SCRIBONII LARGI DE COMPOSITIONIBVS MEDICAMENTORVM LIBER VNVS,

antehac nuſquam excuſus:

IOANNE RVELLIO,
doctore medico
caſtigatore.

CANDIDO LECTORI.

Nihil ſanè in literatorum uotis æquè fuit, atquè rediuiuas priſcorum imagines omneis, easq́; quàmlibet edacis temporis iniuria delitas, poſteritatis memoriæ tradere. In qua re, cū mirè ſudatū ſit, hactenus tamē, poſt alios huius calauli multos, SCRIBONIVS LARGVS *(indignum) ſepultus delituit. Eccū tamen,* Ruellij *uiri diligentiß. opera, laboreq́; reducem, ceu poſtliminio, habemus. Noluit enim homo ſanctus hac nos diutius antiquitate ueneranda fraudari: ſcilicet qui hunc ipſum inter medicos eo albo habitum ſciebat, quem* Galenus *non commendarit modò, ſed* περὶ κατὰ τόπους *pluribus locis ſequeretur. Iam quibus temporibus floruerit, ipſe ſibi teſtis eſt fideliß. qui etiam recepiſſe ſe ab* Tyberij Cæſaris *legato medicamētum, hoc libro fateatur.*

Interim, optime lector, latino medico fruere, atque beneficij iſtud acceptum Ruellio *feres. Nimirum qui ipſe ædendum eū curarit, plurimusq́; in locis multa repoſuerit, quæ ætatis ſuperioris incuria deprauata, contabuerant. Nōnulla etiā ex* Galeno, *quod ex notulis deprehendas licet, reddidit.*

CVM PRIVILEGIO REGIS.

SIMON SILVIVS TYPOGRAPHVS

Ioanni Ruellio, doctori medico S.

Quàm pestilens fuerit barbariei contagio, Ruelli doctissime, quamq; late grassata sit in omne scriptorum genus, uel hoc unum documento est, quòd quum docti omnes pro se quisque certatim iam strennuam nauarint operam, ut bona studia reflorescerent, & elegantes autores ceu postliminio reuocarētur. tamē nōdū id assequutus est orbis, ut hac parte nihil amplius desideremus: tā multi adhuc aut hominū inscitia dicam, an potius negligētia? in tenebris & puluere alicubi iacēt egregij scriptores: aut inuidentia, nescio qua, in bibliothecis asseruātur: tantū ut illic sint, nec cuiq̄ sui prebeāt usum. Quorum ut illud ueluti fatale, ita hoc indignum & miserabile mihi uidetur. Quod si omnes candido, quemadmodum tu, essent animo, Ruelli optime, & propensa in studiosos beneuolentia, næ præclarius longe cum rebus mortalium ageretur. Haberemus enim & in omni artium genere tersiores ac meliores libros, idq; in magna copia: & iam bona pars eorum, quæ non extare creduntur prodijsset in apertum. Nam quū tibi sit bibliotheca instructissima, & omne genus libros habeas exquisitissimos, rarissimosq;: quosdam etiam nusquam impressos, omnes autem emēdatissimos, & scholijs, & doctis annotationibus abs te uno è cultioris literaturæ proceribus passim illustratos: nihil tamen horum propriè tibi habes, sed omnibus doctis, omnibus studiosis, quin postulas uulgari in omnium cōmoda, si quid hoc genere penes te est, quod frugē afferre queat. Cornelius Celsus, & latinissimus & antiquissimus autor, Deus bone, ut deformatus mendis, & deprauatus, & multis in locis mancus erat. Hūc tua diligenti opera castigatissimum mihi tradidisti, formis excudendum. Scribonius item Largus hactenus delituerat, torseratq; ingenti desiderio sui medicinæ studiosos: nempe uel Galeni albo calculo magnus autor, siquidem hic illi deprchēditur sectatus: hunc tu quoque, quasi in lucē reuocatū addidisti, quò pariter inuulgaretur, publicareturq;. Nec committere uoluisti, homo natus ad cōmunē omniū utilitatē, ut tanto bono amplius carerēt mortales. Nun istud est seipsum ōnibus impēdere, & CHRISTVM propius imitari? O hominē lōgissima uita dignum, quum tam absolutè, tamq; exactè eruditus sis, ut nihil sit præterea requirendū: quiduis aliud etiā iure tuo profiteri poteras: (in quibus enim artibus & disciplinis, tā Græcis q̄ Latinis nō omnino excellis?) ceterū id tibi potissimum deligere placuit, quod pluribus & maiori esset usui. atque in eo ita promouisti, ut nulli è primo loco inter medicos cedas. Itaque citra intermissionem feliciter consulis saluti hominum: & miseros ab obrepētibus morbis, aut serpentibus mirè uindicas. Hoc magnū est. sed illud maius duco, quòd occupatissimus homo id in literis præstas, quod ægrè queunt etiam doctissimi illi, quibus abunde est ocij. Etenim præstantissimos autores, & optimos libros tot uitijs quasi morbis quibusdam (quando in tota rerum uniuersitate nihil prorsus est, quod malis non sit obnoxiū) malè affectos, imò & magna ex parte laceros mutilatosq; (quid enim non uel suis telis confodit barbaries, uel obliterat temporum iniuria?) restituis ipsos sibi, id est, pristino nitori, pristinæ integritati, atque incolumitati planè reddis: ne nulla ex pte nō sis uerè & egregiè medicus. Vanus sim, nisi Scribonius ipse huius fidē facit: cuius codicis quū index pleraque cōtineret, quæ in ipso opere prorsum desiderabātur, & magni interim uiri id putarent malum non posse ad integritatem conuerti, unus tu ea sic restituisti, ut nihil reliqui factum sit, cui industria humana mederi posset. Quo nomine, quū tibi omnes deuīctiores in dies reddātur, neminem tamen tibi plus q̄ me debere existimo. Non enim sat habebas, hominum beneficētissime, me beneuolentia haud quaquam uulgaria prosequi, & semper, uel consilio, uel re adiutare: seu quod morum, & eorum quæ sunt in animis similitudo quædā te ad id impelleret: seu quòd in Atheneo eodem uterque uersati, nempe Præsleo, ex eodem curriculo, ornamētis illis insigniti, ad celeberrimos artiū honores euecti sumus. Id, inquā, tibi non sat erat, nisi & me ceteris non indiligentibus calcographis prætulisses: cui cōmitteres rem quouis precio æstimandam. Iure igitur autores tuos nostris characteribus excusos nomini tuo dico, ac nūcupo. Agens interī gratias pro tuo in me & omnes bonos tam pio affectu: & obsecrans ut pergas similibus in orbem beneficijs CHRISTO domino, & DEO NOSTRO gratum facere. Vale. Ex officina nostra, pridie Calendas Octobreis. M. D. XXVIII.

[illegible]

[illegible] debere [illegible]

[illegible] vulgaria [illegible] & semper [illegible]

[illegible] ex eodem [illegible] ornament [illegible]

[illegible] signus. Idemque [illegible] & me ceteris non [illegible]

[illegible] committere [illegible]

[illegible] Agimus [illegible] gratias pro tuo in me & omnes [illegible]

affectu [illegible]

[illegible] TRO gratiam [illegible] Vale. Ex officina nostra [illegible] Calendas [illegible]

Caio Iulio Callisto suo S.

INter maximos quōdam habitus medicos Herophilus, Cai Iuli Calliste, fertur dixisse, medicamēta diuinum munus esse. Et id quidem non sine ratione, vt mea fert opinio. Prorsus enim quod tactus diuinꝰ efficere potest, id præstant medicamenta, vsu, experientiaq; probata. Animaduertimus itaque sæpe inter deliberationes, contentionésque medicorum autoritate præcellentium, dū quæreretur quidnam faciendum, aut qua ratione succurrendum esset ægro, quosdam humiles quidem, & alioquin ignotos, vsu verò peritiores, & (quod fateri pudet) longè summotos à disciplina medicinæ, ac ne adfines quidē eius professionis, medicamēto efficaci dato, protinus velut præsenti numine, omni dolore, periculo que liberasse ægrum. Quamobrem spernendi sunt qui medicinam spoliare tentant vsu medicamentorum: non à medendo, sed à potentia, effectu que medicamentorum ita ad pellatam. Probandi autē qui omnimodo succurrere periclitantibus student. Ego certè aliquoties magnum scientiæ consecutus sum titulum ex vsu prosperè datorum medicamentorum, multos que ex eadem caussa non mediocrem gloriam tulisse memini. Est enim hęc pars medicinę vt maximè necessaria, ita certè antiquissima: & ob hoc primū celebrata, atque illustrata. Siquidem verum est, antiquos herbis ac radicibus earum, corporis vitia curasse: quia etiam tunc genus mortalium inter initia non facilè se ferro committebat. Quod etiā nunc plerią; faciunt, ne dicam omnes, & nisi magna compulsi necessitate, spéq; ipsius salutis nō patiūtur sibi fieri, quæ sanè vix sunt toleranda. Cur ergo aliqui excludant medicinam & vsum medicamētorum non inuenio: nisi vt de tegāt imprudētiam suam. Siue enim nullum experimentum eius generis remediorū habent, meritò accusandi sunt, quòd tam negligētes in tam necessaria parte fuerit: siue experti quidem sunt eorum vtilitatem, denegant autem vsum, magis culpandi sunt, qui crimine inuidentiæ flagrāt: quod malum, quum omnibus animantibus inuisum esse debet, tum præcipuè medicis, ī quibus, nisi plenus misericordię & humanitatis animꝰ est, secundum ipsius professionis voluntatem, omnibus dijs & hominibus inuisi esse debent. Idcirco ne hostibus quidem malum medicamentū dabit, qui sacramēto medicinæ legitimè est obligatus: sed persequetur eos, quum res postulauerit, vt miles & ciuis bonus omnimodo. Quia medicina non fortuna, neque personis homines æstimat: verùm æqualiter omnibus implorantibus auxilia sua, succursurā se pollicetur, nullique vnquam nocituram profitetur. Hippocrates, conditor nostræ professionis, initia disciplinæ ab iureiurando tradidit, in quo sanctum est, ne prægnanti quidem medica-

mentum, quo conceptum excutitur, aut detur, aut demõſtretur à quoquã
medico, longè præformans animos diſcentium ad humanitatem. Quí eni
nephas exiſtimauerit ſpem dubiam hominis lędere, quãtò ſceleſtius perfe-
ctè iam nato nocere iudicabit? Magni ergo ęſtimauit nomen decus'q; me-
dicinæ conſeruare, pio ſancto'que animo quemque, ſecundum ipſius pro/
poſitum ſe gerentem. Scientia enĩ ſanandi, non nocẽdi, eſt medicina. Quæ
niſi omni parte ſua plenè incumbat in auxilia laborantiũ, non præſtat quã
pollicetᷓ hominib⁹ miſericordiã. Deſinãt ergo qui prodeſſe adflictis aut no
lũt aut nõ poſſũt, alios'q; deterrẽt, negãdo ęgris auxilia, quę per vi medica-
mentorum frequenter exhibẽtur. Etenim quaſi per gradus quoſdam me
dicina laborantibus ſuccurrit. Nam primum cibis, ratione, apto'q; tempore
datis tentat prodeſſe languentibus. Deinde, ſi ad hos non reſponderit cu-
ratio, ad medicamẽtorum decurrit vim. Potentiora enim hæc & efficacio-
ra, quàm cibi. Pòſt vbi ne ad hæc quidẽ cedunt difficultates aduerſæ vale-
tudinis, tunc coacta ad ſectionẽ, vel vltimò ad vſtionem deuenit. At Aſ-
clepiades maximus autor medicinæ, negauit ægris danda medicamenta.
Quidam enim hoc mendacio, etiam pro argumento vtuntur. Poteram ta
mẽ (ſi verum id eſſet) dicere: Viderit Aſclepiades quid ſenſerit: forſan non
omnino in hanc partem animum intendit. Homo fuit, parum feliciter ſein
hoc negocio geſſit. Non deterreor perſona, quum rẽ tam manifeſtè prodeſ-
ſe videam. Nunc verò quum tam impudẽter comminiſcantur de eo, quid
poſſum vltrà dicere? niſi genere quodam parricidiũ ac ſacrilegium eos cõ-
mittere qui hæc dicunt? Ille enim febricitantibus, vicijs'que præcipitibus
correptis, quæ ὀξῆ πάθη Greci dicunt, negauit medicamenta danda: quia ci/
bo vino'q; aptè interdum dato remediari tutius eos exiſtimauit. Ceterũ in
libro qui τῶν παρασκευασικῶν, id eſt, præparationũ inſcribitur, contendit vltimæ
fortis eſſe medicum, qui non ad ſingula quęque vitia binas ternas've com-
poſitiones, & expertas protinus paratas habeat. Vides ergo quàm non pla-
ceat Aſclepiadi vſus medicamentorum? cui niſi plura quis ad quod'q; ge/
nus vitij medicamenta compoſita habeat, non videtur dignus profeſſione
medicinæ. Sed iſta licentia nomine tantũmodo medicorum, propter quo-
rundam negligentiã latius proceſſit. Raro enĩ aliquis prius quàm ſe ſuos'q;
tradat medico, diligenter de eo iudicat: quum interim nemo, ne imaginem
quidem ſuam committat pingendam, niſi probato prius artifice per quędã
experimẽta, atque ita electo: habẽt itaq; omnes pondera atque mẽſuras ex/
actas, ne quid errori ſin rebus non neceſſarijs accidat. Videlicet quia ſunt
quidam qui pluris omnia quàm ſeipſos æſtimant. Itaque ſublata eſt ſtudẽ
di cuiq; neceſſitas, & non ſolum antiquos autores, per quos conſummatur
profeſſio, quidam ignorant: ſed etiam comminiſci falſa de his audent. Vbi
enim delectus non eſt perſonarum, ſed eodem numero malus bonúsq; ha-
betur,

betur, quod sine labore potest contingere, idémque dignitatis vtilitatísque præstare videtur posse, vnusquisque id magis sequitur. Sic, vt quisque vo=let, faciet medicinam. Quosdã enim à peruerso proposito nemo potest mo uere, & sanè omnib⁹ permisit liberum arbitrium magnitudo professionis. Multos itaque animaduertimus, vnius partis sanandi sciẽtia, medici plenũ nomen consecutos: nos verò ab initio rectam viam secuti nihil prius totius artis perceptione, quę homini permittitur, iudicauimus: quia ex hac omnia commoda nos cõsecuturos existimabamus: nõ mediussidius tam ducti pe=cuniæ aut gloriæ cupiditate, quàm ipsius artis scientia. Magnum enim & supra hominis naturam duximus, posse aliquem tueri, & recuperare suam, & vniuscuiusque bonam valetudinem. Itaque vt cæteris partibus discipli=næ, ita huic quoque quæ per medicamenta virtutem suam exhibet, curiose institim⁹: eò magis quòd percipiebamus in dies ex vsu profectus eius, quos interdum supra fidem atq; opinionem plurimorum exhibebam⁹. Sed quid vltrà opus est probare, necessarium vsum esse medicamentorum? pręcipuè tibi, qui quia percepisti vtilitatem eorũ, idcirco à me cõpositiones quasdam petijsti: ego autem memor humanitatis tuæ, candorisque animi tui, quem omnibus quidem hominibus plenè, mihi autẽ etiam peculiariter præstas, non solùm quas desiderasti, verumetiam si quas aliàs expertas in præsenti habui, in hunc librum contuli. Cupio enim mediussidius qua possum, tuæ in me tam perseueranti beniuolentię respondere: adiutus omni tempore à te, præcipuè verò his diebus. Vt primum enim potuisti nõ es passus cessa/re tuæ erga me pietatis officium, tradendo scripta mea latina medicinalia Deo nostro Cęsari: quorum potestastem tibi feceram, vt ipse prior legeres, simpliciterq; indicares mihi quid sentires: plurimum enim iudicio tuo tri=buo. Tu porrò cãdidissimo animo & erga me beneuolentissimo, diligentiã meam sub tanti nominis editione, non verbis, sed re probasti: periculúmq; non minus tui iudicij, quàm ego stili, propter me adisti, quo tempore diui=nis manibus laudando consecrasti. Fateor itaq; libenter, vnicas me tibi gra=tias agere, quòd & prius quàm rogareris, consummasti amicissimo adfe/ctu vota mea, quod contigit mihi fauore plenissimo tuo, maturiorem per=cipere studij huius mei fructum ac voluptatem. Ignosces autem si paucæ visæ tibi fuerint compositiones, & nõ ad omnia vitia scriptæ. Sumus enim (vt scis) peregre: nec sequitur nos nisi necessarius admodum numerus libel lorum. Postea tamen, si & tibi videbitur, ad singula quæque vitia plures cõ positiones colligemus. Oportet enim copiam quoq; earum selectã habere. Quoniam reuera quædam quibusdam magis, & non omnes omnibus con ueniunt: propter differentiam scilicet corporum. Quarum initium à capi=te faciemus: summum enim & primum locum hoc obtinet: dantes operam vt simplicia primò ponamus. Interdum enim hæc efficaciora sunt, quàm

ex pluribus composita medicamenta. Erit aūt nota denarij vnius pro græca drachma: æquè enim in libra. ✕. denarij octogintaquatuor apud nos, quot drachmæ apud Græcos incurrunt.

Primum ergo ad quæ vitia compositiones
exquisitę & aptæ sint, subiecimus,
& numeris notauimus, quò
facilius quod quę-
retur inue-
niat.
Deide me-
dicamentorum,
quibus compositiones
cōstant, nomina
& pondera
vitijs
subiunximus.

Aliud

Ad

Ad

Emplastrū

sculorum, neruorúmq; ad luxum, contusum: præcipuè cū ossa fracta sunt artuum: sine alligatura enim dimidio celerius sanat. ccix.

¶Emplastrum nigrū Triphonis chirurgi facit ad contusa, & ad canis morsum, & furunculos. Idem rosa dilutum explet vlcera concaua. Idem vocatur Basilice. ccx.

¶Emplastrū nigrū Aristi chirurgi facit ad eadem, & vocatur Tetrapharmacos. ccxi.

¶Emplastrū rubrū Dionysii chirurgi facit ad leuia vulnera & in teneriori/bus corporibus. ccxii.

¶Alterum rubrū emplastrum quo venatores vtuntur: facit enim ad canis, & ad omnium quadrupedum morsus, Megetis chirurgi. ccxiij.

¶Emplastrū coloris incerti, facit ad omnia mediocria vulnera, & ad morsum omnium quadrupedum: ad contusa, incisa articulamenta, mire facit. Item cicatricem ducit, tumorem non patitur fieri, neque pus: fasciam, lanā succidam non desiderat: in balneo, aut solio non excidit. Furunculos, strumas aut discutit, aut aperit, aut persanat. ccxiiij.

¶Emplastrū luteū Euelpisti chirurgi facit ad tenera vlcera mediocriter læsa. ccxv.

¶Emplastrū quod aperit, & ducit pus, vel si quid aliud subest Epispasti/ce dicitur. ccxvj.

Emplastrum ex sale album, quod Dialon Græci vocant, facit ad omnē duritiem, & diutinum dolorem, & ducit sudores: eadem vlcera callosa reno/uat, & cogit facilius cicatricem ducere. ccxvij.

Emplastrum aliud ex sale nigrum ad eadem efficacius. ccxviij.

Emplastrum album ad combusta, & exulcerata ex frigore, quæ perniones vocantur. ccxix.

¶Emplastrū album ad cicatricem ducendam Pacchij Antiochi, ad perniones, ad combusta, & vlcera, quæ Cacoethes Græci dicunt. Idem ex rosa dilutum facit melius omni lipara, ad omnia vitia quę in ano fiunt. ccxx.

Emplastrum ad cōbustum mirificè facit. Idē nigrū, & cito persanat. ccxxj.

¶Lipara ad intertriginē, & exasperationem, atque tumorem ani. ccxxii.

¶Lipara rufa facit ad fissuras ani, quas Rhagodas Græci dicunt. Eadē ad eiusdem partis vitia, & vlcera diutina. ccxxiij.

¶Ad condylomata simplicia complura. ccxxiiij.

Ad idem composita. ccxxv.

Ad idem alia. ccxxvi.

¶Hæmorrhoidas queādmodū medicamento curare oporteat. ccxxvii.

Non exulceratas eminentias ex qualibet corporis parte medicamento tollere. ccxxviii.

Suppurationem sine ferro aperire, & quod idem medicamentum pectoris,

XX ij lateris,

FINIS.

*Ad initium epistolæ Largi uersu decimo, pro, ac ne adfines qui=dẽ eius professionis, legi potest, ac ne ad fores quidem eius pro=fectos. Item uersu uicesimooctauo ubi habes, qui crimine inui=dentiæ flagrant, lege. Qui crimine &c. ut sit principium sentẽ=tiæ. In fine epistolæ: æquè enim in libra. *. denarij octogintaqua=tuor apud nos, quot drachmæ apud Græcos incurrunt. aliter sic: æquè enim in libra. *. denarij octogintaquatuor apud uos sunt, sicut drachmæ apud Græcos incurrunt.*

Duodecima pars assis	*Vncia.*
Sextans	*Vnciæ duæ.*
Quadrans	*Vnciæ treis.*
Triens	*Vnciæ quatuor.*
Quincunx	*Vnciæ quinque.*
Semis, quæ & selibra dicitur	*Vnciæ sex.*
Septunx	*Vnciæ septem.*
Bes	*Vnciæ octo.*
Dodrans	*Vnciæ nouem.*
Dextans	*Vnciæ decem.*
Deunx	*Vnciæ undecim.*
As	*Libra Vnciæ duodecim.*
Pondo dua	*Libre duæ.*
Trepondo	*Libre tres.*
Sicilicum faciunt drachme due.	
Sextulas senas habet uncia.	
Duella sextule due uocantur.	
Sescuncia	*vncia una & semis.*
Semuncia	*vncia semis.*

Horum ponderum quedam apud ueteres *inueniuntur note.*

S		*Semis uel selibra.*
⸗		*quarta pars semissis.*
~	*significatur*	*octaua pars semissis.*
		duellla.
		sicilicus.
Z		*pars unciæ octaua.*

Denarius sic stellatim..decussatur.*

Victoriatus argenteus erat nummus uictoriæ nota signatus, pro quo in compositionibus à Scribonio relatis, Galenus duos obolos ponit, hoc est, scrupulum.

Sestertius & ipse argenteus nummus erat, duos asses & semissem ualens.

MENSVRAE.

Ligula cochlearis est mensura. Cyathus Plinio autore pendet per se drachmas decem. Sesquicyathus acetabulum implet. Acetabulum eidem Plinio heminæ quarta pars est. Hemina sex impletur cyathis. Dimidium sextarij hemina est. Congius senos capit sextarios, ut Amphora octo Congios. Duplex Amphora Modius est.

Eius quoque memineris, bone lector, ut ubi uolua pomorum inuenies, legas uolema: ubi ferula, fæcula. Nam Paulo Aeginetæ σφέκλη, seu φέκλη οἴνου τρύξ ἐστι, id est, uini fæx est.

AD CAPITIS DOLOREM. COMPOSITIO.I.

AD capitis dolorem, etiam in febre, primis diebus benefacit serpylli. p°. quadrans, rosæ aridę. p°. quadrans: hęc incoquũtur duobus sextarijs aceti acerrimi, donec ad dimidias perducantur. Inde sumitur cyathus, & in duobus rosæ commiscetur, frequentérque ex eo curatur caput: vbi enim cõcaluit quod infusum est, nisi aliud recens adijciatur, nocet. ij.

¶Item prodest eodem modo ruta per se vel cũ hederæ baccis decocta. Polygoniũ quoq; & menta multis profuit, ea ratione decocta, & infusa capiti dolẽti, sphondylion, & agni semen, & platani pilulę similiter aceto incoctę, rosæ'que folia residuo aceto commixta. iij.

¶Cum autem pluribus diebus permanserit dolor, tum omnium supradictorum oportet vncias singulas sumere, ijs'q; admiscere lauri baccarum, castorei, nucum amararum, pulegij, sampsuci foliorum, singulorum vncias, & aceti sextarios tres decoquere ad dimidias. Eodem modo rosa admixta, non tamen frequenter, caput curare. iiij.

¶Ad omnem capitis dolorem efficaciter prodest, crocomagmatis pondo sextans, aluminis fissi, vel gallæ. p°. vncia. Hæc terere ex aceto & rosa vicibus adiecta oportet, vsque dum mellis habeat spissitudinem: inde frõtem, & vtraque tempora oblinere. v.

¶Ad capitis dolorem, cum inueterauerit, benefacit hæc compositio: Myrrhæ. ⚹. p°. j. croci. ⚹. p°. ij. amigdalorum amarorum. ⚹. p°. ij. rutæ viridis ⚹. p°. iij. sphondylij. ⚹. p°. j. panacis. ⚹. p°. j. laurus baccarũ. ⚹. p°. iij. serpylli. ⚹. p°. ij. castorei. ⚹. p°. j. Teruntur hæc omnia aceto, & fiunt pastilli: cum opus est diluũtur aceto & rosa, in mellis spissitudinem, atque ita frõs & tempora illinuntur. vj.

¶Oportet verò permanẽte capitis dolore, materiam quoque detrahere ex eo per nares, vel os. Quæ res etiam auriculæ, vel dentibus dolentibus prodest. Nec minus quibus subitæ vertigines obuersantur, quos σκοτομαζικοὺς Græci dicũt. Item comitiali morbo correptos, & caligine impeditos ex magna parte leuat. Debent autem ij omnes pridie abstinere, & superioribus diebus aquam potare. vij.

¶Per nares ergo purgatur caput ijs rebus infusis per cornu quod rhinenchytes vocatur: Hederæ succo per se, vel betæ succo, cũ exiguo flore æris, vel cyclamini succo mixto lacte aut aqua pari mensura. viij.

¶Bene detrahit è naribus liquorem & hæc compositio: Salis, nitri, mellis, aceti, olei veteris, singulorũ. ⚹. p°. binũ, cyclamini succi, σαφίδος ἀγρίας quã herbam pediculariã, quòd pediculos necat, quidam appellant, singulorum ⚹. p°. j. Hæc in vnum mixta, naribus per cornũ infundũtur, vel pinna lon

gíore nares interíus perfricantur. Cum ſatis víſum fuerit fluxiſſe, vt repri= matur, aqua frigida nares diutius abluere pura oportet: vel ea, in qua pridie crocum adiectum maceratum fuerit. ix.

¶Sed ſi per os magis detrahere materiam víſum fuerit, quia non ſine tor= mento per nares ea deduceretur, ſuadebimus pyrethri radiculã comman/ ducare, atq; ſubinde híantem pati fluere ſaliuam: vel vuam paſſam cum pi= peris albi granis totidem dabimus commanducandam, & expuendã: æquè enim & hæc deducunt pituitam. Benefacit & ſinapi ex aceto tritum, & nõ excaſtratum, gargarizatum triũ cyathorum menſura, admixto mellis. p̊. quadrante: detrahit enim largiter pituitam. x.

¶Prodeſt cũ díu caput dolet, adtondere ad cutem, & radere, & diutius ſic= cũ ad relaxationem cutis fricare, & aqua calida fouere pura, vel laurum in= coctam habente: quo tempore etiam ſternutamentum concitare non alie= num erit medicamento quod ex his rebus componitur. Veratri albi, caſto/ rei, ſtruthij quod eſt radix lanaria, piperis albi, ſingulorum. ⚹. p̊. j. hęc cõ tuſa tenuiter ſorato cribro tranſmittuntur: cum opus fuerit per pinnam, vel calamum ſcriptorium naribus ſufflentur, vel ſpecillo tincto in aquam, & excuſſo, tacta naribus inijciãtur. Proritat ſternutamentum etiam per ſe contuſum, & eadem ratione iniectum veratrum albũ. Nigrũ, ſiccũ, & ari= dum, ſternutationem ſtatim inuitat. xj.

¶Capitis dolorem quemuis veterem & intolerabilẽ protinus tollit, & im= perpetuum remediat torpedo viua nigra, impoſita eo loco qui in dolore eſt, donec deſinat dolor, & obſtupeſcat ea pars: quod cum primùm ſenſerit, re/ moueatur remedium, ne ſenſus auferatur eius partis. Plures autem parãdę ſunt eius generis torpedines, quia nõnunq̃ vix ad duas, tréſve reſpondet cu ratio, id eſt, torpor, quod ſignum eſt remediationis.

Ad comitialem morbum. xij.

D comitialem morbum, quem Græci ἐπιληψίαν vocant, herbam quam iidem πολύνευρον, nos nerualem appellamus, oportet ieiu= num quamplurimum viridem comeſſe, à prima luna ad triceſi/ mam. Hęc eadem herba ebrio data copioſa, in crapula vinum diſcutit, mé témq; reſtituit. xiij.

¶Itẽ hinulei cerui coagulũ intra nouem dies exceptum, benefacit ad mor bum comitialem. Intelligitur autem dierum numerus ex eo, quòd iacent aures ſimul eorum primis temporibus, à nono enim die ſubriguntur. Opor tet ergo ſumere tunc coagulũ, & arefacere, quo neq; Sol, neque Luna acce= dit, atq; inde dare pueris viciæ magnitudinis globulum, ex aquæ caldę cy= athis duobus. Maioribus verò natu fabæ ſolidæ magnitudine, ex aquę cal dæ cyathis tribus per dies triginta. Dentur autem aquæ puræ ſupra medi= camentum cyathi duo, aut tres. Hoc remediũ qui mõſtrauit, dixit ad rem pertinere

pertinere, occidi hinnulum cultro quo gladiator iugulatus ſit. xiiij.

¶Conſtat inter plures & crocodili teſticulũ. ⚹. p°. j. aut victoriati per dies triginta ex aquæ cyathis tribus ſumptum multos remediaſſe. xv.

¶Ad recentẽ comitialem morbum citò proficit: ad veterem tardius, tymi albi. ⚹. p°. iij. ex aceti cyathis tribus, & mellis boni põdo vncia: vt dilutum ieiunus bibat per dies quadragitaquinq;: ſed cũ biberit, citatus ambulet milia paſſuum minimè duum. xvj.

¶Scio Romæ quandam honeſtam matronam aliquot comitiali morbo liberaſſe hoc medicamento: eboreę ſcobis hemina, mellis attici pondo libra, hęc in vnũ miſcentur. Poſtea adijcitur, ſi puer fuerit, qui laborat, teſtudinis maſculæ, palumbi maſculi, vtrorũq; ferorũ, id eſt, nuper captorũ ſanguis, quantũ fluxerit dũ viua vtraq; animalia dimittantur. Si nautem puella fuerit, fœminei generis animalia ſint, & eodem modo capta, ſanguine effuſo emittantur. Oportet aũt clauum cyprij ęris acutũ demittere in iugulũ teſtudinis, & palumbi venas quæ ſub alis ſunt, ære acuto incidere: hoc medicamentũ ligneo vaſe ſeruatum reponitur. Cũ opus fuerit, datur ex eo luna decreſcente per cõtinuos dies triginta. Primũ cochlearia tria, deĩde quinq;, deinde ſeptem, deinde nouem, ſummum vndecim: & rurſus nouem, deĩde ſeptem, deĩde quinq;, poſtea tria: & iterũ augetur, minuiturq; numerus cochleariorũ, donec dies triginta antedicti cõſumantur. Poſtea oportebit ſcobis eboreæ heminam per duos menſes conſumere vitio correptũ, accipientem ex ea terna cochlearia in die, ex aquæ cyathis tribus: hoc medicamẽto qui vtitur, neq; vinũ, neq; ſuillam guſtet. Præterea habeat in brachio verua eborea. Nã ſunt & qui ſanguinem ex vena ſua miſſum bibãt, aut de caluaria defuncti terna cochlearia ſumant per dies triginta. xvij.

¶Item ex iecinore gladiatoris iugulati particulam aliquam nouies datam cõſumant. Q uę q; eiuſdẽ generis ſunt, extra medicinæ profeſſionẽ cadũt: q̃uis profuiſſe quibuſdam viſa ſunt. xviij.

¶Illud tamen non oportet ignorare, ſanari hoc vitiũ cũ cognitũ eſt, aliquibus: viros facili⁹ mulieribus remediari: pueros, vel virgines liberari poſt cõplexum & deuirginationem.

Collyria compoſita leuia. xix.

AD cõturbationes & epiphoras oculorum ſcio multa collyria, tãetſi tardè, magnos tamen effectus habere. Sed nulli collyriorũ tantũ tribuo, quantũ lycio indico vero per ſe: hoc enim ĩter initia, ſi quis hoc collyrio inungatur protinus, id eſt, eodem die, & dolore præſenti, & futuro tumore liberabitur. Superuacuũ eſt autem nunc laudes eius referre, in alijs enim expertus intelliges ſimplicis rei vix credendos effectus. xx.

¶Oportet verò minimè quater, quinquiéſve ex interuallo inungere, dein=

de cū combiberit oculi ad singulas inūctiones, ea'q; q̄ poterint sustinere ca lidissima, spongijs expressis vaporare eos diutius, eodémq; die in balnea du cere: ita vt cū cætero corpore caput quoq;, & facies calida imergatur, & foueatur: vinóq; vti vt quisq; assuetus est. Postero die si qua vestigia epiphoræ remanserint, inūgere collyrio aliquo acriore aquato sub vespere, & rursus in balneū deducere, & vinum dare eodem modo. Ferè enim vno die tollit epiphoram, & præcipuè incipientē neq; adhuc alio medicamento tactā. Sed si ea vis fuerit epiphoræ vt non cedat vno die, spectare oportebit donec impetus sedetur, & ita in balneum deducere, cætera'que facere quæ præcepimus. Idem hoc medicamentum etiam suprà perunctū tardius quidē, sed eosdem effectus præstat, maximè in teneris corporibus, vt mulierum, & puerorum, quorū oculi nullius medicamēti vim sustinent: triduo enim, aut plerūq; quadriduo tollit dolorem, adiutū oui infusione, & aquæ calidæ vapore. xxj.

¶ Item compositorū collyriorū hoc maximè probo ad recētes epiphoras, & conturbationes oculorū, tumorésq;, & dolores: Aloes indicæ. ✕. p̄. iiij. croci. ✕. p̄. ij. opij. ✕. p̄. j. gūmis. ✕. p̄. iiij. plātaginis succi cyathos tres. Terere oportet per se crocū diligenter, deinde cætera admiscere pridie macerata succi plantaginis cyatho: atq; ita reliquis duobus cyathis admixtis, cū spissata fuerint, fingere collyria. Vtrūq; autem genus medicamenti eximiè prodesse iudico, proprietate quidem quadam: sed præcipuè quod nullam in se aspritudinem habet, vt pleraq; quibus ferè inungūtur homines. Nam quæ ex cadmia, aut ære vsto, eiusdémq; generis pigmentis componūtur, q̄uis curiose terantur, naturam suam tamen amittere non possunt. Nunq̄ enim vt succus diluūtur, sed cū in summam subtilitatem deduci nō possint, perseuerantia tamen terentiū, corpora quasi puluerulenta necesse est maneant: quorū verò partes velut cōfigūt, certè exterius pungunt foramina prima, & tuniculam oculi, atq; initijs interdum nō tam molestam futuram concitant epiphoram. xxij.

¶ Quod nomine etiam quidem diaglauciū dicitur, probo in initijs. Nam & hoc genere quodam ex eadem materia constat, nec vllam aspritudinem habet, quando sic componitur: croci. ✕. p̄. v. sarcocollæ. ✕. p̄. x. glauci succi. ✕. p̄. xx. tragacāthi. ✕. p̄. v. opij. ✕. p̄. v. Et hoc enim ego adijcio, & ita melius respondet, scilicet opium & in hoc, & in omni collyrio, medicamentóq;. Verùm adijcere oportet, quod ex lacte ipso syluatici papaueris capitū fit, non ex succo foliorū eius, vt pigmentarij institores eius rei compendij causa faciunt. Illud enim cū magno labore exiguum conficitur, hoc sine molestia & abundanter teritur. Ante omnia crocū aqua pluuiatili, deinde adijcitur sarcocolla, glauciū, opiū, tragacanthū, prius omnia seorsum macerata non multa eius generis aqua: vt q̄ primū, id est (si potest fieri) eadem

dem die fingantur collyria: solet enim diu neglectum mortario inarescere. His vti primis diebus collyrijs, non cæteris auxilijs prout res postulat, abstinendo dico sanguinis detractione, meliúsque eam cæteris proficere ad firmo. xxiij.

¶Cum verò pluribus quis diebus vexatus fuerit epiphora cum perseuerantia tumoris, & pituita ipso calore oculorum glutinosior visa fuerit (quod ferè sexto septimó que die accidere solet) tũ proderunt & ea quorum genus superius improbauimus, composita ex rebus metallicis. Facilius enim iam patiuntur oculi (si modo exulcerati non fuerint) iniuriam: quorum præcipuè hoc mihi placet quod à colore φαιὸν dicitur. Accipit autẽ hæc: æris vsti ⚹.p.xij. cadmiæ vstæ. ⚹.p.xij. stibij cocti. ⚹.p.xij. acaciæ chylismatis ⚹.p.vj aloes. ⚹.p.iij. opij. ⚹.p.ij. croci. ⚹.p.iij. castorei victoriati pondo, myrrhę, licij, idem scilicet pōderis, commis. ⚹.p. decem & octo, aqua pluuiatili quæ sunt durata diu, terũtur donec leuissima fiant: postea cętera alio mortario singula trita admiscentur: dũ rollendum est, cōmi adijcitur. Hoc quidem etiam in initijs vtuntur, cum oui aquato liquore per se, vel cũ collyrio quod à cinereo colore σποδιακὸν appellatur. xxiiij.

¶Collyrium spodiacum à quibusdam cinereum dicitur, componitur autẽ ex his: cadmiæ, botryitidos vstę super testam donec incandescat, & vino falerno extinctæ. ⚹.p.xl. cretæ samiæ, quam vocant astera. ⚹.p.lxxx. stibij cocti. ⚹.p.xx. opij. ⚹.p.x. commis Alexandrini. ⚹.p.xx. Teruntur hæc omnia aqua pluuiatili, commi vltimum adijcitur: ante hoc, cũ cætera leuia sunt facta, opium miscetur maceratum pridię aqua. Facit hoc per se etiam initiò cum tenuis abundans que fluit lachryma, & pustulæ molestæ sunt. Aut cum prima tunica oculi exesa est, alia ve exulcerata. Cum purum vlcus est., diluitur ferè oui albore, quod est tenuissimum. xxv.

¶Ad sordida vlcera oculorum, crustas que habentia, quas ἐσχάρας vocant, item carbunculos quos ἄνθρακας dicũt, facit benè & per se mel atticũ pyxide cyprij æris conditum, & repositum mensibus duobus, nec minus: quantò enim diutius remanet efficacius fit. xxvj.

¶Sed præcipuè hoc collyrium quod quidam Athenippũ, quidã diasmyrnes, quidam εὐώδης vocant, quia boni odoris est. Sed præcipuè hoc, quod etiam ad pustulas, papulas q;, & suppurationes oculorum facit, & ad cicatrices non veteres, & ad palpebrarum recẽtem, aut in corporibus tenuioribus aspritudinem. Oportet autem eo ad sordida vlcera diluto cum oui albo, id est, aquatissimo vti: deinde cum lachrymæ fluere desierit, cinereo supèr inungere. Itẽ ad pustulas ex ouo tritum facit. Ad papulas verò, & ad dolores cũ rubore, & distentione oculi sicca, cum lacte muliebri & ex aqua. Aut ad cicatrices recentes extenuandas, & palpebrarum aspritudinem tollendam, subiecto scilicet specillo, aut inuersa palpebra, si quis eo vtatur. Cōponitur

autẽ ex his: Pompholygis lotæ. ⚹. p. viij. æris vsti. ⚹. p. viij. croci. ⚹. p. iiij. myrrhę. ⚹. p. iij. nardi. ⚹. p. sex semis & victoriati, lapidis hęmatitis. ⚹. p. duũ & victoriati, piperis albi grana decẽ, opij. ⚹. p. j. aut victoriati, commis. ⚹. p. x. teritur vino chio. xxvij.

¶ Collyriũ Psittacinũ à colore ita dictum, facit ad epiphoras quę cum tenui & acri lachryma consistũt. Item ad vstiones & solutas cicatrices, & vastũ tumorem, quem quia à loco interdũ videtur propellere oculũ, πρόπτωσιν vocant, cum oui albo quod est tenue. Sed præcipuè facit, cũ quasi sanguine suffusi sunt oculi, & ob id nullum nisi leuissimum collyrium patiuntur: recipit autem hæc: Croci. ⚹. p. iiij. cadmiæ. ⚹. p. iiij. stibis. ⚹. p. iiij, opij. ⚹. p. ij. commis. ⚹. p. ij. amyli & recentis & dulcissimi. ⚹. p. iiij. Eodem modo quæ scripta sunt in mortario debent teri ex aqua pluuiali. Amylum autem cum iam fingendum erit collyrium, adijcietur. Interdum & hoc superinunguntur qui prius Athenippo curati sunt. His ferè collyrijs leuibus omnia quæ circa oculos cũ tumore & dolore fiunt, remediamus.

Collyria acria. xxviij.

Acrioribus autem ijs ad cicatrices extenuandas, & palpebras asperas, quod quia ex quatuor rebus vt quadriga equis constat, & celeres effectus habet, ἅρμα, dicitur. Recipit aũt hæc: æris vsti. ⚹. p. iiij. thuris arboris corticis. ⚹. p. iiij. ammoniaci guttæ. ⚹. p. iiij. commis. ⚹. p. iiij. Teruntur ex aqua pluuiali. xxix.

¶ Hoc etiam superũctum, ad puerorum epiphoras, & qui non sufferũt inunctionem facit: vt huiusmodi medicamenta, quæ περίχριστα vocant. Croci siculi pondo vncia, commis pondo vncia: hæc aqua teruntur, fiunt collyria. xxx.

¶ Est & hoc medicamentum satis efficax, quo ita oportet palpebras perungere, ne quid intra oculum fluat. Recipit autem hæc: Croci siculi. ⚹. p. iij. crocomagmatis. ⚹. p. xij. thuris. ⚹. p. iij. aluminis rotũdi. ⚹. p. vj. opij. ⚹. p. j. myrrhæ. ⚹. p. ij. commis. ⚹. p. iij. Vino falerno teruntur, cum leuia facta sunt, & crassitudinem habẽt mellis spissi, adijcitur passi cretici. p. sextans: reponitur pyxide stagnea, si passum adiectum non erit, collyrium erit. xxxj.

¶ Benefacit & hoc medicamentum, quo Augustus vsus est, & recipit hęc: Aluminis fissi. ⚹. p. xl. thuris candidi. ⚹. p. x. aloes. ⚹. p. xv. croci. ⚹. p. xv. opij. ⚹. p. ij. gallæ. ⚹. p. x. rosæ foliorum aridorũ. ⚹. p. x. plantaginis succi vel seminis. ⚹. p. x. Vino falerno teruntur, cũ leuia facta sunt, & spissitudinẽ mellis habẽt. Adijcitur passi sextarius, aut hemina, aut rursus commiscetur. Reponitur vase stagneo, vel argenteo. xxxij.

¶ Collyrium psoricum ad caliginem, & ad aspritudinem oculorũ, siccã'que perturbationem sine tumore, quã ξηροφθαλμίαν appellant. Facit hoc collyriũ

bene

benè quod psoricon dicitur. Habet autem hæc: Croci. ✕. p̄. xij. psorici. ✕. p̄. xxiiij. psimmithij. ✕. p̄. iiij. opij idem, piperis albi idem, cõmis. ✕. p̄. vj. aqua pluuiali commiscentur, teruntur. xxxiij.

¶Stratioticum collyrium ad aspritudinem, & caliginem. Recipit aũt hęc: psimmithij. ✕. p̄. vj. piperis albi. ✕. p̄. j. omphacij. ✕. p̄. ij. cadmię. ✕. p̄. iij. opobalsami. ✕. p̄. ij. opij. ✕. p̄. j. commis. ✕. p̄. ij. teruntur aqua pluuiali. Colluriũ hoc melius superiori ad caliginem facit. xxxiiij.

¶Stacton, quod vocant, ad eadẽ. Ferè aũt mulieribus prodest. Habet hæc: cadmię. ✕. p̄. xij. stibis. ✕. p̄. vj. piperis albi. ✕. p̄. ij. mysis vsti donec puniceũ fiat. ✕. p̄. ij. æruginis rasæ. ✕. p̄. j. & victoriati, æris floris idem, cõmis. ✕. p̄. v. aqua pluuiali teritur. xxxv.

¶Collyrium acre ad extenuandas cicatrices, & q̃uis veteres, caliginémque & aspritudinẽ oculorum, quod semel inunctum plurium dierum effectũ præstat. Oportet aũt eo aquato vti, diu enim tenet, ammoniaci guttæ. p̄. libram, æruginis. p̄. libram, commis. p̄. quadrantem, pluuiali aqua teritur ærugo: postea cætera adiunguntur macerata aqua. xxxvj.

¶Collyriũ quod propriè facit ad aspritudinem palpebrarum, & callositatem. Oportet subijcere specillum, aut inuertere palpebram, ęris vsti. ✕. p̄. xxiiij. ęruginis. ✕. p̄. vj. croci. ✕. p̄. x. myrrhę. ✕. p̄. j. nardi spicæ. ✕. p̄. j. casiæ rufæ fistularũ victoriati. p̄. piperis albi grana. xlv. commis. ✕. p̄. nouem, vino chio teruntur. xxxvij.

¶Medicamentũ liquidũ ad palpebrarũ veterrimam aspritudinem, & excrescentem carnem, σύκωσιν quam vocant. Item callum durissimum, Hygram appellant, quia est liquidum medicamentũ, carnem ex palpebris tollit sine magno dolore. Recipit hæc: Myrrhę, thuris, croci, singulorum. ✕. p̄. iij. mysios. ✕. p̄. iij. chalcitis. ✕. p̄. vj. Hæc terũtur diligẽter aceto acri: vbi leuia facta sunt, & habẽt spissitudinẽ passi, miscetur eis mellis attici. p̄. libra. Deinde in patella æris cyprij super carbones posita inferuescit, donec mellis habeat nõ nimiũ liquidã spissitudinẽ: atq; ita reponitur puxide æris cyprij. Cũ opus fuerit, inuertitur palpebra: deinde hoc medicamento suffricatur curiosè ad delachrymationem, id est, vbi desierit mordere medicamen. Rursus inuertere oportet palpebram, atque ita pollice impresso membranas innatantes abducere, quæ facilè subsequuntur. Post hæc cinereo ex aqua inungendi erunt crassiore. Hoc inunctum multorum annorũ callos, & aspritudines palpebrarum desperatas à quibusdam ocularíorum paucis diebus tollit. xxxviij.

¶Hygra ad suffusiones oculorũ quas Gręci ὑποχύματα dicũt, medicamentum liquidũ. Fęniculi succi. ✕. p̄. iij. opobalsami. ✕. p̄. iij. mellis attici. ✕. p̄. iij. olei veteris. ✕. p̄. iij. hyænæ fellis. ✕. p̄. j. euforbij. ✕. p̄. j. Hoc, oleo diluitur, & ita commiscetur ceteris. Aquato vti oportebit hoc medicamẽ=

to:eſt enim acerrimum, & vndiq; humores trahit. Quamobrem non ſunt inungendi qui capitis dolorem, aut grauitatem habẽt. Item ante biduum, aut triduum vt aquam bibant quos deſtinauerimus eo vnguere. Quãquã melius facient etiam, ſi perſeueranter aquam potauerint: vitio enim moleſtiſſimo facilius inter initia carebunt. Non præterit me, habere te prudẽtes ocularios, quibus ſi nomina dixeris collyriorum in hoc libro ſcriptorũ, contendant forſan ſe quoq; habere eadem cõpoſita: ſed ſi pondera, aut effectus cõparare voles, longè diuerſos inuenies. Ego enim ipſe eodẽ nomine multa compoſita, non iiſdem ponderibus & rebus, interdũ habeo: ſed his maximè probatis vtor. Nec vtiq; adfirmo non poſſe & alios eadem habere: nam & ipſe ab aliis accepi, ſed rarò. Scio quoſdam ocularios ſimpliciter tradẽtes cõpoſitiones, méq; multum elaboraſſe, vt veras & incorruptas acciperem, cõſcius ſum mihi. Neq; illud rurſus dico, nouas, & non aliquibus notas in hoc libro cõgeſturum compoſitiones, verum etiam quaſdam diuulgatas, & (vt ita dicam) publicatas: eiuſmodi enim, quia efficaces ſunt, etiam pluribus in notitiam veniunt.

Ad aurium dolorem. xxxix.

AD auriculæ & tumorem, & dolorem ſine vlcere prodeſt herbæ vrceolaris, aut cucurbitæ ramentorũ ſuccus tepens per ſtrigilem in foramen auris dolentis infuſus. Item beſtiolæ multorum pedum (quæ tactæ conduplicant ſe in orbem pilulæ rotundiſſimæ ſimilem, καρκινίδιους ὄνους aut πολύποδας Græci hoc gen⁹ animaliũ vocãt) oleo domeſtico complures inferuefactę vaſe ferreo, benefaciunt. Prodeſt & gliris pinguis, & gallinę adeps, & medulla bubula, liquefacta, tepénsque infuſa. xl.

¶Sed pręcipuè picis flos, quod πισσελαίων appellant, cũ oleo communi mixtũ, ita vt tertia pars ſit olei: Nam & dolores ſedat, & ferè non patitur ſuppurationem fieri. Et ſi facta fuerit, eadẽ res perſanat. Ad ſummam ego ipſe diu vexatus ab aure, cum multis fruſtra vſus eſſem medicamentis, ab hoc ſum perſanatus, & alios complures ſanaui. Florem picis autẽ appello, quod excipitur dum ea coquitur, lana ſuperpoſita eius vapori: hoc etiam grauitatem odoris protinus tollit. xlj.

¶Item benefacit hoc medicamentum ad tumorem, & exulcerationem aurium, aceti acris ſextarii duo, incoquuntur mala granata, quibus coriarii vtũtur, quia ſemper valida ſunt, nec vnquam matureſcunt, ῥοὰς ὀξείας Græci dicũt, donec madida fiant: tũc hæc adiiciũtur & admiſcentur: Aluminis fiſſi vncia, acaciæ ſucci, p⁹. quadrãs. Reponitur medicamentũ ampulla vitrea. Cum opus eſt, ad tumorem quidem calidum per ſtrigilem infunditur: deinde foramẽ ſummum lana ſuccida tegitur. Ad vlcus autem frigidum per eiuſdem generis lanam & auriſcalpium iniicitur. xlij.

¶Si caro excreuerit in foramine auris, compeſcitur ſine dolore aut ferro

hoc

hoc pastillo. Aluminis fissi. ℞. triẽs, æruginis. ℞. triẽs, misyos vsti. ℞. triẽs, rubricæ sinopidis. ℞. triens, commis. ℞. sextans. Teruntur priora ex aceto acri, donec quasi cum collyrium componitur leuia fiant. Vltimum commi adijcitur: & fiũt pastilli, qui ad omnia vlcera faciunt, aqua diluti, cũ aut compescenda sint, aut cicatricem debeant ducere. Sed aquatioribus oportet vti, cum cicatrix est cludẽda. Bene faciunt & ad exulceratas nares qualibet ex causa, & grauiter olentes.

Ad parotidas. xliij.

Ad parotidas conuenit noctuæ cerebellum butyro mixtum: discutit enim ferè eas sine dolore & molestia. Oportet autem aqua marina feruenti, nouis spongijs demissis, & per linteum intortũ vtrisq; expressis vaporare parotidem, atq; ita oblinere hoc medicamento, supérque tegere lana sulphurata totam maxillam. xliiij.

¶Item benè discutit parotidas Iris illyrica contusa, cocta ex passo more farinæ hordiaciæ, calda bis térve imposita. xlv.

¶Discutit & hoc medicamentum parotidas, antequam suppurauerunt: Spumæ argẽteæ pondo dua, cerussæ. ℞. libra, salis ammoniaci. ℞. libra, æris floris. ℞. dodrans, aceti sextarius, olei veteris sextarij duo & dimidium. Spumam & cerussam salẽ per se & cum aceto terere oportet mortario, deinde oleo admixto traijcere in cacabum amplum, ne extrà fundatur, & effer/uescat (efferuescit enim valde). Cũ hæc super ignem posita habuerint emplastri temperaturam mollis, deponere oportebit cacabũ, cum feruere desierit: paulatim aspergere æris florem, & mouere spatha medicamentũ, ne extrà fundatur: & rursus coquere, donec habeat emplastri spissitudinem stricti.

Ad sanguinis eruptionem de naribus. xlvj.

Rumpit se è naribus sanguis, qui cum abundanter fluxit, nisi celerius supprimatur, periculum adfert. Proderit ergo aqua frigida vel posca subinde aspergere totam faciem, vel spõgia refrigerare, acetum acre infundere in aurẽ, cuius è regione sanguis fluit, aut in vtranq;, si ex vtraq; sanguis emanauerit: gypso totam faciem cum frõte, & maximè nares crasse oblinere prodest: & caput frigida a qua copiose, superposito aliquo tegumẽto, perfundere, vel cucurbitam occipitio adfigere. Inijcere aũt intus narem aut nares oportebit cochleæ viuæ carnem per se, aut cũ thuris polline tritam: vel herbam quæ quia multa est & vbiq; nascitur, πολύγονον appellatur. Idẽ trita facit & λυσιμάχιον herba eodẽ genere. Proderit & spongiæ particulam præsectam, aptè forcipe ad amplitudinem & patorem narũ figuratam inijcere paulò pressius ex aceto per se. Interdũ aspergenda ei galla erit, vel chalcitis curiose trita, vel vtraq; in vnũ æquis ponderibus mixta, melius enim facit. xlvij.

¶Item bene supprimit & hoc medicamentum: mali corticis quo coriarij vtuntur

vtuntur. p. quadrans, aluminis ægyptij. p. sextans, chalcitis. p. vncia. Hoc tritum per succidam lanam aspersum medicamentum inijcere oportebit. Facit aũt etiam ad omnem ex qualibet corporis parte, seu vulneris sanguinisq; eruptionem, quoniam interdum ita (vt diximus) minus curati, præfocati videntur. Et maximè cum vtraque obturata spisse necessario sunt foramina narium, quia spirandi facultas eripitur, non alienum est scire qua ratione vtrunq; præstari possit, vt neq; spiratio interpelletur, neq; remedium efficacissimũ (quod per oppilationem narium efficitur) excludatur. Oportet ergo sumere pinnam anseris quammaximam, vel calami scriptorij fistulam modicè plenam: deinde aptare ad longitudinem nasi, atq; ita præcidere vtraque parte vt perforata sit, inuoluereq; ex fasciola tenui lintea quasi insita explere circuitum eius, donec cũ videatur pator nariũ cuneatione quadam recipere posse fistulam, atq; ita vt est circũuolutam mergere e aceto acri & inijcere, interdum per se, vel asperso super acetum vtro libuerit antè dictorum medicamẽtorum. Hoc autem remedio magis vti, cum per vtrasq; nares sanguis abundauit.

Ad vlcera in naribus. xlviij.

AD vlcera in naribus, plumbi stercus quod scoriã dicunt, ex vino, & murteo oleo vicib9 adiecto terere oportet, donec spissum fiat, & ita per pinnam nares obteguntur. xlix.

¶ Facit & hoc medicamentum bene: Pompholygis. ⚹. p. quatuor, cerussæ ⚹. p. duodecim, hyssopi. ⚹. p. trium. Vino falerno & rosa vicib9 adiecta teritur, donec mellis habeat temperaturam.

Ad polypos. l.

AD grauem odorem narium, ὀζαίναν Græci hoc vitium vocant: æruginis. p. quadrantem, aut squamæ æris. p. quadrantem, aut vtranq; rerũ ponderis sescunciæ in mellis despumati. p. libra decoquere oportebit, & eo vti liquido per pinnam. li.

¶ Ad polypos, misy vstum, chalcitis vsta, æris flos, vstum sori, æris squama tusa, cribrata, si eo medicamento per pinnam sæpius nares tactæ, eiusmodi vitia attenuata, cotidie emendantur: cum sint à cerebro paribus ponderibus: sicca benefaciunt. lij.

¶ Sed quia plerunq; vexantur nares grauedine, quæ tumore earũ efficitur non alienũ est te eius quoque remedia scire. Prodest igitur quies vnius diei, & ab omni re abstinentia: perungendæ nares erunt bitumine liquido, aut mirrha stacte, vel pice liquida: postero die pastillus iste nocte super cibum dandus est, & si opus fuerit per triduum continuum eodem tempore: recipit autem hæc: apij seminis. p. trientem, anesi. p. quadrantem, alterci seminis, quod ὑοσκύαμον dicitur pondo trientem, opij. p. vnciam. Fiunt pastilli ponderis victoriati: alijs parte tertia detracta dantur cum aquæ cyathis tribus

bus. Faciunt autem & ad oculorũ epiphoras, & ſtomachi nauſeam, & delectiunculas, & ad omnem fluorem.

Ad dentium dolorem. liij.

AD dentium dolorem quamuis plurimi dicant forfices remedium eſſe, multa tamen citra hanc neceſſitatem ſcio profuiſſe. Itaque cum etiam exeſus eſt aliqua ex parte, tum nõ ſuadeo protinus tolendum: ſed excidẽdum ſcalpro medicinali qua cauatus eſt, quod ſine vllo fit dolore: reliqua enim ſolida pars eius, & ſpeciem, & vſum dentis pręſtabit. Sed cũ dolor vrgebit, variè ſedãdus eſt, partim collutione quorundam, partim commanducatione, nõnũquam ſuffitione, aut impoſitione aliquorum. Prodeſt colluere os frequenter radice herbæ quinquefoliæ incoctæ in vino. Itẽ herba vrceolari, & cupreſſi baccis aqua icoctis. Alterci quoq; radix, aut eiuſdem ſemen linteolo ſpiſſo inligatum, & aqua ſępius inferuefactum, denti ſubinde adpoſitum. Item leuat æquè dolorem dentium portulaca, commanducata ab ea parte qua non dolebunt, vt ſuccus traiectus contineatur puſillo diutius, & ſolani ſuccus tepens benefacit gargarizatus. liiij.

¶Suffire autem oportet ore aperto alterci ſemine carbonibus aſperſo, ſubinde os colluere aqua calida, interdum enim quaſi vermiculi quidam eijciuntur. Leuat dolorem & bitumen ſuffitum. lv.

¶Item commanducare proderit herbam rhododaphnen, & ſaliuã dolentibus traijcere, ac puſillo diutius continere, & ita hiantem pati ſaliuam decurrere. Item mentaſtrum, vel radicem κοτυληδόνος, quæ herba ſimilia folia cymbalis habet, naſcitúrque ferè in parietibus humidis. Pyrethri quoq; radix commanducata multorum leuauit dolorem. Nec minus alumen fiſſum linteolo ſpiſſo circundatum, & ita dolenti preſſum diutius continere prodeſt. lvj.

¶Imponere ipſi verò denti toti oportet hoc medicamentum quaſi emplaſtrum: peucedani ſucci. ⚹. p°. iij. opopanacis. ⚹. p°. j. thuris. ⚹. p°. duum. vuæ paſſæ ſine granis. ⚹. p°. j. Hæc per ſe contundi iubebis, deinde cætera ſeorſum trita commiſceri in vnum. Vbi fuerit dolor, auriſcalpiũ lana moliinuoluitur, deinde tingitur feruentiſſimo oleo, atque ita denti primũ, deinde proximis gingiuis ſuperponitur bis térve, donec hebeteſcat ex aliqua parte dolor: poſt hoc, medicamento dens operitur. Si repetierit, aut permanſerit nihilominus aliquis dolor, ſuper medicamentum auriſcalpium cum lana ex oleo candenti eodem modo imponere ſæpius oportebit, id eſt, donec dolor tollatur. lvij.

¶Sed ſi quando mouentur dentes ex perfrictione, confirmandi erunt plurima gargarizatione lactis aſinini, aut vini marſici ad tertias decocti, i quo lapathi radices conijci debebunt, vt vnà decoquantur. Strigit etiam dẽtes alumen

alumen, quo infectores vtũtur ex melle attico, ita vt duę partes sint mellis, tertia aluminis. Hęc misceri oportet mortario, deinde patella fictili feruefacere vt spissentur: atque ita recondere quolibet vase æreo, donec hoc medicamẽtum primò austerè, & nimis perstringere dentes, postea remissius videbitur. lviij.

¶Item proderit motis dẽtibus hoc medicamẽtum: aceti acerrimi sextarius vnus semis, cedrię verę ne habeat picis aliquam mixturam hemina, aluminis fissi. p°. triens. Teritur alumen cum aceto, miscetur deĩde cedrię, & vnà omnia vase ęreo coquuntur, teda pingui mota donec in mellis spissitudinẽ temperati medicamentum redigatur. Hoc medicamento si quis ter in mẽse dentes fricuerit, dolorem eorum non experietur.

Dentifricij compositiones. lix.

Dentifricium quod splendidos facit dentes, & confirmat: Farinæ hordeaciæ sextarium conspergere oportet aceto cum melle mixto, & subigere diutius: atque ita in globulos diuidere sex, quibus dilatatis admisceri salis fossicij semunciam: deinde furno coquere, donec in carbonem redigantur, tunc terere oportebit eos globulos, & admiscere spicæ nardi quod satis videbitur. lx.

¶Ad dolorem faciundũ hoc Octauia Augusti soror vsa est: ad dentiũ dolorem, & confirmationem benefacit radicis edulis cortex sole arefacta, & contusa, cribrata. Item vitrum candidum quod simile crystallo est diligẽter tritũ, admixta spica. Vtuntur pleriq; etiam huiusmodi dentifricio: herbam vrceolarem legunt cũ iam in semine est quamplurimam cum radice: deinde lotam vno die siccant: postridie recenti muria dura macerant: tertio die expressam olla noua componũt, subinde salis fossicij quasi tabulata interponunt: atq; ita percoquunt fornace balneariorum, donec in carbonem redigantur. Postea trita ad tertias admiscẽt spicæ nardi quod satis est. Hoc cũ eo quod candidos facit dentes, tũ etiã cõfirmat, Augustã constat vsam. Nam Messalina dei nostri Cæsaris hoc vtitur, cornorum cerui vstorum in ollam nouam ad cinerem redactorum sextario vno, mastiches chiæ pondo vncia, salis ammoniaci pondo sescuncia.

Ad fluorem gingiuarum. lxj.

Solent gingiuæ quorundam, fluore infestari, quas prægnãtes vocant. Prosunt eis lentisci folia arida contusa, & cribrata perforato cribro: facit & cinis eiusdem lentisci foliorum ex aqua eiusdem decocti. Compositum autem hoc medicamentum prodest, quod & ad omnia vlcera quæ in ore fiunt vtile est, ἀνθηρὰ à Græcis appellatur: recipit hæc: Aluminis fissi. ✳. p°. iiij. myrrhæ ✳. p°. j. croci. ✳. p°. ij. cypiri, id est, iunci radicis. ✳. p°. ij. gallę. ✳. p°. j. rosæ lutei floris. ✳. p°. j. sandaracę. ✳. p°. iij. His omnibus rebus tunsis cretis, arido medicamento vti oportet per pinnam

pinnam etiam ad προσλιδας & ἐπουλίδας, id eſt, vbi ex tranſuerſo gingiua ſup=purauit: aut tonſillarum tumorem magnũ, vt digito preſſius fricentur, vel vbi ſuper extremum molarem increuerit gingiua.

Ad cancrum in ore. lxij.

EST & moleſtum interdum cũ cãcer os corripit, quod initijs neglectum, breui ſpacio temporis mortis cauſſa eſt. Oportet ergo, cũ primùm viſum fuerit, anteq̃ latius ſerpat, fauces'que occupet, miſy vſto quàm plurimo cum melle vti ſæpius: deinde colluere aqua oleastri decocti ſubinde, aut corticis mali granati. lxiij.

¶Medicamentũ andronis prodeſt in omni parte corporis facto cancro, recipit autẽ hæc. Mali granati corticis. ✳.p̊.x. terrę mali. ✳.p̊.ix. aloes. ✳.p̊.iiij. myrrhę. ✳.p̊.ii. gallæ. ✳.p̊.viij. aluminis fiſſi. ✳.p̊.iij. æris floris. ✳.p̊.duũ. Terũtur & cribrãtur ſicca curioſe: deinde admiſcetur paſſũ creticũ dum habeat ſpiſſitudinem mellis: cũ opus eſt vino auſtero ſumendum medicamentum eſt, vitro reponitur, diluitur. Facit hoc medicamẽtum ad carbunculos, & ad ignem ſacrum, & ad zonam quam Greci ἕρπητα dicunt.

Ad faucium vuæ'que tumorem. lxiiij.

AD faucium vuę'q; tumorem ſtomatice hac ferè vtuntur, quia nullam aſpritudinem habet & ſatis efficax eſt, vuæ amineæ acerbæ cum primùm granũ incipiet perlucere, ſucci ſextarios quatuor, mellis attici ſextarium commiſceto in vnum, atq; in ęreo vaſo coquito ſubinde mouens, donec mellis ſpiſſitudinem habeat. lxv.

¶Altera eiuſdem vtor ſtomatice, cũ diutius vexatę partes antedictę ſunt: Aluminis fiſſi. ✳.p̊.duũ. gallę cõtuſæ. ✳.p̊.duũ. omphacij aridi. ✳.p̊.j. croci. ✳.p̊.j. paſſi cretici ſextarius vnus. Hoc decoquit̃ vaſo fictili ad dimidias, & ita cætera diligenter trita admiſcentur. Vtrũq; autem medicamentum ſtagneo reponendum eſt vaſo.

Ad ſuppurationem faucium. lxvj.

VBi verò ſuppuratio faucium ſuſpecta eſt, diutius permanente earũ tumore, & interdum febriculis non ſine horrore intercurrẽtibus, oportebit gargarizare quidẽ aqua mulſa crebrius, furfuribus ſiligineis decocta, vel paſſo ad dimidias decocto benè caldo, vti ore & faucibus diutius contineatur, vel ea aqua, in qua ficus arida pinguis erit decocta: perungere autem fauces hoc medicamento, quàm tactus ſuſtinere poterit puſillò preſſius. Mellis optimi heminã, reſinę terebithinæ. ✳.p̊.duũ. roſę cyathos duos, reſinam cum roſa in duplici vaſo, vti ſolent vnguentarij, liquefacere oportet: deĩde admiſcere ei mel, & coquere donec ſpiſſũ fiat medicamẽtum. Hoc etiam, cũ eruperit ſuppuratio, vti oportet: expurgat enim & explet idem.

Ad anginam. lxvij.

D anginā prodeſt & ſanguinis detractio, cucurbitarū admiſſio, cæteraq; auxilia quibus medici efficacius vtuntur. Medicamenta autem ſimplicia quidem hæc faciūt: laſer cyrenaicum, ſi poteritinueniri: ſin minus, ſyriacum aqua dilutū, craſſius per pinnam faucibus adhibitum. Item euforbium aqua dilutum. lxviij.

¶ Compoſitorum autem medicamentorum hæc ſunt apta: Fellis taurini, ſalis, aceti, mellis, olei veteris, æquas partes in vnum miſcere oportet, & cū opus fuerit, pinna perfricare fauces diutius. lxix.

¶ Itē benefacit git frictū. ✱. p. duū, pyrethri. ✱. p. j. ſagapeni victoriati pondus, melle miſcentur hæc in vnum trita. lxx.

¶ Facit bene & hoc medicamentum: Fellis taurini. ✱. p. ij. elaterij qui eſt ſuccus cucumeris ſyluatici. ✱. p. j. cachryos animati. ✱. p. j. tritum melle admixto reponitur. Cum opus eſt, dilutum aqua tepida ſumetur, & fauces perungentur, coguntúrq; inde q̃plurimum deuorare. Soluit enim vētrem, & ita vehementiſſimè prodeſt. Item hoc medicamentum vehementiſſimè prodeſt, multos enim à ſummo diſcrimine mortis liberauit. Benefacit hirundinum pullorum cineris pondo quadrās, hyſſopi pondo ſextans, nitri. p. vncia, piperis. p. ſemuncia, laſeris pondo ſemuncia: his tritis cretis, mellis attici quod ſatis erit admiſcetur. Et hoc autem cæteris medicamentis ſępius fauces, & preſſius fricare oportet. Multis & hoc profuit medicamētū quod eſt ſine dubio efficacius & vehementius: coſti, apij, aneſi, ſchœni, caſiæ rufæ, ſingulorū. ✱. p. binum. gir. ✱. p. j. amomi victoriati. p. vnius, Zeæ, quod eſt ſemen. ✱. p. duū, aluminis fiſſi ſemuncia, gallæ mediæ magnitudinis, numero. v. croci. ✱. p. duū. crocomagmatis victoriati. p. myrrhæ victoriati. p. Ariſtolochiæ creticæ, ✱. p. iiij, cinnami. ✱. p. iij. hyrūdinum ſylueſtrium pullorū cineris. p. vncia, nardi ſpicæ victoriati pondo. Hæc omnia ſiue contuſa, ſiue creta diligenter melle attico deſpumato comprehendātur. Cum autē opus fuerit adijcietur quod ſatis erit eiuſdem mellis, Hoc Auguſta ſemper compoſitum habuit.

Ad vuæ tumorem & dolorem. lxxj.

Vam ſupprimit diu iacentem ſal ammoniacū, galla cōtuſa, ęquis ponderibus. Eadem ratione aluminis fiſſi. ✱. p. iiij. piperis albi ✱. p. j. quibus in vnum mixtis cochleario, ter tacta reſilit. Item herbæ cyclamini ſucco per cochlearium ter die tacta, ac per triduum, nō ſolum reſilit ac fit minima, ſed etiam rarò valde moleſtat. Item ad vuę tumorem & tōſillarū ſiccum & efficax medicamentum: gallæ tuſæ. p. vncia, æris flos. p. ſemuncia, menarū ſine ouis quæ ſunt, ſalſarum capita decem. Hęc comburuntur, & ita cæteris admiſcentur cineribus, & poſtea nihilominus in vnum diutius teruntur. Oportet autem digito humido tangere medicamentum, & ſic vuam ab imo rectam diutius ſupprimere ſurſū

versum

versum. Item aliud efficacius ad uuam diu iacẽtem, cyperi siccatæ bene. p̄. quadrans, myrrhæ. ɔ. S. croci siccati antè. ɔ. I. sandaracæ. ✕. p̄. j. aluminis fissi. ɔ. S. æris usti. ɔ. S. Hæc omnia in unum tunduntur, cribrantur, ac digito melle mixto medicamentum sumitur, & ita uua leuatur, ac tonsillæ pressius fricãtur per triduum, aut si voles, digito mũdo sine melle curabis.

Ad tumorem & raucitatem arteriæ & vocis abscisionem. lxxii.

AD arteriam exasperatam simplicia quidem hæc faciunt: commis alexandrina vel tragacanthum per se sub lingua retentum, compositio autem hæc est. *Deest compositio.*

lxxiij.

AD tumorem arteriæ papaueris syluatici iam maturi, viridis tamẽ adhuc, capita quàm plurima vase fictili coniiciuntur, aquáq; superfunduntur, vt supernatet duobus tribúsve digitis. Hæc vbi triduo macerata fuerint, eodem vase coquũtur donec demadescant, postea exprimuntur capita, omnisque aquæ percolatæ prius diligenter mensura capitur, ad cuius modum mellis attici quarta pars miscetur: deinde per duplex vas coquitur, donec mellis habeat spissitudinem. Hoc medicamẽtum & ad arteriæ tumorem, & ad tussim facit. lxxiiij.

¶Altera arteriace ad fluorem & raucitatem arteriæ. Item ex ea ad tussim, & abscissum sonũ vocis. Tragacanthi. ✕. p̄. vj. commis alexãdrinę. ✕. p̄. vj. myrrhæ. ✕. p̄. j. thuris. ✕. p̄. ij. croci. ✕. p̄. j. piperis albi grana. xx. cariotarum recentiũ trium pulpas medias, detracta exteriore cute, interioribúsq; venis vel vuę passę nouę & ĩcorruptę, purgatis interioribus granis. p̄ viij. cõmis & tragacãthũ passo cretico vno die & vna nocte macerari oportet, & postero die pila & pilo mundo contundere, & cætera trita mortario curiose admiscere. Inde dare fabę magnitudinem, globulum sub lingua tenere deuorantem quoad liquefactũ fuerit. Hoc medicamentũ, pipere detracto, & ad tumorem arterię facit. Seruandũ autẽ puxide buxea. lxxv.

¶Arteriace qua melior non est, refertur autem ab Asclepiade nostro: facit ad oĩa superius dicta efficacius: & quicqd ĩ arteria vitij est. Cõstat ex his myrrhæ optimę pinguis. ✕. p̄. xxiiij, tragacanthi cãdidi. ✕. p̄. xxviij. glycyrizę radicis. ✕. p̄. xviij. resinę terebĩthinę verę. ✕. p̄. xviij. tragacanthũ sicut est cõtũdere, & per cribrũ tenuibus foraminib⁹ eiiçere oportet: deĩde myrrham tritam seorsum admiscere, & rursus vtraq; in vnũ diu terere, atq; ita in pilam coiiçere, & ibi cũ concaluerint ictu pili terebinthinam paulatim miscere: donec oĩm vnitas fiat. Postea glycyrizam contusam & cribratam, mortarióq; nihilominus tritam sensim aspergere oportet. Vbi hęc bene mixta fuerint, dũ calet medicamentũ, plures accedant, & pilulas faciãt magnitudinis fabę. Fit enim durissima hæc arteriace, & hoc ipso præcedit cæteras: quiã linguę subiecta non facilè soluitur, & ita diutius exhibet suũ

effectum. Ad ſuſpirium. lxxvj.

AAd ſuſpiriū faciunt bene īter ſimplicia quidē acetū ſcillites, quod vocāt, cochleario ter quater've ſumptū in die. Prodeſt & ipſa ſcilla argilla circundata, & furno cocta, purgatis exterioribus putaminibus, & quod tenerrimum eſt eius, mellis duabus partibus attici admixtū & tritū bene cochleario, ſemel in die bis've ſumptū profuit multis. Pulmo vulpis in olla fictili ad cinerem redactus, & datus menſura cochleariorum trium, cum aquæ calidæ cyathis tribus. Item pulmo cerui eodem modo factus & datus. lxxvii.

¶Prodeſt & hoc medicamentum euidenter: Aluminis fiſſi. p°. ⚹. vj. opij, p°. ⚹. j. aqua exigua opium diluitur, miſcetur alumini antè trito, fiunt globuli ciceris amplitudinis, dantur ieiuno ante cibū quaterni aut quini. Hoc medicamētū & ad ſanguinis eruptionē ex interioribus partibus facit, & ad veterē tuſſim, & ad phthiſicos, vel alios qui purulēta excreāt. lxxviij.

¶Hoc quoq; medicamentum ad ſuſpirium ſatis cōmodè proficit. Sulphuris viui. p°. ⚹. j. nitri. p°. ⚹. ſelibra, abrotani quod tribus digitis comprehendi poſſit. Hæc contunduntur, & teruntur curioſe. Cum opus eſt dantur ex his cochlearia duo cum duobus cyathis aceti calidi ieiuno. lxxix.

¶Aliud medicamentum ad ſuſpiriū efficax valde. Facit aūt & ad lumborū diutinū dolorem, & ad paralyſin, & hydropicos, lyenoſos. Bryoniæ, id eſt, albæ vitis radicis. p°. ⚹. xii. iris illyricæ. p°. ⚹. xii. ammoniaci guttę. p°. ⚹. xii. aſparagi radicis. p°. ⚹. vi. ſcyllę bulbi crudi ex interiore parte. p°. ⚹. xij. tragacāthi. p°. ⚹. vi. mel miſcetur cōtuſis & tritis donec cęrę mollis habeat temperaturam. Inde cum opus eſt, datur. p°. ⚹. i. cum aqua mulſa cyathis tribus vel quatuor.

Ad ſtrumas & omnem duritiem in corporis quolibet loco. lxxx.

AD ſtrumas bene facit radix cucumeris ſyluatici cocta ex aqua mulſa & trita, atq; ita impoſita. Item ebiſcum eodē modo factū. Sed melius marini lepores oleo vetere necati faciunt in plumbea puxide cluſi, quam diebus quadragīta diligēter alligatam oportet habere, poſtea ex ea, pinna oblinendæ ſunt ſtrumæ, ſupérque eas pellis lanata non nimium tonſa, tegendi gratia, imponenda eſt. Pręcipere autem oportet, ne quis hoc medicamento manus inquinet, aut inquinatas, prius q̃ lauerit, ad os referat. lxxxi.

¶Ad ſtrumas & ad duritias mammarum mirificè facit antequam ſuppurent, & poſt ſuppurationem nihilominus, hoc medicamētū. Olei veteris pondo dua, ſpumæ argenteæ pōdo libra, gallæ ſyriacæ pōdo triens, mannę thuris pondo vncia, galbani pondo vncia. Cum oleo coquitur ſpuma donec cerati ſpiſſi habeat temperamentum, deīde admiſcetur ei galla, & ſecundū hanc manna, cū emplaſtri habet ſpiſſitudinē, tollitur ab igne medicamētū:

& cũ desinet feruere paulatim galbanũ misceť, per minutas parteis linitur aluta cũ opus est. Hoc medicamẽtũ soluit tertio quarto'ue die si nõ suppurauerint strumę: sed si aptæ fuerit, hyeme alternis, æstate cotidie. lxxxii.

¶Malagma ad strumam & omnem duritiem mirificum. Idem ad mãmarum muliebriũ duritiã, & ad paniculas, & ad tubera, & cætera quæ subitò adnascuntur. Recipit hæc: Resinæ terebinthinæ pondo dua, ceræ pondo semissem, propolis, quã quidam cerã sacram vocant, pondo sescunciã, galbani põdo sextãtẽ, olei veteris pondo selibrã. Hęc oĩa oleo ad ignẽ liquefacere oportet, & postea miscere visci de quercu põdo quadrãtẽ, ammoniaci guttę põdo quadrantẽ, ebisci radicis aridę pondo quadrãtẽ, cypiri radicis, quem nos gladiolũ appellamus, pondo sextãtẽ, ferulę pondo triẽtẽ, aphronitri pondo quadrãtẽ, asii lapidis flo pondo quadrantẽ, opopanacis põdo sextãtẽ. Hæc omnia ordine quo scripta sunt cribrata in cacabum conijciuntur, opopanax oleo diluitur. Vbi temperatum est medicamentũ, manibus subigitur, linitur cum opus est aluta.

Ad sanguinis eruptionem. lxxxiij.

AD sanguinis eruptionem, siue ex arterijs, siue à pulmone, vel pectore ea fuerit, benefacit symphyti radix, quam quidam inulam rusticam vocant, quidã autem Alum gallicum dicũt, lota aqua frigida, & rasa cultello eburneo vel osseo. p̃. sextã tis, aut plus, id est, quantum poterit manducare & deuorare, neque enim amara est. Oportet autem eodem die acetum non gustare, quod interdum per se magnificè solet prodesse: sed huius radicis effectũ resoluit. Item benefacit polygonij succus cyathorũ duorum aut trium per triduum repetitus. Et plantaginis & solani eodem modo succus prodest: & cretę samiæ. p̃. ✕. j. sumptũ ex aquæ frigidæ rigore detracto cyathis tribus. Prodest & herbæ quam πολιὸν vocãt, nos vt opinor tiniariam, fasciculus, quantùm manu comprehẽdi potest, in tribus heminis aquę decoctus, & ad tertias redactus, si quis inde cyathos tres dederit per triduum. lxxxiiij.

¶Oportet autem extrà sentienti vulnus, eo loco spongiam ex aqua recenti imponere, vel ex aceto acri, ac frequẽter mutare ne concalefacta noceat. Et vetare artus constringere, quod plerique medicorum faciũt, ignorantes quòd icitatur sanguinis eruptio musculorum compressione. Quandoquidem omnis cõstrictio in vtranque partem exiget æquè subiectã materiã, si cut vtrem si quis medium laqueo constrixerit, animaduertet in vtranque partem excludere subiectũ liquorem. Et si super foratus casu fuerit, incitatione eiaculabitur quod in eo erit. Eadem ergo ratione cũ sanguis erupt⁹ est, qui constringunt vi magna artus exprimentes, sanguinem venis subiectum cogunt magis erumpi per vulnus. Huius rei argumentum est, si quis super laqueũ percusserit venam in brachio quę est animalis, animaduertet

æquè incitari sanguinem ex ea parte, quàm ex inferiore loco cũ percussa est vena. Et hoc per se quidem si non viderant medici, meritò essent culpandi, quòd negligentes in ancipiti casu hominum essent. Cũ præsertim Asclepiades etiam pluribus vsus sit argumentis in hac re: neque ei quisquam contradixit, quis enim aduersus veritatem hiscere potest? proïde magis sunt custodiendi qui pollicentur salutis custodiam vniuscuiusq; se facturos. Tã inertes autem & negligentes necessaria quidem ad conseruandam vitã humanam, quæ per aliorum laborem reperta sunt, studeãt scire. Meritò itaq; manifeste quidam iugulãtur genere quodam incitata eruptione sanguinis ab eiusmodi hominũ imprudentia. Et, o bone deus, hi sunt ipsi qui imputãt suam culpam medicamentis quasi nihil proficientibus. Sed ad propositum reuertemur lxxxv.

¶Faciunt enim composita medicamenta ad sanguinis eruptionem, quorũ & hoc est: Acaciæ succi. p̃. vnciæ, ὑποκυστίδος qui est succus rosæ syluaticę, quam caninam quidam vocant. p̃. vncię, balaustium quod est flos maligranati quo coriarij vtuntur. p̃. vnciæ, opij. p̃. semunciæ. Balaustiũ cõtunditur, siccatur, sicco mortario teritur. Cætera pridie macerata in aqua commiscentur, & diligenter pastilli finguntur. Quidam. p̃. ⚹. i. quidam victoriati denarij dantur ad ætatem cuiusq;, ex aquæ frigidæ remissæ cyathis tribus aut duobus. Atque ille quidem pastillus benefacit ad disentericos, id est, torminosos. lxxxvj.

¶Alter pastill⁹ ad sanguinis eruptionẽ mirificè faciẽs. Tragacãthi. p̃. ⚹. ix. samiæ cretę. p̃. ⚹. vij. ceræ ponticæ. p̃. ⚹. ix. glycyrrhisę succi (est autem radix dulcis). p̃. ⚹. v. Symphyti succi. p̃. ⚹. xij. Commis. p̃. ⚹. iiij. ὑποκυστίδος succi. p̃. ⚹. vij. thuris. p̃. ⚹. v. aluminis liquidi. p̃. ⚹. ij. opij. p̃. ⚹. v. amyli. p̃. ⚹. vj. myrrhæ. p̃. ⚹. v. croci. p̃. ⚹. vij. plãtaginis succi. p̃. ⚹. iii. passi meconii quod satis erit miscebitur, fiũt pastilli. Alii. p̃. ⚹ i. alii victoriati dabuntur ex aquæ tepentis cyathis duobus & dimidio.

Ad tussim veterem, & destillationes, & suspiria & inflationes, cum dura habent præcordia, & lienosos, & phtisicos. lxxxvii.

Atapotium, id est, medicamentum quod non diluitur, sed ita vt est deuoratur ad tussim quæ cum fluore est, Croci põdo vnciæ, myrrhę pondo sextãtis, opij pondo quadrãtis. Contunditur crocum, percribratur, cõtusæ myrrhæ opium admiscetur aqua exigua dilutum. Postea adiicitur crocũ, & cũ in vnũ benè mixta sunt, finguntur pilulæ erui magnitudinis. Danť in nocte ternæ vel quaternæ. lxxxviii.

¶Catapotium alterũ ad tussim aridam. Myrrhę, piperis, castorei, galbani, storacis, opii, singulorum idem ponderis. Castoreum & piper contunduntur & cribrantur. Deinde myrrhæ antè tritæ cæteris contusis æquè admiscentur.

scentur. Vbi omnium vnitas mortario facta est, melle despumato medicamentum comprehenditur: deinde formantur pilulæ viciæ magnitudinis. Dantur ternæ vel quaternæ in noctem. lxxxix.

¶Aliud catapotium ad tussim veterem, suspiriũ, & phtisi tẽtatos, lienem, & iecur durum habentes. Idem inflationem tollit, & purgat mulierem, si qua ex partu substiterũt. Styracis. p̃. ⚹. vi. myrrhæ. p̃. ⚹. ii. & victoriati. opopanacis. p̃. ⚹. ii. iris illyricæ. p̃. ⚹. ii. galbani. p̃. ⚹. ii. resinæ terebinthinæ. p̃. ⚹. v. alterci seminis. p̃. ⚹. i. nitri. p̃. ⚹. i. piperis albi. p̃. ⚹. i. opii. p̃. ⚹. i. Irim, altercum, piper contundere oportet & cribrare, nitrum mortario terere, & cætera pilo commiscere, & postea hæc eis adiicere, atq; facere catapotia magnitudinis fabæ. Inde terna vel quaterna in noctem darẹ ad inflationes in ipsa distentione cum aquæ calidæ cyathis tribus. xc.

¶Pastillus ad tussim, destillationem pectoris, pulmones, ad epiphoras oculorum, vesicæ dolorem qui cum fluore consistit, vbi sæpius & non sine cruciatu vrinam faciunt. Item ad eos qui sanguinem reiiciunt, aut per vrinam reddũt. Ad deiectionem, tormina, grauedinem, cholerã, stomachi crebrã nauseam cum vomitu sine febre. Et quicquid reprimere & siccare oportet optimè compescit. Præterea facit ad omnis partis corporis dolorem, præterea capitis. Quinetiam si quando aliquis hoc fuerit inunctus. Alii vitio non erit dandum hoc medicamentum. Cum aũt ad omnia quæ suprà dixi manifestè prosit, tũ pręcipuè ad initia phtisim habentes benefacit. Multos enim eripuit ex magno periculo interdum bis térve datus hic pastillus: recipit hęc: myrrhæ troglodytis. p̃. ⚹. vi. croci. p̃. ⚹. v. opii. p̃. ⚹. iiii. thuris. p̃. ⚹. v. alterci albi seminis. p̃. ⚹. iiii. apollinaris herbę radicis corticis. p̃. ⚹. iiii. Cõtũditur hic cortex per se, & cribratur tenui cribro: deinde crocum, postea altercum, myrrha, thus, quibus miscetur opiũ pridie aqua maceratũ: subinde aquæ exiguum adijcitur donec fingi pastilli possint. p̃. ⚹. victoriati. Alij tertia huius ponderis detracta, dantur in noctem ex aquæ cyathis tribus. Somnum faciunt, dolorem sedant, vt superius dixi. Oportet autem ex eo etiam catapotia facere, quidam enim facilius ea quàm potionẽ sumunt, verùm non multum interest. xcj.

¶Ad eadem remissior quidẽ pastillus, sed non contemnendus, croci, myrrhæ, alterci, opij pondera paria contusa miscentur, despumato attico melle fiunt pastilli eiusdem ponderis. Dantur ad ætatem eius tres in noctem, licet & hinc catapotia facere propter eandem causam, sed tunc aqua, nõ mel adijcitur. xcij.

¶Pastillus ad tussim & sanguinẽ reijciẽtes, & stomachum solutũ habẽtes facit, & ad deiectionem, & vesicæ dolorem. apij semen. p̃. ⚹. vj. alterci seminis. p̃. ⚹. xij. anethi. p̃. ⚹. xij. opii. p̃. ⚹. vi. croci. p̃. ⚹. iii. rosæ foliorum arefactorum in vmbra. p̃. ⚹. xii. myrrhæ. p̃. ⚹. xii. Semina, & cro/

cum, & folia rosæ contunduntur, cribrantur, myrrha teritur: opiū aqua ma ceratur: omnia in vnum miscentur aqua adiecta: fiunt pastilli victoriati. p. alijs tertia parte detracta. Dantur ad stomachū imbecillē habētes & sangui nem reijcientes ex aqua frigida cyathis duobus, cæteris ex calida totidem cyathis xciij.

¶Pastillus ex odoribus benefacit ad omnem dolorem. Propriè autem ad tussim. Item pectoris destillationem, & oculorū epiphoras. Facit & ad su spiriū, & ad lateris dolorē, & ad phthisicos: & vesica, renibus'q; laborantes, vel sanguinē ad vrinā reddentes cum dolore. Casiæ, cinnami, croci, singu lorū. p. ⚹. iij. alterci seminis, apollinaris herbæ radicis, singulorum. p. ⚹. iiij. piperis. p. ⚹. ij. opij. p. ⚹. iiij. thuris. p. ⚹. iij. nardi spicæ. p. ⚹. ij. Vi no falerno contusa & trita vtraq; vt debent, consperguntur: fiunt pastilli vi ctoriati. p. Et alijs parte tertia detracta. Dātur in noctem prout vires sunt cum aquę calidæ cyathis duobus aut tribus. xciiij.

¶Medicamentum, quod per coclearū deuoratur, benefacit ad tussim ari dā, & eos qui difficulter glutinosa excreāt, & præfocari videntur interdū. Sed precipuè ijs qui lateris dolorem cū febre sentiunt, quos Greci πλευριτικοὺς vocant. Liberat enim eos ab omni periculo. Hoc medicamentum Apulei Celsi fuit, præceptoris Valentis & nostri, & nunquam vlli se viuo cōposi tionem eius dedit, quòd magnam opinionem ex ea traxerat. Est autem hęc quæ cōponitur tribus rebus his. Piperis nigri electi & pōderosi granis duo bus, myrrhę troglodytidos. p. ⚹. ij. mellis attici despumati libra. Piper cō tunditur diligenter & cribratur, myrrha teritur mortario curiose: & po stea vtraq; in vnum miscentur: deinde mel adijcitur. Dantur coclearia qui na vel sena. Pleuriticis etiam plura sæpius, & cū interuallo dare oportet: & maximè cū tussiunt, aut præfocari videntur, & difficulter spirant: siue no ctu siue interdiu. Protinus enim excreant ea quæ obstant transitui spiritus, & tussire desinunt. xcv.

¶Alterum medicamentū ad tussim aridam. Nasturcij animati seminis. p. vncia, alterci seminis. p. vncia, opij. p. vncia, myrrhæ. p. vncia, croci. p. se muncia, sulphuris viui. p. semuncia, piperis albi. p. quadrans. Melle colli gitur medicamentum. Datur fabæ ægyptię magnitudine ex cyathis aquæ tribus in noctem. Facit autem hoc medicamētum ad lateris dolorem & ad stomachi inflationem, grauedinem, cœliacos qui subitò vniuersa deijciunt. Prodest & dolentibus superpositū & circundatum denti, & si exesus est, in cauernam eius infertur. Tollit præterea horrores febrem precedentes: tū, cum hęc circuitum certum habet datum ante horam, diutius corpore per fricato ex oleo calido. Prodest & illis qui sine horrore circuitibus febrium vexantur. Quamobrem ἀλεξιπύρετος hæc compositio dicitur. xcvj.

¶Aliud ad tussim aridam, & glutinosa excreantes. Purgat etiam interane

neas vomicas, ſuppurationes, lini ſeminis, vrticæ ſeminis, naſturcij ſeminis, iris illyricæ radicis æqua pondera miſceri oportet, & cum melle deſpumato, quantum ſatis ſit: & frequenter oportet cochleario dare.

Antidotos hyera Pacchij Antiochi ad vniuerſa corporis vitia, maximè lateris, & ad podagram. xcvij.

AD lateris dolorem, ſiue cum febre, ſiue ſine febre fuerit, compoſitio mirifica, non ignorata quidem ab antiquioribus ꝓpter effectus, ſed præcipuè à Pacchio Antiocho auditore Philenidis Catinẽſis vſu illuſtrata. Fecit enī magnos quæſtus ex ea ꝓpter crebros ſucceſſus ī vitijs difficilimis. Sed ne hic quidẽ vlli, ſe viuo, cõpoſitionẽ dedit. Poſt mortem aũt eius Tiberio Cæſari per libellum ſcriptum ad eum, & bibliothecis publicis poſita venit in manus noſtras, quam antea nullo modo extrahere potuimus. Quamuis omnia fecerimus vt ſciremus quæ eſſet. Ipſe enim cluſus componebat, nec vlli ſuorum committebat: plura enim quàm recipit ipſemet contũdi iubebat pigmenta, fallendi ſuos cauſa. Hanc poſtea nos ſciuimus, quæ vt ſanè, & libello ipſe fatetur non à ſe inuenta, ſed vſu exactiore comprobata ad quæ vitia & cum quibus, & quemadmodum data proficeret. Etenim non ignota, ponderibus tamen antiquis, aut adiecit, aut detraxit. Et res quæ in hac compoſitione ſunt, nõ vtiq; conuenĩũt ad antiquas. Interdum enim earum quædam plures etiam numero accipiunt, atq; ideo non idem præſtant, cum interim hæc mirifica temperatura compoſita mirificos effectus habeat. xcviij

¶Facit hoc verò medicamentum non ſolum ad lateris dolorem, ſed etiam ad plura vitia efficaciter. Quamobrem ſemper habeo id compoſitum. Percurram autem q̃ breuiſſimè, ad quæ vitia, & qualiter datũ proſit, vt etiam in libello eius ſcriptum eſt, & ego magna ex parte iã expertus ſum. xcix.

¶Sanat ergo morbo comitiali correptos, quos ἐπιληπτικοὺς Græci vocãt, furioſos, quos μαινομένους dicunt. Item ſanat, quibus ſubitis tenebris obſcurantur oculi cum vertigine, σκοτωματικοὺς hos Græci appellant. Nec minus diutino correptos capitis dolore, quem κεφαλαργίαν appellant. Prodeſt data p. ✳. duum ex aquę mulſę cyathis quatuor, cũ remiſſi fuerint. Et ſi frequẽter quidẽ corripiunẽ, poſt binas ternaſ ve acceſſiones danda erit antidotos Hyera, hoc nomẽ enim tribuit ei duas ꝓpter cauſas (vt exiſtimo) Vnã, ne eius nomen verũ dicendo, oſtenderet quæ eſſet (Dicitur enim à quibuſdam πικρὰ quia amara eſt: à quibuſdam διὰ κολοκυνθίδος) Alteram, quò magis ſub tanta ſpecie nominis commendaret medicamentum. Sed ſi ex lõgo interuallo acceſſionibus vexabuntur, in remiſſione dolorum ſæpius dandum erit medicamentum. Ita enim aut ex toto remedio eſt, aut certè minuitur cotidie impetus vitiorũ & ſedatur, interuallaq; maiora accipit, & hoc ipſo oportuniores fiunt ad veratri potionẽ, qua maximè hæc vitia tolluntur.

tur. Dare autem his oportet secundum purgationem (bis enim aut ter spu-
mosa & glutinosa deijciunt) ptisanæ cremorem, olera lenia ex vrtica, & la-
patho malua facta: torpedine interdũ admixta, & cũ exiguo pane, aquã q;
potui. c.

¶Facit bene hæc compositio ad suspirium, & ad vocis abscisionem, & subi-
tas præfocationes ex qualibet causa ortas, & ad eos qui sæpius existimãtur
ab incubone deludi. Vsq; eo tamen vexantur, vt interdum vitæ periculum
adeant (est enim vitium non contemnendum) vtique in processa ætate.
Quibus dandum erit medicamentũ, proximo die eius noctis qua correpti
sunt, cum interuallum à somno fecerint, & quod satis est ambulauerint, ex
aquæ hyssopum aut marrubium incoctum habentis cyathis quatuor vel
quinque. ⚹. p. j. vel vnius & victoriati, prout res postulauerit. Deinde post
horas treis quatuorve cremor ptisanę detur. ci.

¶Facit & hoc medicamentũ ad eos, quorũ musculi maxillares cum maxi-
mo dolore tensi sunt, adeò vt aperire os nullo modo possint τετανὸν hoc vi-
tium Gręci dicunt. Item facit ad deprauatam faciem in vtramlibet par-
tem, κυνικὸν σπασμὸν hoc idem appellant, genus morbi. Præcipuè verò ad
pectoris, & lateris dolores prodest ex qualibet causa factos, siue latente &
occulta, siue manifesta: vt ex ictu, casu, conatu aliquo supra vires, vel ponde-
ris supra modum portatione, vel contusione quæ frequenter gladiatoribus
accidere solet in luctationibus, & eorum maximè sauciatis. Nec minus ar-
bore alta delapsis, vel scalis deuolutis, excussis à rheda vel curriculo, atq; ita
tractis. Sed his, id est, manifesta ex causa vexatis, cum acethi cyathis tribus
quatuorve dãda erit antidotos. Illis verò qui ex occulta causa laborant ex
aqua mulsa proderit. Præterea neruorum tensionibus mirificè conuenit.
Quamobrem facit & ad tremulos, & syderatione tentatos vtralibet, vna
enim ex contractione, altera cum remissione neruorum conspicit᷑, πάρεσιν
hoc vtrũq; vitium Gręci appellant. Ad quod etiam cum correpti sunt pro-
dest ex aquæ mulsę cyathis tribus quatuorve datum medicamentum. ⚹.
p. j. vel vnius & victoriati, admixto pondere victoriati castorei. Prodest & p-
ad articularem morbũ, quem ἀρθρῖτιν vocãt, ad spinam, & totius lũborũ q;
dolorem, ex aqua mulsa datur ad vires cuiusque. Item ad podagram bene-
facit, nam & in pręsentia detractione ipsa leuat, & in futurum omni mole-
stia liberat. Dimidio enim celerius sanantur qui acceperunt medicamentũ,
quàm prius solebant. cij.

¶Quid dicam? duritias in mammis mulierum cum dolore consisten-
teis, quas nullum medicameutum leuat, quemadmodum ex toto imperpe-
tuum interdum sanat, quas plærique medicorum insanabiles adfirmant,
καρκινώματα, & κακοήθεις appellantes. Poteram nominare honestas fœminas,
quas aut ille, aut ego hoc medicamẽto sanauimus: nisi crederem fidem te ha-
bere

bere nobis alioquin, ipſe tibi iam dixiſſem. ciij.

¶Illud verò ſupra omnium opinionem eſt, quod ad ſtomachicos euidẽter conuenit, cum ſit viroſiſſimum medicamentum aduerſus ſtomachum, ne ad lenia quidem, & ſimplicia medicamenta aptè diſpoſitum. Sed videlicet in eiuſmodi rebus potentior vſus ratione eſt, expertus enī vnuſquiſq; intellegit ſtomacho quoq; hoc medicamentum eximiè prodeſſe. ciiij.

¶Remediat enim eos, quibus frequenter inaceſcit cibus, & eos qui aſſiduè inflationibus vrgentur, vel dolore eius vexantur, aut aſſiduè nauſeãt aut ſaliua abundant, vel inedia conſumuntur, ſtomachúmq; ita ſolutum habent, vt ex eo varios liquores ſubinde reſpuant conſentiente capite, vt nullum genus cibi continere poſſint. Item ad bilẽ atram generantes, quos μελαγχολικοὺς appellant benefacit. Oportet autem non continentibus cibos ſecũdum vomitum protinus oleo perunctis, & diutius preſſe fricatis dare medicamentum. ✱. p̃. j. ex aquæ cyathis tribus: deinde artus conſtringere, & interdũ olfactarijs reficere, & cõmanducatione oliuarum contuſarum, earumq; rerum quæ ſtomachum conſtringere ſolent interim ſubrectos recubantes: deinde cum deiecerint ſolutis vinculis rurſus perungere, & fricare totum corpus. Atque ita varietate apta ciborum ſtomachum proritate, vt halica ex mulſo, malorum cydoniorum ſucco facto, vel ex granatorum per ſe malorum, vel ſi quos magis delectat ex frigida poſca: ſecundum quæ, apala oua proderũt, & intubi cocti vel crudi ex aceto. Itẽ lactucæ caules cũ folijs ex poſca decocti, conchula marina, purpuræ murices, pelorides, volua porcorum, ſorba mala orbiculata, ſcãdiana, pira, cruſtumina ſegnina olla repoſita: item vuæ ex olla. Hæc enim & huiuſmodi quæ ſunt, confirmant ſtomachum, quibus & inſequentibus diebus vti oportebit paulatim ad cõſuetudinem progredientem: donec propè omni moleſtia ægri liberentur. cv.

¶Eſt ſtomachi vitium quod cum ſiccitate & ardore eius, & inrequiebili (vt ita dicam) & iextinguibili ſiti conſiſtit: ἄγονον Græci vocant, ab eo quòd exiccat omnẽ ſtomachi humorem. Scimus quoſdam vrnas aquæ bibiſſe, neq; ideo ſitim aliqua ex parte in præſentia compeſcuiſſe. Ad hoc. ✱. p̃. j. vel victoriati datum ex aquæ cyathis duobus frigidæ, ita prodeſt vt facilè abſtinere ab aqua proximis diebus poſſint. Lienoſis verò ex poſca, & iocinoroſis duritiam habentibus diutinam ex aqua mulſa ſatis conuenit. Nec minus hydropicis quibus datur eadem ratione. Sed his per cõplures dies oportebit ptiſanæ cremorem ſine vllo liquore dari. cvi.

¶Prodeſt cõpoſitio hæc & colo inflato, & cęteris inteſtinis. Futuras quoq; vel iam factas vomicas ijſdem partibus aut diſcutit, aut celerius aperit. Itẽ menſtrua mouet mulieribus, quæ difficulter purgantur. Dandum autem erit his ex qua medicamentum. In aqua decoquitur herba quæ artemiſia dicitur, aut quam λίκταμν appellant. Etiam ad papulas & ſacrum ignem.

vel

vel quam zonam vocāt benefacit ex aqua mulsa, detracto prius sanguine, si res postulauerit: vt & in alijs omnibus superius dictis faciendū est. Oia eni auxilia adhibēda sunt, quęex vsu ꝓdesse eis cōperta habemus: quia facilius adiuta antidotos adiuuabit, & effectus exhibebit. Recipit autem hæc: Stœcados, marrubij, χαμαίδρυος, quæ herba similia quercus folia habet, agarici, cucurbitulæ syluestris, quam κολοκυνθίδα appellāt, singulorum. ⚹. p. x. opopanacis, sagapeni, petroselini, terræ mali, piperis albi, singulorū. ⚹. pōdo. v. cinnami, nardi spicæ, myrrhæ folij, croci, singulorum. ⚹. p. iiij. in vnum omnia ponderata contunduntur & cribrantur. Præterea opopanaces & sagapenum: hæc enim mortario teruntur, adiecto melle tenui, id est, q̄ liquidissimo: deinde cæteris miscētur, quæ & ipsa recipere debent tātum mellis, quantum satis erit ad comprehendenda, & continenda ea. Reponitur medicamentum vaso vitreo. Datur vt suprà diximus ad cuiusque vires, & est prorsus sacrum, vt autor huius nominis appellat. cvij.

¶ Si quando autem efficaciore eo voluerimus vti propter difficultatem naturalē vitiorum, aut diuturnitatem: vt in furiosis, aut comitiali morbo correptis, vel lumborū perpetuum dolorem habētibus, podagra correptis vastius, cucurbitæ syluestris adijcimus ad superius dicta pondera. ⚹. p. xx. opopanacis atque sagapeni, singulorū. ⚹. p. triū. Quāobrem vtraq; parata debent esse medicamenta: vt cum opus fuerit, vsus alterutrius in promptu sit. Illud vtiq; credas interim velim mihi, dum in alijs expertus persuadeā, hoc medicamentum non solū nō nocere stomacho, verū etiam reficere & confirmare eum supra omnem opinionem.

Ad stomachi dolorem & inflationem, & cætera vitia interius. cviij.

Medicamentum quod propriè aduersus solutionem stomachi facit & fluorem eiusdem. Maximè verò cū nihil cibi retinere possunt, sed quicquid datum est reijciunt. Mastiches chiæ candidæ pondo libra, tragacanthi albi pondo libra, apollinaris herbæ radicis vncia. Contunditur tragacanthum cum radice: postea mastiche adijcitur. Reponitur in vitreo vaso. Dantur cum opus est cochlearia tria secūdum vomitum perfe factum ex aquæ frigidæ cyathis tribus.

Ad stomachi dolorem & inflationem. cix.

Palmarum. ⚹. p. xl. anethi. ⚹. p. iiij. croci. ⚹. p. duum, git. ⚹. p. duum, & asari. ⚹. p. duū, murti nigræ baccarum. ⚹. p. iiij. iuniperi grana numero viginti. Contūduntur seorsum omnia, & in vnū miscentur: deinde fiunt pastilli. ⚹. p. j. alijs victoriati. Dantur ieiuno ex aquæ cyathis quatuor, aut ex cretico musto, quod est passi genus. cx.

¶ Medicamentum siccum ad stomachi inflationem, & dolorem, & inediā. Mouet vrinam: ideóque facit & ad hydropicos, & iecur durum habenteis, & auriginē

auriginem, quam quidam regium, quidam arquatum morbũ vocant. Refertur in Musam Antoniũ. Recipit aũt hæc: Aloes.p. assis trientẽ, croci, cinnami, nardi syriacę spicę, asari, xylobalsami, masticħes chiæ, singulorũ. ⚹.p.vj. Tunditur, & vitro reponitur. Dantur cochlearia duo vel tria ex aquæ cyathis tribus.

Compositio.lxxij.quæ superius defuerat, hic ex Galeno septimo de compositione medicamentorum κατὰ τόπους citante Scribonium Largum sic restituta est à Io.Ruellio.

ALtera Scribonij Largi, quæ quòd sub lingua teneatur ὑπογλωσσὶς appellata, facit ad abscisionem vocis: Radicis dulcis. ⚹.p.viij. myrrhæ. ⚹.p.xxiiij. terebinthinæ. ⚹.p.xxxij. tragacanthæ. ⚹.p.xxxviij. singula sicca seorsum tũdito & cernito, resina'q; in pilam coniecta excipito. Vbi in vnitatem coierũt, in formulas digerito, quæ ægyptiæ fabę magnitudinem æquent, & in vmbra siccato: cúmq; vsus poscet, vnam aut alteram sub lingua tenendam dato, vt elliquescens deuoretur. Medicamẽtũ oportet cũ res exiget, celeriter effingere, siquidem confestim exiccari solet: quapropter in promptu terere conuenit medicamenta cum in pastillos coges. *Hæc Galenus ex Scribonij Largi sententia.*

Ad cœliacos, & torminosos, & ventris diutinum dolorem. cxj.

AD cœliacos, id est, qui subitò & multa deijciunt. Item & ad aluum citatam, & interdum lenia tormina. Sorborum aridorum contusorum sextarius vnus, rhus syriaci coquuntur sextarij duo, malagranata recentia decem, item mala cydonia decem. Hæc vtraq; conijciuntur in sapam factam ex musti adhuc in dolio feruentis sextarijs trigintasex, ad duodecim sextarios decoctam, donec malorum coria percoquantur, vt sint madida. Deinde teruntur hæc fictili mortario, vt grana comminuantur, quibus deinde cydonia admiscentur, & æquè terũtur. Postea rursus & sorba arida admiscẽtur, cribrata curiose sapæ quę residua est, & omnibus in vnum bene coactis. Reponitur medicamentum in vitreo vase. Dantur aũt inde ieiunis in diem ligulæ binæ vel ternæ per se. Sin autem grauior morbus insedit, hic datur. cxij.

¶Pastillus ad cœliacos & torminosos optimè faciẽs: Balaustij hypocystidos pridie aqua macerati. p.sextans, alterci seminis, cretæ samiæ, singulorũ.p.vncia, vino myrtite adiecto, fiunt pastilli. ⚹.p.vnius, aut victoriati. Dantur ieiuno sine febre ex vino myrtite, aut signino, cyatho vno cum duobus aquæ mixto: febricitantibus, ex aquæ cyathis tribus. Hoc etiam, incitata libidine ipsius morbi, pastillus, siue plures diluti aqua calida, vino, oleo, per clysterem immittitur, statim somnus consequitur quoties desurrexerint torminosi, qui grauiter adflicti sunt, & vtiq; prodest.

Alius pastillus ad torminosos efficacior. cxiij.

ACaciæ. ⚹. p. quatuor, croci. ⚹. p. duũ, gallę. ⚹. p. viij. hypocystidis. ⚹. p. iiij. lycij. ⚹. p. iiij. myrrhæ. ⚹. p. iiij. rus quo coqui vtũtur, nardi ſpicæ ſyriacæ, aloes, ſingulorũ. ⚹. põdo duũ, aneſi, commis, ſingulorum. ⚹. p. quatuor, piperis nigri. ⚹. p. duũ. Tunduntur, teruntur, cribrantur, ex ſucco cauliculorũ rubi, vel ex vino ſignino collyrij tritura. Cum fuerint hæc lenia, aut vngui nulla pateat aſpritudo, fingũtur paſtilli. ⚹. p. j. alijs põdo victoriati. Datur vnus ieiuno ante meridiem, alter in noctem ex aqua ſi febres erunt: ex vino ſignino, ſi ſincerè corpus erit. Hoc efficax eſt medicamentũ, & ſi cætera quæ debent, ſentiente eius valetudine, rectè adhibita fuerint, vtiq; ſanant. cxiiij.

¶Paſtillus item qui clyſterio immittitur torminoſis per anum, cũ ſordida, & ſanguinolenta eijciũt, id eſt, cum inteſtina eorum cancer occupauit, quo quaſi cauterio tunc tantummodo vti oportet, alioqui nocet. Ideoq; à quibuſdam ignorantibus eius vſus accuſatur, quaſi nocuus. Recipit aũt hæc: Chartæ combuſtæ cineris. ⚹. p. trigita, calcis viuæ. ⚹. p. xxiiij. ἀρσενικὸν, quod eſt auripigmentũ. ⚹. p. xij. ſandaracæ. ⚹. p. ſex. Hæc trita vino cõſpergũtur, in quo roſa & lẽtes prius incoquũtur, vt poſſint fieri paſtilli. ⚹. p. duũ aut vnius. Cũ opus eſt teritur vnus paſtillus, & immittitur per aquã decoctam roſam & lentem habentem, ſi febricitabunt. Sin minus, ex vino eadem incocta habente. Facit & murti faſciculus cum oleaſtri, vel oliuæ ramulis, vtroruniq; modo prout res exigeret, incoctus. cxv.

¶Potio autem, id eſt paſtillus cum immiſſus fuerit, medicamentum ſic cõuenit in noctẽ. Myrrhæ. ⚹. p. duũ. Lycij.. ⚹. p. iij. thuris ⚹. p. j. opij. ⚹. p. duũ, aloes. ⚹. p. duũ, acaciæ. ⚹. p. iiij. murti, baccarũ nigrarum. ⚹. p. xvj. ouorum ex aceto coctorum vitelli duo. Hæc trita vino ſurrentino conſperguntur, & fiunt paſtilli. ⚹. p. j. Dantur febricitantibus ex aquæ cyathis quatuor, permixti ſurrentini vini cyathis duobus. cxvj.

¶Ad εἰλεὸν, quod vitium eſt inflatio tenuium inteſtinorum, facit bene galbani põdo victoriati, deuoratur in pilulas diuiſum duas vel tres. Mouet & ructum, & interdum deiicit ventum deorſum, atq; ita prodeſt. cxvij.

¶Ad idem vitium mirificè prodeſt hoc medicamentum: Facit autem ad lateris dolorem, & ad omnem partem corporis, dauci ſeminis, panacis radicis, caſtorei paria põdera, rutę ſyluaticę dimidiũ, tritis vel cõtuſis mel decoctum adiicere oportet. Inde dare. ⚹. p. i. aut victoriati, ex aquæ caldæ cyathis tribus. cxviij.

¶Facit & ad huiuſmodi per anum immiſſum fœnum græcum, id aqua benè coquere oportet, atq; inde ſumere heminam. Item in oleo domeſtico incoquere rutam q̃plurimam, & hinc caldam heminã adiicere priori aquæ, quibus vtriſq; admiſcere aphronitri triti ſeſcunciã, & ita per clyſteria caldam immittere. Hoc ego iam ſtercus per os deiicientem (quod ſi non mortiferum

tiferum

tiferum eſt) ſanaui vnguentarii cuiuſdam ſeruũ. Eſt aũt vitium εἰλεὸς peri=
culoſiſſimum, & ideo inter pręcipua refertur. Quamobrem non vtiq; cum
magna fiducia ad hoc genus vitii aggredi debemus.

Ad coli dolorem etiam vetuſtum compoſitionum genera
experta, quę in totum perſanant. cxix.

AD coli inflationem benefacit cumini ſyluatici ſemen per ſe, vt eſt,
datũ, quantũ cochlearia tria in aquæ caldę cyathis quatuor. cxx.
¶Nam Caſſij medici colice bona multis nota propter effectus, ve
ra hęc eſt, vt ab eius ſeruo Atimeto accepi, legato Tiberij Cæſaris: quia is eã
ſolitus erat ei componere. Apij ſeminis põdo ſelibram, aneſi põdo quadrã/
tem, caſtorei pondo ſextantem, myrrhæ pondo quadrantem, ſpicæ nardi
indicę pondo ſextantem, opij pondo quadrantem, croci pondo ſeſcunciam,
piperis longi pondo ſextantem, piperis nigri pondo ſextantem ſemunciam,
petroſelini pondo ſextantem, ſchœni pondo ſeſcunciã. Hęc omnia contuſa
cribrata, melle attico decocta miſcentur. Datur ex hoc medicamento, quã=
tum nux abellana media patet, ex aquæ cyathis tribus calidæ. In ipſis
doloribus ſtatim prodeſt. Item medicamentum cerati ex malabathro facit
ex duabus partibus, & cęrę vnius mixtum, & extrà impoſitum in ventrem
totum. Præterea benefacit & ad ſtomachi inflationem, & ad ſuſpirium, &
ad iocineris dolorem, tuſſim, deſtillationem. cxxj.
¶Colice mirifica Iulij Baſſi, citò leuat: deinde tollit inflationes coli & om
nis partis corporis. Facit & ad ſtomachi imbecillitates, & ad inteſtinorum
alioqui dolorem, quem Græci στρόφον appellant, ex aqua hyſſopum, aut
rutam decoctam habente. Item benefacit ad ſanguinem, & ex interiore
parte. Non enim patitur late fieri nec intus vulnus cõuerti: ſed citò ſuppri=
mit ſanguinem, & vulnus cogit coire. Dandum autem his medicamentũ
ex aqua, πολιὸν coctum habẽte, aut rutam. Prodeſt & torminoſis, & cœli/
acis, datum ex aqua centunculum herbam incoctam habente, quam Græ=
ci γναφαλίδα, dicunt, vel ſorba, vel ſiliquam ſyriacam. Lienoſis da=
tur ex mulſo vel paſſo aquæ mixtis. Eodem modo dandũ eſt & eis qui ſan
guinem per vrinam vel aluũ reddunt. Nec minus etiã mulieribus quę flu/
ore ſanguinolento infeſtantur, quod ῥόον ἐρυθρὸν Græci dicunt, vel ex par/
tu abortúve, quæ reſiduos vuluæ dolores habent: & in totũ quibus ſuppri
mendus eſt fluor, aut ex aliqua parte corporis inflatio tollenda. Recipit au=
tem hęc: Spicæ nardi, coſti, piperis albi, piperis nigri, piperis longi, myrrhę,
opij, apollinaris radicis, & cinnami, aſari, acori, thuris, braſſicæ ſeminis,
caſtorei, ſingulorum. ⚹.p.xij. opopanacis. ⚹.p.x. ſtœchadis, dauci, amij,
ſingulorũ. ⚹.p.xviij. ſeſelis cretici. ⚹.p.xxiiij. mel atticũ miſcetur, da=
tur nõ plus q̃. ⚹.p. aut victoriati. Cæterũ prout cuiuſq; vires poſtulabũt,
dummodo infra hoc pondus ex aquæ caldæ cyathis tribus in noctem ſe=

cundũ cœnam. Hęc potio etiam febricitantibus tutò datur: sed cœliacis in ipso dolore prodest. Vitreo vase seruatur. cxxij,

¶ Ad coli dolorem faciunt quidem mirificè quæ superius posita sunt, sed cætera medicamenta in aliis vitiis dolorem leuant in præsentia, hoc verò quod dicturus sum, supra hominis spem conditionémq; est. Ideo primo tẽpore ne fidem quidem habet, postea à nullo satis dignè laudari potest. Nam & in præsentia dolorem tollit, & in futurum remediat, ne eũ vnquã repetat. Rarò enim quis iterum, vel ad summum tertiò, hoc accepto medicamento, vexatus est. Quamobrem si quando repetierit iterum dolor, dandæ erunt per triduum & tunc potiones, eodem modo quo primæ datæ fuerint. Interdum & tertiò in dolore eodem genere potiones dabuntur: quod accidit post hanc, vtiq; in futurum quoq; remediatur, ita vt ne suspicio quidem vlla relinquatur vitiis. Si quando tamen frigus, aut multitudo cibi præcesserint, grauitatem quandam, & priorẽ eius loci sine vllo dolore sentiunt planè, vt intellegãt quasi, quanto malo caruerint. Hoc medicamento muliercula quædã Romæ ex Africa multos remediauit. Postea nos per magnam curã cõpositionẽ accepimus, id est, precio dato quod desiderauerat, & aliquot non ignotos sanauimus, quorũ nomina superuacuũ est referre. Cõstat autem medicamentũ ex his rebus: Cerui cornua sumuntur, dum tenera sunt, quasi in taleas breueis diuisa, olla fictili componuntur, operculó q; superposito, ex argilla vndiq; circũdata, fornace vruntur, donec in cinerem candidissimum redigantur: atq; ita in vaso vitreo mundo reponuntur. Cum dolorem habet aliquis, pridie, quàm poturus est medicamentum, debet abstinere ab omni re: atq; ita postero die sumuntur ex cornib9 cochlearia tria cumulata, satis ampla: quibus miscẽtur piperis albi grana nouem trita, & myrrhæ exiguum, quod odorem tantummodo præstare possit. Hęc cũ in vnũ cõmixta sunt mortario diligẽter, cochlea verò africana, id est, ĩde adlata sumitur q̃ potest amplissima, & viua mortario cũ sua testa cõtunditur, atque vt est teritur: donec nullum vestigiũ appareat testularũ. Postea vini falerni non saccati cyathus adijcitur, & nihilominus rursus teritur. Magis enim tunc apparent residendo amplitudines, si quæ reliquæ sunt: quibus leuatis, iterum adijciuntur cyathi duo eiusdem vini, atq; ita prioribus bene admiscentur: transfunditur' q; cum his quæ sunt in mortario, calice nouo, & supra carbones imponitur, mouente aliquo cochleario liquorem, ne quid subsidat & peruratur. At vbi bene incaluerit, inijciuntur in eundem calicem quę suprà dixi cochlearia tria, & permouetur. Cum autem calore temperata & potio datur abducẽda, statim dolorem leuat. Hoc facere oportebit per insequens biduum, capientem cibi in prandio, aut alio tempore exiguum, quod facilè conficiatur, ne crudus sumat medicamentum. Postea in consuetudine victus sui, qui colo infestabatur, dimittatur.

Oportet

Oportet tamen non indifferēter remediatos in futurum viuere, tametsi eni à coli dolore tuti sint, metuere nihilominus debent, ne alia parte corporis æquè adficiantur ad intemperantiam coli antequam remediati erunt.

Ad tumorem, dolorem iocineris & duritiem. cxxiij.

AD tumorem & dolorem iocineris, item ad duritiem facit bene lupi iecur primũ in aqua feruēti dimissum, atq; ita arefactũ. Quãtum victoriatorũ pondo trium ex aquę caldæ cyathis tribus per aliquot dies dabis. cxxiiij.

¶Item benefacit ad duritiam iocineris veterē cunillæ aridæ quam satureiam quidam vocant, cõtusæ. ⚹. p°. vnius, vel victoriati, cum mulsi cyathis duobus & totidem aquæ. cxxv.

¶Proficit mirificè hæc compositio ad tumorem, & ad dolorem cum duritia iocineris & lienis. Item ad reniũ dolorem benefacit. Nam colorē corporis restituit, qui propter vitia dictarũ partium corrumpitur, pallidúsque conspicitur. Prodest hoc item medicamentum etiam ad aquæ mutationes, croci. ⚹. p°. x. nardi. ⚹. p°. duum, casiæ. ⚹. p°. duũ, costi. ⚹. p°. j. schœni. ⚹. p°. j. cinnami. ⚹. p°. j. myrrhæ stactę. ⚹. p°. j. mellis optimi. ⚹. p°. xxv. Datur quantum faba ægyptia, in musti mulsi cyathis quatuor. Vitreo vaso seruatur. cxxvj.

¶Ad iocineris duritiam veterem, hydropicos, lienosos, arquatos, & quibus opus est vrina. Item ex partu residua mulieri purgat, & vuluæ dolorem tollit sic. Anesi. ⚹. p°. viij. dauci. ⚹. p°. iij. petroselini, itē iuniperi, item silis, tragacanthi. p°. selibra, panacis. ⚹. p°. viij. iris, myrrhæ, costi, amomi, singulorum. ⚹. p°. vj. cumami. ⚹. p°. iij. casiæ. ⚹. p°. iij. smyrnij, quod est semen olusatri. ⚹. p°. viij. nardi syriaci. ⚹. p°. iiij. acori. ⚹. p°. x. balsami seminis. ⚹. p°. vj. opij. ⚹. p°. v. erui moliti sextarij bes, scyllæ coctæ pondo triens, vini chij aut lesbij quod satis erit. Pastilli fiunt. ⚹. p°. duum.

Ad auriginem. cxvij.

AD auriginem, quod vitium arquatũ quidam vocant, capreæ montanæ stercus arefactũ & tritum, adiecta mica myrrhæ, ex vini meri cyathis tribus: si febricitabunt, ex aquę totidem. Item rumicis radices tres aquæ tribus heminis incoctæ, donec sextarius relinquatur, inde cyathi quatuor per triduum dantur.

Ad lienosos veteres & nouos inpubium puerorum. cxxviij.

LIenosis benefacit tamaricum longè à mari collectũ, & arefactũ, & contusum. ⚹. p°. vnius aut victoriati, datũ ex aqua, vel ex posca. Prodest & inula arida campana eode modo contusa & cribrata, ex vini mixti cyathis quatuor. ⚹. p°. vnius data. Mirificè facit & ammoniacæ guttæ. ⚹. p°. victoriati, cũ cauliculis tribus rubi ex aceto datum per dies quinq;. Tollit enim ex toto duritiam. cxxix.

¶Potio ad lienosos, balani qua vnguentarij vtũtur. ✱. p. duũ, costi. ✱. p. vnius, capparis radicis. ✱. p. j. hederę nigrę baccarũ. ✱. p. duũ, περικλυμένου quam syluæ matrem vocamus. ✱. p. victoriati, galbani. ✱. p. viij. cardamini nigri, id est, nasturcij seminis. ✱. p. duũ, & victoriati, piperis nigri. ✱. p. j. scyllæ coctę. ✱. p. xij. Hæc omnia colligũtur scylla, fiũt globuli. Dantur. ✱. p. duũ vel vnius ex melle & aceto mixtis cyathis quatuor aut tribus. Eadẽ facit ad hydropicos bene, ex aqua mulsa vrinã mouet. cxxx.

¶Lienosos sanat extrà impositus sinapis sextarius vnus detritus, adiecto sextario vno lentis aceto coctæ. Oportet aũt impositũ esse medicamẽtum, donec dolorẽ pati non possint: postea folio caldo dimittantur, vt plures eos continent dum desinat dolor, alioquin exiliẽt: maior enim fit dolor caldatactis, postea ceratum ex rosa imponere oportebit. cxxxi.

¶Aliud eadem ratione impositum melius facit. Sinapis sextarius, git cyathi duo, nasturcij cyathi quatuor, myrobalani corticis cyathi quatuor, piperis cyathi duo, sinapi aceto acri pridie maceratum, deinde tritum, contusum cæteris miscetur: in panno inlitum medicamentum imponitur, fascia quàm longissima alligatur plurimũ in vnum commissa, quò tardius soluatur. Hoc est efficacissimum, & multorum annorum tollit duritiam. Sed post hoc si quæ reliquiæ remanserint, ammoniaco tollendæ erunt & rubo. cxxxij.

¶Inflatibus lienosis dare oportebit aquam, in qua candens ferrum dimissum, vel lac caprinum, capra tantũmodo hedera pasta. Proderit & his sinapis sicca, contusa, cerato mixta, extrà impositũ & gypsum aqua cõspersum, & acetum in quo tamaricum decoctum fuerit, vesica abditum, & ita extrà impositum.

¶Ad hydropicos. cxxxiij.

AD hydropicos, cum iam distenti sunt propter aquæ multitudinẽ (initiò enim alia via prodest) benefaciũt chamęleę, quę herba est simillima oliuę, folia quinq; vel sex, etiam si arida fuerint data ex aquæ mulsæ cyathis tribus, salis cochleario adiecto: largiter enim aquam ducit. Item squamæ æris, quam λεπίδα Græci vocãt põdo victoriati, data cũ apij seminis pari pondere ex aquæ mulsę cyathis quatuor: plurimum autem aquæ deijcit. Datur & radicis succus ex vini cyathis tribus mixtis. Oportet verò secũdum purgationem spongijs nouis totũ ventrem ex aceto & sale eiusdem mensuræ diluto & inferuefacto imponere, & constringere extrà institita longa, cibosq; assæ carnis dare, cum pane azymo, fricãtem totum corpus sale, oleo, paribus mensuris, vini meraci quod satis erit dantem. cxxxiiij.

¶Benefacit ad hydropicos hæc compositio, & maximè in initijs, quorum sufflatum corpus est, ὑποσάρκα quod Græci vocant, vitis albæ radicis. ✱. p. ii
xx.

xx. Cocci cnidij. ⚹. p̄. iiij. scyllę bulbi cocti detracta exteriore parte. ⚹. p̄. x. myrrhæ. ⚹. p̄. viij. cymini cyathis tribus, anesi cyathis tribus, vini falerni sextarijs duobus, passi sextario vno. Præter myrrham, omnia cõtusa, nõ cribrata, macerãtur passo & vino, nocte & die: postridie colatur liquor, cui myrrha trita admiscetur, à quo cyathus datus à balneo alternis diebus, singulis adiectis cyathis, donec profectus intelligatur. Oportet aũt his diebus dare eis cibos assæ carnis agrestis, aut volucrũ, aut vinũ austerũ meraculũ.

Aluum mollientia. cxxxv.

Voniã interdũ respostulat & per aluũ detrahi materiã, vt diuti⁹ lippiẽtibus, secũdũ sanguinis detractionẽ, scabiẽ, ignẽ sacrũ, papulas habentibus, & alia eiusmodi circa cutem summã, non alienum iudicauimus, horũ quoq; genus exponere. Sed prius expo nemus, quæ aluum mediocriter molliunt, simplicia quæ sunt. Mollit ergo aluum herba mercurialis lenibus oleribus q̃plurima mixta: itẽ nitri victoriati põdus, cum resinæ terebĩthinæ auellanæ nucis magnitudine deuora tur: calices quoq; eis incrustẽtur, additis quinq; vel sex salis farrisq; granis, apij seminis paribus mensuris: & is qui vinũ nõ austerũ præbiberit, quãtũ possit ante cibum, & inter prandium, vel cænam belle aluũ mollit. Item ouilli lactis sextario si quis adijciat cnici purgati. ⚹. p̄. iiij. Mollit & ventrem quidem tribus heminis vini vt aloes victoriati pondo, vel idem pondus duobus tribusue sextarijs vini; & ita totũ per partes aqua mixtum bibũt. Videtur autem vinũ vetustius, vẽtrem q; cum eo satis mollit. Facit aũ tem aloe per se victoriati, vel. ⚹. p̄. ex aquæ cyathis tribus frigidę vel calidæ perducta. cxxxvj.

¶Purgat ergo belle chamælea, quæ herba oliuæ folia similia habet: quorũ quinq; vel sex dare oportet, trita ex aquæ mulsæ cyathis. iiij. frigidæ si ad suetus erit: si minus, calidæ, adiecto cochleario. Detrahit enim aquã largiter. Biles purgat, & filicis radix lota & rasa, atq; in minimas particulas cõcisa, quantum placet aceto aspersas condito, vt solet: ita cum pondo quadrante consumpta. cxxvvij.

Bene purgat & hæc compositio, aloes victoriati pondus, colofonię victoriati pondus, vnà teruntur, adiicitur mellis quod satis est ad colligenda eã. Datur ex aquæ calidæ vel frigidæ cyathis quatuor. Hoc medicamentum stomachum non corrumpit.

Globuli mirificè purgantes, qui vt sumuntur, ita integri deiiciuntur, nec lædunt stomachum. cxxxviii.

Olofonię. ⚹. p̄. viii. Bdellii. ⚹. p̄. duũ. cõmis. ⚹. p̄. vnius. Hæc trita succo lactucæ colliguntur, & finguntur pilulæ fabę magnitudinis. Dantur paribus pilulis vsq; ad septẽ, prout vniuscuiusq;

vires patiuntur.

Globuli qui etiam cœnatis dātur, & efficiunt manè deijci quod satis sit. cxxxix.

Olofoniæ. ⚹. p. iij. aloes. ⚹. p. iiij. tragacanthi. ⚹. p. duum. Hoc pridie aqua maceratur, postero die cæteris admiscetur: fiūt inde globuli fabæ magnitudinis. Dantur à tribus vsq; ad septē, prout cuiusq; vires patiuntur. Stomachum nullo modo vexant.

Ad tineas & lumbricos necandos. cxl.

D tineas necādas, eijciendas, per triduum allium plurimum edat, & veteratum caseum mollem, secundum hoc filicis macedonicæ contusæ, aridæ & cribratæ. ⚹. p. viij. cum melle quantum ipse voluerit cōsumat. Post horas quatuor detur ei aloes & scamonię, singulorū victoriati pondo, ex aquæ mulsæ cyathis quatuor: cum cœperit desurgere, aqua calda supponatur. Licet & sine oleo pridie incœnato dare vtraque medicamenta. cxlj.

¶ Ad lumbricos satis commodè facit & sandonica herba quæ nūc viget, & cornū ceruinū limatū lima lignaria quantum quatuor vel quinq; cochlearia ex aquę mixorū decoctorū cyathis tribus, pridie maceratū: deinde tritū & datū, aqua exigua adiecta.

AD prolapsionem & libidinem nimiam desurgendi extremi intestini. cxlij.

Enesmos est iritatio vltimæ partis directi intestini, in quo vltimo sæpius libet desurgere sine caussa. Proderit ad hoc quoties desurrexerit, vino austerissimo & aqua calida fouere, vel verbenis & murti, & oliuæ ramulis, factis ita, vt duæ partes murti sint. Quinetiam penicillum intinctum, & nō nimis expressum, ex alterutro eorum ano expositum proderit habere, vel eodem modo glom⁹ staminis albi: diutius enī vaporem continet. Perungundus erit anus specillo lycio, patarico, vel idico. Vel hoc collyrium inijciendum, quod ad omnem deiectionem, & tormina benefacit. Acaciæ, mali granati corticis vsti, singulorū. ⚹. p. iiij. hypocystidis, rhois quo coriarij vtuntur, opij, singulorum pōdo sena, omphacij pōdo quatuor & victoriati, croci. ⚹. p. iiij. vino austero colligūtur: fiunt collyria magnitudinis nucleorum pineorum.

Ad renium tumorem & exulcerationem, etiam si sanguilentā vrinam faciant. cxliij.

A Dreniū tumorem, & exulcerationem, etiam si sanguilentā vrinam faciant, rosæ aridæ foliorum, papaueris nigri seminis, nucleorum pineorum paria pondera, contunduntur seorsum, & in vnum miscētur: inde datur quantū nucis iuglandis, ex passi cyathis duobus, & aquę cyathis tribus. cxliiii.

Alia

¶Alia ad renium dolorem potio, quæ etiam quasi arenam sabulosam detrahit. Apij seminis, petroselini, anesi, singulorum. ⚹. p. xvi. dauci seminis. ⚹. p. iiij. schœni. ⚹. p. vj. croci. ⚹. p. triginta duū, mellis quod satis videbitur. Dantur quātū lupinus ex mellis ligula, & aquæ cyathis. iiij. Ad renium tumorem & dolorem facit eadē, & ad iecinoris, & ad lienis tumorem, ad eos qui mali coloris propter hæc sunt vitia: item aquæ mutationes: Croci. ⚹. p. x. nardi īdici. ⚹. p. duū, casię. ⚹. p. duū, costi. ⚹. p. j. cumami. ⚹. p. vnius, myrrhæ stactes. ⚹. p. vnius, mellis optimi. ⚹. p. viginti quinque. Dantur quantū fabæ ægyptiæ ex mulsi cyatho, mixto aquę duobus, vel mulsæ aquæ cyathis tribus. cxlv.

¶Si cui autem lapis in renibus innatus fuerit, & vrinam non faciet, medicamentū his rebus fieri debet: Petroselini pōdo. ∸. anesi. p. ∸. dauci seminis pōdo. z. git. p. ∸. cinnami. p. z. schœni pondo. z. croci. ℈. v. apii seminis. p. ℈. vj. Hęc omnia tusa, creta, melle attico despumato pōdo. ij. z. colliguntur, & medicamentum vitro condunt. cxlvj.

¶Ad tumorem & dolorem vesicæ, & exulcerationem benefacit aqua in qua ferrū candens dimissum est. Hoc ego traxi ab aquis caldis quæ sunt in Tuscia ferratæ, & mirificè remediāt vesicæ vitia. Appellantur itaq; vesicarię, quōdam Milonis Gracchi prætorii hominis optimi ad quinquagesimū lapidem reddentis. cxlvij.

¶Ad tumorē & dolorem vesicæ, & ad eos qui difficulter vrinam reddunt. Alterci seminis, apii seminis, maluæ seminis, cucumeris edulis seminis purgati, singulorum. ⚹. pondo. vj. amigdalorum dulcium purgatorum. nucleorum pineorum purgatorum, singulorum. ⚹. p. trium, opij. ⚹. p. vnius, croci. ⚹. p. vnius & victoriati, passo contusa consperguntur. Datur hoc medicamentū. ⚹. p. j. ex passi cyathis duobus, & aquæ totidē. cxlviij.

¶Ad vesicam exulceratam, nucleorum amigdalorum victoriati pondus, cucumeris edulis seminis purgati cyathus vnus, anesi cyathus, papaueris nigri. ⚹. p. iiij. croci. ⚹. pōdo vnius, palmas cariotas. p̄. triginta. Has macerari oportet in passi sextarium vnum, atq; conterere, his adijcere cætera: ex eodē dare nucis iuglandis magnitudinē, ex passi cyathis tribus. cxlix.

¶Ad sanguinem cum dolore per vrinam reddentes. Aluminis fissi, pōdo vncia, tragacanthi pōdo sextans. Tragacanthū ex alumine trito cogitur in pastillos victoriati pondo, hinc viciæ magnitudine detractum datur ex passi cyathis tribus. Ad calculosos experta. cl.

AD initia vetusta'veq cōprimenda, & emendanda benefacit ad calculosos herba σκολοπένδριον, quā nos calcifragam appellamus, belle facit contusa. ⚹. p. j. ex aquæ cyathis tribus per dies triginta: eodem modo ἱερὰ βοτάνη, quā nos vettonicam dicimus. Item eodem genere datur tātum, licet aūt aqua earum decocta vti cotidie ieiunū. ⚹. p. vnius.

cum

cum aquæ cyathis tribus. cli.

¶Multos cũ admiratione effectus audiui narrantes, Cai Iuli, nasci in lapi/
dicinis bestiolas adhærentes saxis quasi verrucas, has quinq; ex aquæ cya
this tribus suffundere, & per vrinam extrahere lapides certum est. clij.

¶Ad calculosos, cucumeris seminis, dauci, anesi, apij, petroselini, myrrhæ,
singulorum. ⚹. p°. triũ & victoriati, casiæ, daphnidis, cinnami, nardi, sin/
gulorum. ⚹. p°. vnius, aqua colliguntur, fiunt pastilli lupini magnitudinis.
Ex aqua dantur cyathis tribus per dies quadraginta. Hoc medicamentum
cum componitur, pilum ligneum sit, qui contunditur, anulum ferreũ non
habeat. Hãc enim superstitionẽ adiecit Ambrosius medicus Puteolanus,
qui adfirmauit multos se hoc medicamento sanasse. Detrahere autẽ dixit
post diem septimum fragmina quædam lapidum quasi arenam. cliij.

¶Ad calculosos, lienosos, hydropicos, vrinam detrahit, lapidẽ extenuat.
Eryngij, pyrethri, saliuncæ, calcifragę, singulorũ. ⚹. p°. vigintiquinq;, ebu
li, aristolochiæ, singulorũ. ⚹. p°. oxymyrsinæ quæ scopa regia vocaĩ, succo
hęc oĩa contusa ligno, colligũtur, fiunt pastilli. ⚹. p°. vnius. Dantur autem
ex aceti & mellis cyathis tribus. Calculosis illecebræ quantum manus ca
pit, aut auriculæ murinæ idem, aut betonicæ tantundem: earum quælibet
herba ex aquę tribus heminis ad tertias decoquitur, inde sumuntur cyathi
tres, & eodem adijciuntur vini cyathi duo, & nitri victoriati pondo, atque
his dilutum medicamentum datur pondo. j. per dies quadragintaquinque.
In arenam soluit lapidem, & hydropicis ex mulsi mixti cyathis tribus dan
dum est.

Ad lumborum dolorem diutinum, & paralysin. cliiij.

AD lumborum dolorem, cucurbitæ syluestris floccorum, aut se
minis. ⚹. p°. duum, brathys. ⚹. p°. j. salis. ⚹. p°. j. Fiunt catapotia
melle decocto adiecto. Valentibus tota datur compositio, imbecil
lioribus autem dimidia. Sed manè per clysterem aluus ducenda, ouorum al
bis temperatum. clv.

¶Ad lumborum dolorẽ & paralyticos, cucurbitę syluestris. ⚹. p°. iiij. py/
rethri. ⚹. p°. iiij. myrrhæ. ⚹. p°. duũ vel vnius. Dantur ex passi cyathis tri
bus: licet hinc catapotia fieri, dum idem ponderis deuoretur. Sed & his al/
uus acri clysmo manè trahenda est. clvj.

¶Ad lumborũ dolorem & paralyticos antidotos Hiera Pacchij Antiochi
melius omni medicamẽto facit. Sed ad paralysin mirificè hoc acopum fa
cit, quod oportet in sole diu fricare, aut loco flamma præcalfacto. Olei sa
bini. ⚹. p°. xxv. cucumeris syluatici recentis radicis. ⚹. p°. quindeci. Hæc
radix magnitudine nucis iuglandis concisa vaso fictili nouo ex oleo coqui
tur, donec succum omnem remittat, & quasi arida sit: post hoc adijcitur per
linteum, vel colum transmisso oleo in quo adijcitur dum calet, cæræ põti

cæ

cæ in frusta redactæ pondo libra, olei laurini pondo libra, olei cyprini pondo libra, olei lilij pondo libra, olei veteris pondo dua, piperis albi contusi, & per cribrũ tenuissimum trãsmissi. ✕.p̃. as. pyrethri contusi, & per idẽ cribrũ transmissi. ✕.p̃. vnius. Hæc in vnũ miscentur, reponuntur vaso fictili. Facit præterea ad lumborũ, & ad omnem dolorem corporis, & præcipuè neruorũ. Muliebres locos durissimos mollit, cũ diu alijs medicamẽtis nihil profectum est. clvij.

¶Ad lumborũ dolorem malagma quod propriè facit: Picis liquidæ sextarios duos, olei veteris sextariũ vnũ, resinæ terebinthinæ sextariũ vnũ, ceræ. p̃. librã & triẽtẽ, magmatis põdo bessem, aphronitri põdo trientẽ. Coquitur pix cũ oleo, donec spissa fiat, & postea adijcitur ei resina, deide cæra, & secundum hanc ex interuallo magma. Vbi habet emplastri figurã medicamentum, tollitur ab igne cum tepere cœperit, & aphronitrũ aspergitur sensim, ne super fundatur quod in cacabo est.

Ad podagram. clviij.

AD podagram caldam cũ feruore, & tumore rubicũdo, quam caldam vocãt, benefacit primis diebus herba vrceolaris, item caseus mollis recens per se, postea herbę salis pusillũ admiscere oportet. Item facit apium viride per se & cũ polenta. Nec minus solanũ, portulaca, plantago, spongia vel rhodia, vel africana mollis ex aqua frigida, lana succida ex rosa & vino. Subinde autẽ hæc omnia mutare oportet prius, quàm excalefiant. Prodest & omentũ caprinum. Item faba molita cũ suis valuulis ex aceto cum melle diluto conspersa & imposita, ducit enim sanguinem, & dolorem leuat. Benefaciunt & mala citria q̃maxime cocta, ex aceti sextarijs tribus, donec madida fiant, quibus tritis adijcitur aluminis fissi pondo vncia, myrrhæ pondo sextans. Benefacit & aloe aceto diluta, & per pinnam pedibus inducta. Item opium lacte muliebri dilutum. Mirificè verò hoc facit cataplasma, id est, superpositum medicamentum. clix.

¶Tollit enim triduò dolorem lomẽti heminæ, feniculi seminis cyathi duo, polentæ tenuis cyathi duo. Commiscentur hæc in vnũ contusa, molita, trita, deide conspergũtur aqua pluuia, & ita temperantur, ne durũ sit medicamentum, aut aquatum nimis. Impositum protinus leuat, triduò tollit dolorem. Hoc cõstat, si quis ter in mense inter denos dies vsus fuerit, in nocte non laboraturum. clx.

¶Ad frigidam podagrã, quæ sine tumore & rubore consistit, cataplasma: Piperis nigri moliti hemina, feniculi seminis cõtusi hemina. Coquũtur ex aqua: vtraq; vbi tẽperata sunt, adijcit axũgia suilla, & dũ calet, panno spisso inducto medicamentum imponitur. Benefacit ad idem genus & lini seminis, & fœni græci seminis, farinæ ordeaciæ, singulorum bini sextarij, cribrati in vnum commiscentur: inde coquere oportet quod satis erit ex aqua

&

& oleo: subinde calidum cataplasma etiam imponere. Ad hos benefacit & hybisci radix ex aqua mulsa cocta & imposita. Item sabucum cum axũgia vetere tritum & impositum. Adiectus & brassicæ cinis cum axũgia vel semen caulium. Vbi autem impetus cessauerit & in hoc, & in priore genere podagræ, calda aqua marina diu fouẽdi sunt: vel, si hæc non erit, aquæ puræ feruẽti salẽ adijcito, post epithemate vti oportet, quod ad parotidas scriptum est. Tollit enim citò reliquias per sudores, & in futurũ confirmat neruos, nec patitur facilè vitiari. clxj.

¶ Scio quendã hoc quasi acopo medicum vsum in noctem, nec postea tentatum podagra, cum antè diu esset vexatus. Lanam succidam pondo libra, vini veteris sextario diu lauabat: deinde expressam reijciebat: vino autem residuo adijciebat aphronitri vsti pondo sextantem, olei veteris põdo librã: reponebat in oleario fictili, vtebatur, vt superius dixi, in nocte. Multis profuit ad corpus in duplici calceo pellem caninam habere. clxij.

¶ Ad vtramlibet podagram torpedinem nigram viuã, cum accesserit dolor, subijcere pedibus oportet, stantibus in littore non sicco, sed quod alluit mare, donec sentiat torpere pedem totum & tibiam vsq; ad genua. Hoc & in præsenti tollit dolorem, & in futurum remediat. Hoc Anthero Tiberij libertus supra hæreditates remediatus est.

Genera medicamentorum, & demonstrationes serpentum ictus, morsúsque. clxiij.

T sis tutus, etiã si qñ rus secesseris, ponã theriacaꝝ cõpositiones, id est, ad serpentum morsus, atq; ictus medicamenta. Sed priusquẽ cognita habui remedia, ne cui serpentes noceant, dicam. Habere ergo incinctum oportet peucedanum, vel cerui cum captus est, in oculi angulo, qui est ad nares versus, quæ inueniuntur sordes virosi odoris, has Siciliæ venatores diligenter colligũt, & habent in cincto propter antedictã caussam. Idem præstat & hiera botane, & trifoliũ acutũ, quod ὀξυτρίφυλλον Græci appellant, nascitur & hoc Siciliæ plurimum, nã in Italiæ regionibus nusq̃ eam vidi herbam, nisi in Lunæ portu cum Britãniam peteremus cũ deo nostro Cæsare, plurimum super circundatos mõtes. Est autem folijs, & specie, & numero similis cõmuni trifolio, nisi quod huius pleniora sunt, & quasi lanuginem quandam super se habent, & in extrema parte velut aculeum eminentem. Sed huius frutex duorum pedum interdum, aut etiã amplior conspicitur, & odorem grauem emittit, quorum nihil circa patrẽse trifolium inuenitur. Sed vtrasq; superius dictas herbas, quas cum inueneris, pridie notare oportet, & circunscribere sinistra aure fruges aliquas ponẽtem, atq; postero die ante solis ortũ sinistra manu vellere, ita alligatas habere. clxiiij.

¶ In Africa, aut sicubi scorpiones sunt noxij, stellionem aridum incinctũ oportet

opottet habere.

Theriace prima. clxv.

THeriace facit ad omnium serpentium morsus, & ictus, & afflat⁹. Mirificè eadem prodest, & ad contusiones, & ad conuulsiones interiorum partium laterisque ex qualibet caussa, & pectoris dolores: Vitis albæ radicis pondo octo, trifolij acuti seminis, quod & ipsum in extremo aculeũ habet, vel eiusdẽ radicis trepondo, panacis. p̃. iiij. terræ mali. ⚹. p̃. v. rori marini radicis. ⚹. p̃. iiij. laseris. ⚹. p̃. iiij. gingiberis. ⚹. p̃. iiij. rutæ syluaticæ. p̃. sex, cumini thebaici. ⚹. p̃. iij. myrrhæ. p̃. iij. cumini ęthiopici. ⚹. p̃. v. castorei. ⚹. p̃. iij. eryngij radicis. ⚹. p̃. iij. serpylli. ⚹ pondo. iij. erui albi seminis moliti. ⚹. p̃. xij. Chio vino cõsperguntur contusa ac trita: fiunt pastilli. ⚹. p̃. vnius, aut victoriati. Dantur ex vino mero vetere, vel ex mixto, vel aqua: quæ si non fuerint, per se commanducandus erit pastillus & deuorandus.

Theriace secunda. clxvj.

ALter pastillus ad eadem facit. Cinnami. ⚹. p̃. iiij. serpylli ⚹. p̃. iiij. staphisagria, quã herbã pediculariã quidã vacãt, ꝙ pediculos necat, à quib⁹ hoc nomẽ trahit, seminis. ⚹. p̃. iij. & victoriati, piperis albi. ⚹. p̃. vj. peucedani lactis. ⚹. p̃. viij. & victoriati, glycysidæ nigræ seminis, quam pęoniam Græcorum quidam appellant. ⚹. p̃. vnius & victoriati. terrę mali. ⚹. p̃. triũ, nasturcij seminis. ⚹. p̃ iiij. cachryos. ⚹. p̃. duũ & victoriati, castorei. ⚹. p̃. duum, saliuncæ. ⚹. p̃. quinque.

Hic nonnullæ desunt compositiones: Theriace tertia ad aspidem: Theriace ad uiperæ morsum propriè: Antidotos zopyri, & media pars antidoti mithridatij, quarum aliquæ hic ex Galeno secundo antidotorum restituuntur à Io. Ruellio.

Altera theriace etiam ad aspidem. clxvij.

ANtidotos altera ad aspidis morsum siue p̃sumpta, siue pòst data, gẽtianę. ⚹. p̃. iiij. trifolij. ⚹. p̃. iiii. seminis eiusdẽ. ⚹. p̃. duũ, polij. ⚹. p̃. iiij. mali terræ. ⚹. p̃. duum, peucedani radicis, galbani, singulorum. ⚹. p̃. duum, petroselini. ⚹. p̃. iiij. rutę syluaticę. ⚹. p̃. trium, pyrethri. ⚹. p̃. vnius, herbæ pediculariæ, quam vocant σαφίδα, ἀγρίαν, tantũdem, maceris. ⚹. p̃. iii. vitis albę radicis. ⚹. p̃. duũ, piperis candidi tantũdem, ammoniacæ guttæ. ⚹. p̃. vnius & victoriati, acori. ⚹. p̃. iij. varbasci, aiugę idęæ, chamęleę, marubii tenuis, conyzæ minoris, cumini ęthiopici, lachrymę papaueris, castorei, fęniculi seminis, agarici, casię ruffę, schœni, id est iũci odorati floris, radicis ponticę, singulorũ. ⚹. p̃. ij. dauci cretici. ⚹. p̃. j. & victoriati, opopanacis tãtundẽ, sagapeni. ⚹. p̃. ij. & victoriati, abrotoni. ⚹. p̃. j. & victoriati, styracis dictãni, singulorũ. ⚹. p̃. vni⁹ & victoriati, cinnamomi, nardi, singulorũ. ⚹. p̃. iii. myrrhæ. ⚹. p̃. iiii. thuris. ⚹. p̃. vnius, croci. ⚹. p̃. viii. anesi. ⚹. p̃. vnius, cyrenaicæ lachrymę. ⚹. p̃. vni⁹, hinuli coaguli. ⚹. p̃. iii. mellis attici, quod ad ea

excipienda satis sit: inde sumitur nucis abellanæ tuberculo. Sic præsumpta à morsu tuetur. Hæc compositio ad Antipatrũ autorem refertur. clxviii.

¶Ad viperæ morsum propriè. *Non restituta* clxix.

¶Antidotos Zopyri ad lethalia venena & omnem serpentis ictũ efficax, ratio componendi hæc est: Opobalsami. ⚹. p. triũ. nardi indicę, myrrhę, troglitidis, iunci rotũdi floris, cinamomi, characię, costi recentis, piperis longi, hypocystidis, piperis nigri, scordii, meu cretici, cardamomi, singulorũ. ⚹. p. iiii. thuris masculi, opobalsami, dictamni, singulorũ. ⚹. p. vi. petroselini casiæ ruffæ, singulorũ. ⚹. p. vii. croci coricii. ⚹. p. viii, mellis attici quod ad ea colligẽda satis sit. Datur abellanę nucis magnitudine si febris absit ex vino, febricitãtibus ex aqua mulsa. Prodest etiam sanguinem excreantibus, cœliacis, iocinerosis, lienosis, & renũ dolore vexatis, emortuos fœtus & secundas hęrentes trahit. clxx.

¶Antidotos mithridatis recipit hęc: Meu. ⚹. p. duum, lachrymę papaueris pondo victoriati, styracis. ⚹. p. viii. polii, casię nigrę, seselis, bdellij, piperis albi, singulorũ. ⚹. p. v. & victoriati, hypocystidis succi, myrrhę, thuris masculi, castorei, piperis lõgi, cyphis, malobathri foliorũ, singulorũ. ⚹. p. vi. scordii, costi, singulorũ. ⚹. p. vi. & victoriati, nardi syriaci. ⚹. p. vi. dauci cretici. ⚹. p. vi. & victoriati, croci, cinnami, gingiberis, singulorum. ⚹. p. vi. succi radicis dulcis, agarici, singulorũ. ⚹. p. vii. & victoriati.

Hæc defuerant in compositione, sequentia in ponderibus & mensuris & effectibus mithridatij compositioni, quæ est apud Galenum citato loco, consentiunt.

Acori. ⚹. pondo duum, phu. ⚹. pondo vnius, sagapeni. ⚹. põdo duum, iris illyricæ. ⚹. pondo duum, balsami seminis. ⚹. pondo duum, rutæ syluaticæ. ⚹. p. duum, gentianę. ⚹. p. duum, anesi. ⚹. p. triũ. thlaspis. ⚹. p. sex & victoriati, rosæ aridæ. ⚹. p. quatuor, mysi. ⚹. p. quatuor, acaciæ ⚹. p. triũ, commis. ⚹. p. duũ, cardamomi. ⚹. p. duũ, schœni floris. ⚹. p. sex & victoriati, opopanacis. ⚹. pondo sex, opobalsami. ⚹. p. sex & victoriati, galbani. ⚹. p. sex & victoriati, resinæ terebinthinæ. ⚹. p. sex & victoriati, rubricæ lemnię. ⚹. p. septẽ, melle attico & vino chio conspergito, donec habeat spissitudinem mellis. Reponitur vitreo vase. Dãdum autẽ est his qui malum medicamentum sumpserunt fabæ ægyptiæ magnitudine, ex vini meri, si poterit, cyathis sex: sin minus, mixti meracius cyathis quatuor cotidie. Et à serpente læsis danda erit. Ex mulso autem quorum iecur durum est, aut arquati sunt, & quibus alioquin vrinam mouere studemus. Sed fabæ nostratis magnitudinis tussientibus, oculis laborantibus, latus dolentibus: cęterũ magnitudine ciceris cęliacis. Prodest enim & his viciæ magnitudo ante accessionem febriũ, tetanicis, opisthotonicis, spasmo correptis. Adiuuat enĩ eos lupini magnitudine, sed cũ aquæ cyathis tribus. clxxj.

Antidotus

Antidotus Apulei Celsi.

Ntidotus Apulei Celsi præceptoris, quam quotannis cōponebat, & genere quodam publicè mittebat Centuripas, vnde ortus erat, quia in Sicilia plurimi fiunt rabiosi canes. Facit enim ad horum morsum protinus quidem data per dies triginta, ita vt aquæ, id est, liquoris timore nunq̃ tentetur, qui cum accidit summo cruciatu ad mortem eos compellit, quos ob antè dictam causam ὑδροφόβους Græci appellāt. In ipsa aūt correptiōe vti oportet ea, data cū rosę cyathis trib⁹ & exigua aqua. ⚹. p°. j. Hoc proficit, vt aquam postea sine tumore sumāt, & minus quidem liberati hac difficultate cruciantur. Cæterum nemo adhuc correptus hoc malo, quātū ego scio, expeditus est. Quanq̃ peruenit ad me opinio, esse in insula Creta barbarum quēdam naufragio appulsum, maiorē natu, publicè mercedem accipientem. Quinetiam cum liquore timent, & latratus edunt, spasmo'q; vexantur: remediū, brachio sinistro alligato efficere, vt & potionem accipiant, & liberentur vitio: quod adhuc ante antidotum Celsi inter omnes quasi insanabile constitit. clxxij.

¶Hoc ego cum quęrerem ab hospite meo legato inde misso nomine Zopyro, Gordiense medico, quid esset pro magno munere accepi. Dixit aūt hyęnæ corij particulam esse panno inligatam: quod ego adhuc nō sum expertus, quamuis protinus magna cura hyęnā inueneri, & pellem paratam habeam: quia non incidit ex eo quisq̃, & opto quidem ne incidat: sed quia id nō est in nostra potestate, si casu inciderit, remedium habere oportet ad tātæ rei experimentum. Antidotus autem Celsi hæc recipit: clxxiij.

¶Nardi syriaci, croci, myrrhæ, costi, casiæ, cinnami, schœni, piperis albi, piperis longi, castorei, galbani, resinę terebinthinę, opij, singulorum. ⚹. p°. iij. alterci albi. ⚹. p°. ij. anesi. ⚹. p°. j. apij seminis, tragacāthi, singulorū. ⚹. p°. sex, mellis attici sextariū vnū, vini falerni vnciam. In hoc maceratur tragacanthū & opiū pridie: postero die contusis cæteris, miscētur in melle galbanum & resina, fictili patella super carbones imposita resoluūtur: deinde arida asperguntur, & si opus est adijcitur mel: & vt cerati teneri spissitudinem habeant, & rursus patella super ignem imponitur, mouentur'q; quæ sunt in ea, spatha fraxinea. Coquitur medicamētū, donec crocinum habeat colorem, vltima quæ sunt vino macerata adijciuntur, vase vitreo antidotus reponitur. Datur fabæ ægyptię magnitudine ex aqua. Facit autem etiā ad stomachi omne vitium, & precipuè quod cum fluore cōsistit. Facit & ad oculorum epiphoras, & ad tormina, & ad coli inflationem, iecinoris, pectoris dolorem, tussienteis, aduersus mala medicamēta omnia, serpentiū morsus vel ictus. Oportet autem locū morsum à rabioso cane, vel à serpēte diu tenere in exulcerationem: neque pati cicatricem ducere, vt virus illa pertrahatur. clxxiiij.

¶Extrà itaque ea sunt imponenda, quæ etiam sana corpora exulcerant, vt allium, lepidium, celidonium, batracium, sinapis, scylla, cepa cum aceto. Optime facit & per se caprifici liber per se contritus & impositus vlceri. Item laser per se,

Compositio emplastri, clxxv.

EMplastrũ antidotũ, sed multò magis ẽplastri huius vis facit, quo Augusta propter eiusmodi cas⁹ habuit cõpositum, & multis profuit. Accepimus à Triphone præceptore nostro, Iris illyricę. 𐆖. p°.v. castorei pontici. 𐆖. p°.v, caprificus lactis aridi. 𐆖. p°.v. canis nigri adipis. 𐆖. p°.viij. eiusdem sanguinis. 𐆖. p°.x, resinę terebithinæ. 𐆖. p°.viij. leporis coaguli. 𐆖. p°.quatuor, salis ammoniaci. 𐆖. p°. duũ, laseris syrenaici. 𐆖. p°.duũ, aut syriaci. 𐆖. p°.iiij. cęrę ponticę. 𐆖. p°.xxxvj. olei veteris cyathi duo, aceti scillitis cyathi tres. Arida ex aceto teruntur, quę liquefieri possunt, oleo ad ignem liquefacto miscentur: mortario tritis & temperatis in mellis spissitudinem. Vitreo reponitur.

Antidotus Cassij. clxxvj.

ANtidotus Cassij medici facit aduersus toxicum potum. Eadem, si quis venenato telo percussus est. Præterea ad omnis serpentis morsus aut ictus, Præcipuè ad canis rabiosi mors⁹ bis die sumpta 𐆖. p°. vnius, ex aqua mulsa. Facit ad pectoris, & lateris dolorem, & tussim, & omnia iteranea inflatione, alio'que dolore, aut quouis correpta. Nardi spicæ syriacæ. 𐆖. p°.iii. costi. 𐆖. p°.iii. cinnami, gentianæ, casiæ, myrrhæ, singulorum. 𐆖. p°.triũ, croci. 𐆖. p°.triũ, vuæ passæ purgatæ. 𐆖. p°. duum, schœni. 𐆖. p°.duũ, opobalsami. 𐆖. p°.duũ, mysis, dauci, singulorũ 𐆖. p°.duũ, cumini ęthiopici. 𐆖. p°.duũ. acori. 𐆖. p°.iiij. & victoriati, asari 𐆖. p°. vnius & victoriati, petroselini. 𐆖. p°. vnius & victoriati, piperis longi. 𐆖. p°.j. & victoriati, piperis albi. 𐆖. p°. vni⁹ & victoriati, phu põtici seminis. 𐆖. p°. triũ, rapę seminis. 𐆖. p°.iiij. nardi folia. 𐆖. p°.iii. scyllæ victoriati. 𐆖. p°. pondus, feniculi seminis. 𐆖. p°. iiij. mellis attici quod satis erit ad venenum, & ad serpentes ex vino, ad cæteros dolores interaneorum ex aqua.

Antidotus Marciani medici. clxxvij.

ANtidotus Marciani medici, cui quia nihil deest, πληθα dicitur græcè, id est, perfecta. Facit ad omnia hæc vitia, ad quæ superiores antidoti omnes. Hoc Augusto Cæsari componebatur. Cinnami. 𐆖. p°. viij. amomi. 𐆖. p°. vj. casiæ nigræ. 𐆖. p°. xxv. croci. 𐆖. p°. xvj. schœni. 𐆖. p°. quinque, thuris. 𐆖. p°. quinque, piperis albi. 𐆖. p°. duo, myrrhæ. 𐆖. p°. x. piperis longi, 𐆖. p°. x. nardi indicæ. 𐆖. p°. x. S. nardi celticæ. 𐆖. põdo sedecim, rosę aridæ. 𐆖. p°. vj. costi albi. 𐆖. p°. duum, opobalsami. 𐆖. p°. iiij. laseris cirenaici victoriati pondus, vel syriaci. 𐆖. p°. j. stœcados 𐆖. p°. sex, gentianæ. 𐆖. p°. v. trifolii acuti radicis. 𐆖. p°. iiij. vel eiusdem

seminis. ✳.p̃.trium,scordij.✳.p̃.x. polij.✳.p̃.v.asari.✳.p̃. duũ,acori.✳.p̃.iij.phu.✳.p̃.iij.misy.✳.p̃.duũ,dictamni.✳.p̃. duodecim, ammoniaci guttæ.✳.p̃.trium,agarici.✳.p̃. duũ semis,balsami seminis grana.p̃.viginti, petroselini.✳.p̃.vj.& victoriati,rutæ syluaticæ.✳. p̃.triũ semis,fœniculi seminis.✳.p̃.triũ semis,dauci cretici.✳.p̃.iiij . anesi.✳. .p̃.duum,cumini æthiopici.✳.p̃.duũ, rapæ seminis.✳.p̃. quinq; & victoriati,napi syluatici seminis.✳.p̃.trium,anatis fœminę recentis.✳.p̃. ii.anatis masculi sanguinis aridi.✳.p̃. iii . hædi masculi sanguinis aridi ✳.p̃.iij.testudinis marinæ sanguinis aridi.✳.p̃.vj.S.anseris masculi sanguinis aridi.✳.p̃.iij. mellis attici quod satis erit. Facit ad omnia. Hæc ego composita habeo. clxxviij.

¶Quoniam antidotos,quas optimas sciuimus,posui in faciẽtibus ad omne malum vitium:aliud medicamentum etiam ex multis rebus, simplicia quoq; medicamenta,& propria remedia monstraui. Interdũ enim hæc melius aduersus quædam,quàm antidotos faciunt. Trademus autem singulorum malorum medicamentorùm epotorum signa, quò facilius intelligatur,quid quisque sumpserit,& qua ratione adiuuari debeat.

Ad cicutam clxxix.

CIcutam ergo potam,caligo, mẽtisq; alienatio,& artuum gelatio insequitur,vltimo'q; præfocantur qui eam sumpserunt, nihilque sentiunt. Adiuuari autẽ debent in initijs vino mero subĩde quàm plurimo caldo,& per se, & cum pipere, & cum styrace poto. Atqui maximè prodest lac asininum datum:si minus, vaccinũ,aut quodlibet. Oportet autem & aluum acri clustere ducere eorum, & extrà super ventrẽ imponere farinam ordeaciam,vel triticeam coctam ex vino caldam.

Ad opium. clxxx.

OPium potum,quod quidam meconiũ vocant,ab odoris grauitate intelligitur,papaueris enim viridis,cuius succus est,qualitatem repręsentat. Facit autem capitis grauitatem,gelationem & liuorem artuum, sudorésque frigidos manare. Præterea spirationem impedit, mentem soporat, sensúsq; abalienat. Adiuuari porrò debent qui biberunt,aqua cum oleo in vinum admixtis,sæpius datis, & frequenter reiectis per pinnã aut lorum vomitorium. Prodest & vini cyathus, & passi & olei cyathus eadem ratione datus. Item vinum & acetum pari mẽsura datũ ex aqua mulsa cum rosa eius mensuræ,ita vt ista subinde cogãtur reijcere. Præterea caput rosa & aceto sine intermissione curetur,eorúmque pedes adsiduè fricentur manibus siccis, aut linteo aspro inuolutis. Prodest & sinapi ex aceto tritum, circundatum pedibus cruribus'q; , & à somni tempore prohibere ne obsopiantur.

Ad altercum. clxxxj.

ALtercum, quod Greci ὑοσκύαμον vocant, qui biberunt, caput graue venisq; distentum habent, mente abalienabuntur cum quadam verborum altercatione, inde enim hoc nomen herba trahit altercum: postea sopiuntur, & omni sensu carent, liuescentibus membris eorũ. Adiuuantur autem lacte poto asinino quamplurimo, vel quolibet alio recenti per se, vel decocto. Sed ij prius aqua mulsa sæpius pota cogantur per pinnam reijcere. Opio læsi similiter curentur.

Ad gypsum. clxxxij.

GYpso poto stomachus, ventérq; dolore vasto vrgetur, frigidus sudor subsequitur, oculi sanguilenti conspiciuntur, vrina alba redditur, concrescit in aliqua parte ventris quod potũ est, & tactu quasi saxum percipitur. Adiuuari autem debent qui his malis vexãtur, lixiuio è sarmẽtorũ cinere facto q̃plurimo poto. Item aqua thymum, aut origanum decoctum habente.

Ad spumam argenti clxxxiij.

SPuma argẽtea pota, quam Græci λιθάργυρον dicũt, ventris infert grauitatem, inflammationem, postea dolorem cũ vrinæ difficili exitu: procedente tempore, coloris quidem quasi plumbei sunt: præcipuè hęc deformitas circa faciem deprehẽditur. Suppurãt autem plurimæ partes eorum. Adiuuantur secundum reiectionem aqua mulsa acrique curatione, pipere, myrrha, apij semine, pondere pari in vnum mixtis, ex eo'que medicamento. ⚹. p°. vnius dare cum vini cyathis tribus quatuor've cotidie potis.

Ad cerussam. clxxxiiij.

CErussa, quã Gręci ψιμμύθιον vocãt, qui biberũt facilè deprehẽdũtur, linguam enim albam habent, commissuras'que dentium albicantes. Præterea nauseant, reijciunt poto medicamento, caligant, magis magis'que vertigine quadam vrgentur. Postea spiritus via intercluditur, & præfocantur. Adiuuantur autem post vomitum ab oleo, vel ab aqua mulsa, cremore ptisanę caldo largiore accepto, sed bene vncto. Item lacte cum melle poto. Facit & malua discocta, concisa, sale & oleo pipere'que condita, & pro sorbitione data per se, vel cũ vrtica, herba'q; mercuriali. Prosunt & nucleorum persicorum interiora ex vino trita atque pota q̃plurima. Item lixiua calda ex cinere sarmentorum facta.

Ad coriandrum. clxxxv.

COriandrum datum apparet quidem ab odore spirationis totius'q; corporis. Redolet enim & hoc herbã vt infectum. Intellegitur autem ex gustu. Facit porrò raucitatem, & mentem mouet. Adiuuari autem debent qui biberunt ex vino mero atque plurimo, vel aqua marina, vel muria dura pota. Item ouis anserinis sorbilibus plurimum salis habentibus, vel iure gallinaceo, agnino've quàm pinguissimo, & salsissimo per se poto.

Ad leporem marinum. clxxxvj.

Leporis

LEporis marini gustus non absimilis illotis piscibus, aut etiam putentibus, qui sumpserunt autem, stomacho vesica'que adficiuntur, ita vt vrinā quidem difficulter, & cum dolore, purpureiq; coloris reddant. Stomacho item tento & dolenti sunt, auerso'que ab omni esca, præcipuè pisce. Nauseant præterea & subinde reijciunt spumosa, iterdū biliosa aut sanguilēta, & maximè cum simulauit, aut nominauit aliquis piscem. In somnis littoris pulsi fluctus vidētur subinde audire. Oculi eorū exulcerantur, genę inflantur. Coloris mali, & veluti plumbei fiunt, minutimq; per tabem quasi phthisici consumūtur. Adiuuari autē debēt hoc malo circunuenti lacte muliebri, vel equino, vel vaccino, aut asinino quamplurimo cotidie per se, aut cum melle sumpto. Prodest & maluæ sorbitio benè vncta & salsa. Item prosunt malorum punicorum grana adsiduè data. Benefacit & pix cedria, si quis ide bina, terna've cochlearia eius sumpserit per se, vel ex passi cyathis duobus tribus've. Item benefaciunt iuniperi tritę q̄plurimo cum passo, aut per se datę.

Ad salamandram. clxxxvij.

SAlamādra quibus data est, ligua exasperatur, corpus inualidum fit: præter hoc torpet rigoribus quibusdam, & liuoribus quasi maculis variatur. Adiuuari autem debent quibus impacta est melle quamplurimo per se, vel cum resina ex pinu, cuius etiam tenera folia cum herba, quam Græci χαμαιπίτυω appellant, decocta ex aqua mulsa prosunt. Item lini seminis farina ex aqua mulsa sumpta quamplurimum bene adiuuat.

Ad aconitum. clxxxviij.

AConiti gustus est auster atque subamarus. Potum autem protinus facit corpus graue & displicens. Mordet autem stomachum & cor adficit, itaq; sudor euestigio insequitur, multus & frigidus, maximè circa oculos & frontem apparet. Inflantur intestina, & vēti plurimum emittūt, qui biberunt, capitisq; dolorem habent cum vertigine quadam, assiduè quidem, sed præcipuè cum se è lectulo leuare conantur. Proprium est autem huius mali medicamenti protinus liuidos articulos & artus facere. Sed adiuuantur facilè qui id sumpserunt, ruta q̄plurima pota cū vino: item iure gallinę pinguis vel bubulæ. Prodest & his vinum chamępythyn decoctam in se habens, item acetum melle mixtum in quo ferri stercus, quod σκωρίαν Græci vocant, vstum, prius inferuescat sæpius, & ita detur. Item proficit abrotoni pondo sextans ex vino datum, & origani pondo sextans eodem modo datum. Præcipuè autem adiuuabit, si quis coagulū leporis, hinuli, & porci in vnū miscuerit, & dederit ex vini hemina aut cyathis tribus. ✕.p'.j. vel victoriati pondus.

Ad cantaridas. clxxxix.

Cantarides gustum & odorem similem pici è cedro factæ habent. Potæ stomachi dolorem, morsus'que excitant, præcipuè vesicę. Quamobrē qui biberunt eas, difficulter vrinam & cum sanguine reddūt, exulcerata scilicet vesica. Preterea animo subinde linquuntur deficiunt'que. Adiuuantur autem cum sæpius reiecerūt, passo cū oleo poto vel omni lacte, sed debent plurimū eius sumere. Itē prosunt eis nuclei pini per se sumpti, vel ex aqua mulsa, aut ex passo triti & dati. Item cucumeris semen purgatū, & lini semen ex passo datum. Adiuuat bene & ius pingue agninū, vel ex bubula factum, & farina triticea pultis more cocta, plurimum anserini adipis habente. Prodest & samię cretæ ⁜. p̄. quatuor cum passi cyathis quatuor mixtisq; aqua datū. Item oleū irinum ex ruta tritum & potum.

Ad Buprestim. cxc

Buprestis gustus est nitri similis. Facit autem tumorē stomachiq; infinitum dolorem, & inflat totum corpus in speciem hydropici. Adiuuantur aqua ficus aridæ decoctę, & ipsa ficu plurimū sumpta. Item passo plurimum & lacte muliebri, & iure suillo pīgui accepto, & nitri. ⁜. p̄. quatuor cum aquæ hemina dato, & cæteris quæ suprà ad cantaridas scripta sunt.

Ad dorycnion. cxcj.

Dorycnion gustū quidem habet lactis, potum verò singultus crebros facit, & vomitus frequētēr concitat. Reijciunt autem ab stomacho ramēta, quæ etiam simillima torminosis, subindéq; animo deficiunt. Adiuuari autem debent læsi eo, lacte asinino, equino, bubulo, conchilijs omnibus crudis atq; decoctis.

Ad Ixiam. cxcij.

Ixia, quam quidam chameleōta vocāt, odorem habet, cum sumitur, ocymi: pota autem linguę tumorem facit. Mētem abalienat ventrem'que, & omnes naturales exitus supprimit. Adiuuantur autem læsi ab ea absinthio poto cum vino. Item castorei. ⁜. p̄. ij. dato ex vino cyathis quatuor, & rutæ fruticibus quinque vel sex. Facit bene & chamelea. ⁜. p̄. triū ex vini cyathis tribus aqua mixtis, nec minus radix laseris ex vino data. Tragoriganum eodem modo datum.

Ad ephemeron. cxciij.

Ephemeron potum protinus quidem totum os prurire facit velut scylla tactum, postea etiam adurit quasi pipere manducato, secundum hæc quoque stomachum mordēdo exulcerat: atq; qui id biberint, primùm ab ore sanguinem expuunt, deinde ex stomacho cruorem reijciunt: postea per sellas, & iam abundantius eundem deijciunt. Adiuuabuntur autē lęsi ab eo polygonii succo quamplurimo per se poto, vel arido trito

trito pondo libræ, dato cum aqua. Pręmacerãtur autem mala cydonia, aut vitis capreoli, aut myrti baccæ, aut eiusdem folia.

Ad toxicum. cxciiij.

TOxicum cuius sit gustus haud facilè quiuis dixerit. Verũ cum potum est, e uestigio ciet dolorem omnium interaneorũ infinitum, & velut telo traiectorũ, concitat'q; mẽtis furorẽ, cogitq; exululare, & palpitare lingua similiter decollatorum capitibus: nihil enim potest intelligi ex voce eorum. Adiuuantur autem qui id biberunt rosa pota, aut oleo irino, coacti'q; frequentius reijcere. Item aluo acri clysmo sæpius ducta, postea passo, lacte, & antidoto mithridatio.

Ad pharicum. cxcv.

PHaricum & ipsum dicitur ex compluribus componi, gustúmque habere nardi. Potum autem facit spasmon, citò exanimat. Adiuuãtur verò læsi ab eo saliunca, id est, nardo syluestri q̃plurima ex vino sæpius data. Item olusatri radice aut semine ex vino dato. Benefacit & hoc medicamentum: galbani puri. ✕. p̄. duum, myrrhæ. ✕. p̄. vnius cum passi cyathis quatuor datum. ✕. p̄. vnius, & hoc etiam ad omne medicamentum facit.

Ad tauri sanguinem. cxcvj.

TAuri sanguinis potũ, quamuis quis difficilè cælauerit, hũc tamen vestigia cruoris relicta inter dentium commissuras produnt. Nauseant autem & præfocantur qui biberunt, cum gelatur. Sed adiuuantur aceto calido sæpius poto & iniecto per se, vel cũ nitro laseris've radice.

Ad lac potum. cxcvij.

LAc potum & gelatum odore spirationis (si non confitebitur qui laborat) cognoscetur: pręfocantur autem & hoc homines. Adiuuari autem debent qui ab ea laborant, menta q̃plurima sæpius sumpta. Item coagulo agnino, leporino, porcino, victoriati põdere ex aqua bis térve dato. Prodest & laseris radix cum posca, & aluus acri clysmo ducta.

Ad fungos. cxcviij.

FVngis venenatis cum quis laborat, primũ nauseat, nec quicquam magnopere reijcit: postea stomachum ventrísq; & præcordiorum infinitos habent dolores, manant sudores frigidi per artus, qui & ipsi gelantur celerrimè, nisi citò succurratur. Adiuuantur autem radice ea quam nos edimus, acri quamplurima per se, vel cum sale manducata, eiúsq; semine: si ipsa non fuerit, poto ex vino. Item ruta ex aceto trita & pota proficit. Nec minus lixiua cineris ex sarmẽtis pota. Adiuuat & nitrum aceto dilutum & datum: eodémque modo æris flos datus, & mel cum aceto dilutum quamplurimum deuoratum. Oportet autem & oleo antè multo poto cogere eos reijcere quantumcunq; potuerit, & eodem caldo subinde artus perunctos expressius fricare.

Ad Irudinem. cxcix.

Irudinem

HIrudinem, quam quidam sanguisugam vocăt, deuoratam, & adhærentem faucibus, eo'que ipso molestiam, titillationémque quandam præstantem, excutere oportebit aceto quamplurimo epoto per se, vel cum sale, aut nitro, aut lasere. Idem faciunt & niuis glebulæ quamplurimum deuoratæ.

¶ Medicamĕtorum malorũ non nocet nominũ, aut figurarum notitia, sed ponderis sciĕtia: hanc porrò medicus nec quærere, nec nosse debet, nisi dijs, hominibúsq; inuisus meritò esse vult, & contra ius, fas'q; professionis egredi. Illas autĕ figuras dico, & nõia necesse est ei scire, vt & ipse deuitet, ne per ignorantiam aliquã sumat, & alijs idem præcipere possit: hoc enim proprium est Medicinæ, & illud execratissimi pharmacopolæ contrario oppositi virtuti eius, vt & in cæteris artibus animaduertiť: nulla enim est, quæ non habeat aduersantem sibi sua specie similitudinis malignam professionem.

Ad suspicionem mali medicamenti. cc.

QVoties autem suspicio mali medicamenti accepta fuerit, primùm assumere oportet quę nauseam faciũt, vel oleũ per se, vel cũ aqua, & reijcere: deinde ea quæ ventrem molliunt tanq̃ lac, album ius pingue & salsum, chameleã nõ cessantĕ inijcere clystere. Postea remedia propria ad singula quoq; & antidotos sumere.

SImplicitas Medicinæ partes inter se & ita connexas esse constat, vt nullo modo diduci sine totius professionis detrimĕto possint. Ex eo intelligitur, quòd neque chirurgia sine diætetica, neque hæc sine chirurgia, id est, sine ea parte quæ medicamentorum vtilium vsum habent, perfici possint: sed aliæ ab alijs adiuuantur, & quasi consummantur. Itaq; quamuis ex magna parte ad diæteticos pertinentes cõpositiones iam exhibuerimus, tamĕ quasi claudicat & vacillat hic liber, nisi eas quoque compositiones, quę ad chirurgos pertinent, posuerimus, quarũ initium ex emplastris faciemus.

Emplastrum Triphonis. ccj.

EMplastrũ chirurgi Triphonis subuiride quod facit cũ vulnus ita factum est, vt os lædatur, vel frãgatur, pręcipuè caluariæ, κεφαλι/κὸν ideo à Græcis dicitur. Idem si os scabrum, aut putre vetustate vicij factũ est, expurgat & educit, quantũ eius alienũ est. Facit præterea ad canis morsum, & ad vlcus recens molle: Squama ęris cyprij. ⚹. p. xij. thuris. ⚹. p. vj. ammoniacæ guttæ. ⚹. p. vj. resinæ pituinę, id est, ex picea arbore. ⚹. p. x. S. resinæ terebinthinæ. ⚹. p. vj. adipis vituli. p. quadrans, cęrę. p. triens, olei. p. semũcia, aceti cyathus vnus & dimidius, acetũ intritũ: consũmať ad oïa quę teri debeãt, dũ leuia habuerit mellis spissitudinĕ: cęra, & vtraq; resina cum adipe purgato & oleo liquefcant, & incoquãtur, donec habeãr spissi cęrati tĕperaturã, feruĕti a superfũdĕť rebus quæ sunt

in

in mortario minutati & pistillo subide dũ calet, & permiscebunt. Atq; ita dum desinit feruere, emplastrum manibus subigetur, & redactum in rotũdas ampliores, quas magdalidas dicunt, reponetur.

Emplastrum Megetis chirurgi. ccii.

EMplastrum Megetis chirurgi subuiride ad eadem facit, componitur similiter, accipit hæc: Squamę æris cyprij. ⚹. p°. xxv. ammoniaci guttæ. ⚹. p°. vigintiquinq;, terrę mali, quod ἀριστολοχίαν Gręci dicunt. ⚹. p°. viginti, iris. ⚹. p°. viginti, aluminis fissi. ⚹. p°. viginti, myrrhæ. ⚹. p°. xxij. resinæ terebinthinæ. ⚹. p°. quatuor, pytuinæ resinæ. ⚹. p°. iiii. adipis taurini. ⚹. p°. iiii. cęræ. ⚹. p°. quatuor, olei veteris sextariũ vnũ, aceti acris sextarios. iiij. Cõponit̃ hoc medicamentũ cum Caniculæ sydus oritur, teritur in sole donec acetum omnè consumatur. In quibusdam hoc emplastrũ efficacius, in quibusdam superius positũ, inuenitur.

Emplastrum viride Triphonis chirurgi. cciii.

EMplastrum viride Triphonis facit ad vulnera recẽtia, quo vtebatur etiam in gladiatoribus, coloris boni, εὔχροον ideo etiam appellabat. Recipit hæc: æris vsti pondo sextantem, aluminis rotundi pondo sextantem, salis ammoniaci pondo sextantem, thuris pollinis pondo sextantem, ęruginis rasæ pondo trientem. Hæc teruntur ex aceto aliquot diebus, postea cęræ pondo dua, resinę frictæ pondo dua, cum olei veteris pondo dextante, liquefacta ab igne mortario superfunduntur, & mixta manibus subiguntur.

Emplastrum viride Trafeæ chirurgi. cciiii.

EMplastrũ viride Trafeæ chirurgi ad recentia vlcera minus acre, æris vsti. ⚹. p°. duodecim, salis ammoniaci. ⚹. p°. nouem. Hæc terere ęceto per aliquot dies oportet, donec viridis color appareat, postea adijcere aluminis fissi. ⚹. p°. vij. Vbi iam omnia leuia facta fuerint, & mellis liquidi temperaturam habuerint, cęrę pondo libra, resinæ frictę pondo libra, cum olei cyathis quinq; liquefacta super ea adijciuntur, & rursus mortario subiguntur. Refrigeratũ'q; manibus subigitur ac reponitur.

Emplastrum Triphonis chirurgi viride. ccv.

EMplastrum viride Triphonis facit ad recentia vulnera, morsus hominum, sed præcipuè ad vetera vlcera, quæ nullo modo cicatricem ducunt, & callos eminentes circa se habent. Oportet autem tunc non linteolo, vt cætera, inlinere, sed dilatatum magis manibus in magnitudinem vulneris satis crassum imponere, supérque linteola carpta plurima, deide spongiam nouam, ex verbenis murto olea'que factis. Constat ex his: æruginis. ⚹. p°. quatuor, squamæ æris. ⚹. p°. sex, thuris pollinis. ⚹. p°. vj. galbani. ⚹. p°. quatuor, aluminis rotundi. ⚹. p°. iiij. resinę pytuinæ

næ. ⚹. p°. xxv. cerę. ⚹. p°. xxv. olei pondo ſextante, terebinthinę pondo ſelibra, aceti quod ſatis eſt. Componitur eodem modo quo & ſuperius ſcripta viridia emplaſtra ſunt.

Emplaſtrũ viride Gliconis chirurgi. ccvj.

EMplaſtrum viride quod ſui generis, meo iudicio, ſuperat omnia, vocatur Iſis. Accipit hæc: æris vſti, ęris cyprij, ęruginis raſę, ſalis foſſitij, guttæ ammoniaci, thuris maſculi, mali terræ rotundi, quę ἀριστολοχία στρογγύλη græcè dicitur, mali terrę ſarmentorum quibus vnguentarij vtũtur, dicitur autem ariſtolochia clematitis, aluminis rotũdi, ſingulorum pondo vnciam, myrrhæ, galbani, aloes, ſingulorũ pondo ſextantem, ceræ pondo triẽtẽ, reſinę colophonię. p°. iiij. vel dua & beſſem, olei ſextariũ vnũ. Hęc enim galbano, reſina, cęra, & oleo ſuper ignẽ liquefacta, miſcẽtur mortario, præterea cæteris ex aceti ſextario vno. Facit hoc emplaſtrum ad detectam membranam tegẽtem cerebrum: de induſtria à medicis cũ terebratu exciditur, quod lædit eam os, vel alioquin detectam, roſa dilutum & impoſitum. Item facit ad capitis diutinum dolorem, quem κεφαλαλγίαν Græci appellant, dolenti loco raſo ſuperpoſitum, nec minus dies viginti. Item facit ad oculorum iminentes epiphoras, ſuperpoſitũ frontibus. Cęteras eodẽ modo ſanguinis eruptiones è naribus adiuuat. Et vlcerib⁹ factis eiuſdẽ partis roſa dilutum prodeſt. Nec minus angina correptis faucibus, extrà ſuperpoſitum, & toto collo. Parotidas initia habẽtes diſcutit, ſuppuratas iungit, ſi quis emiſſariũ collectionis apto loco, id eſt, infra ſinum vbi collectio eſt, fecerit, quod ὑπόχυσις Græci dicunt. Eadem ratione ſuppurationibus in mammis mulierum futuris, aut factis prodeſt, iungit omnem partem diuiſam, & fibulis arctatã. Pręcipuè cum inteſtina prolapſa & repoſita ſunt, atq; ſartum vulnus, quod à Græcis dicitur γαστροραφία. Lateris, ſtomachi, ventris, , iecinoris, lienis dolorẽ ſedat. Adiuuat cœliacos, torminoſos vẽtri toto circundatum. Item veſicę tumenti prodeſt. Eodem modo lumborũ dolorem leuat. Ad luxatum omne & eiectum, & repoſitum articulamentũ, benefacit. Et ad podagram prerer quoduis aliud medicamentum ſatis conuenit, & huic mirificè prodeſt. Fiſtulas roſa dilutum ſanat. Ad carbũculos & cancer imponẽdum eſt: purgat enim, nec patitur latius ſerpere: vetera vlcera cicatricem ducere cogit. Pũctus neruorum muſculorum, qui periculoſiſſimi ſunt, quos νύγματα Gręci dicunt, ſine inciſione aut diuiſione ſanat cyprio oleo dilutũ. Ad neruorum vitia omnia acopo melius facit.

Eiuſdem nigrum. ccvij.

EMplaſtrum nigrum eius, Barbara dicitur, facit ad omne recẽs vulnus & contuſum, hoc pleriq; in gladiatoribus vtuntur. Picis brutiæ. ⚹. p°. centum, reſinę frictæ. ⚹. p°. centum, bituminis iudaici. ⚹. p°. centum, cerę. ⚹. p°. centũ. Hęc conciſa in minima fruſtra, coquũtur

cum olei sextario vno donec spissentur: quibus depositis ab igne, & desinentibus nimis feruere, adijcitur spumæ argenteæ. ✳.p̄.x. cerussæ. ✳.p̄. x. æruginis. ✳.p̄.v. Et hęc autem cum aceti hemina terere oportet, & minutatim aspergere, ne efferuescat medicamētum. Vbi his adiectis & intermixtis intepuerit medicamentū, opopanax oleo dilutus exiguo. ✳.p̄. duū adijcietur: deinde refrigeratū manibus, & subactum medicamentū, & in partes diuisum, reponitur. Huic ergo emplastro, cum ita compositum est, dum adhuc modicè calet, adijcito thuris pollinis pondo trientem: & mirū, quantò efficacius est, sine dolore atq; tumore conseruat vulnera, & celerius sanat.

Emplastrum nigrum Traseæ chirurgi. ccviij.

EMplastrum Traseæ chirurgi facit ad omnia recentia vulnera. Propriè autem ad neruorum musculorum punctus, contusiones, luxa: & in totū, tumorem non patitur fieri: articulos incisos iungit. Idē & gladiatorū, & omniū hominū ad periculosa vulnera mirificè facit: sinus veteres, & fistulas iungit: interius iniectū primùm, & postea extrà positū: ceræ pondo quatuor, picis brutiæ pondo quatuor, resinæ frictæ pondo iiij. bituminis saguntini quod est natura liquidū. p̄. iiij. cerussæ, æruginis, chalcitidis, mysijs, aluminis fissi, aluminis rotundi, melanterias quæ creta sutoria dicitur, qua ligulæ calceolorū denigrantur, gallæ syriacæ, singulorum pondo libra. Hæc aceto teruntur donec leuia fiant: quibus mellis habentibus spissitudinem, cera, atq; alia quæ igne liquefiūt, bitumēnq; super ignem solutū, superfunduntur his quæ sunt in mortario: postea medicamētum manibus subigitur, & reponitur vase fictili acetum habente.

Emplastrum nigrum Aristi. ccix.

EMplastrum nigrum Aristi chirurgi facit ad omne recēs vulnus mirificè, ad punctus neruorum & ad musculorum. Item ad cōtusum, luxum, præcipuè ad ossa fracta. Sine alligatura enim interdum dimidio celerius sanat ea, & sine dolore seruat: iungit sinum. Habet aūt hæc: Spumæ argenteæ. ✳.p̄. ducētorū, aluminis fissi. ✳.p̄.xxx. picis hispanæ ✳.p̄. centū, bituminis iudaici. ✳.p̄. centum, propolis. ✳.p̄. triginta, æruginis. ✳.p̄. decem, cæræ. ✳.p̄. centum, ammoniaci guttæ. ✳.p̄. viginti quatuor, terebinthinæ. ✳.p̄. quiquaginta, olei veteris sextarios quatuor. Oleo inferuescit spuma argentea trita curiose: deinde adijcitur bitumen, & ipsum contusum & tritum. Vbi hæc cerati mollis habent temperamentū, pix adijciēda est: deinde cera & propolis, postea ammoniacū, à quo ærugo, vltimum alumen aspergitur. Oportet autem vbi tumor suspectus est, lanā succidā ex vino sine oleo superponere.

Emplastrū Triphonis. ccx.

EMplastrū nigrū Triphonis, Basilicon appellatur, facit ad cōtusa, & canis morsum, & furunculos. Idem rosa dilutum explet concaua vulnera. Picis brutię. ✳.p̄.xl. resinę. ✳.p̄.xl. galbani. ✳.p̄.ij. olei

cyprei. ⚹. p̊. sescuncia, cum oleo cõmuni. ⚹. p̊. ix. liquefiet, & coquit̃ donec coeat, post hoc resina adijcitur: deinde emplastri habens temperamentum, deponitur cacabus, & tepente medicamento galbanum dilatatum, ne vno loco subsidat, adijcitur.

Emplastrum Aristi chirurgi. ccxj.

EMplastrum nigrum, quod πεξαφάρμακον dicitur, facit ad eadem. Recipit hæc: cęræ, picis, resinæ frictæ paria pondera, adipis taurini dimidium: vnà omnia coquuntur, donec emplastrum fiat.

Emplastrum nigrum Dionysi chirurgi. ccxij.

EMplastrum Dionysi chirurgi facit ad mediocria vulnera, & ĩ teneris corporibus puerorum. Idem iũgit belle vulnera, & sine tumore seruat. Spumæ argenteę. ⚹. p̊. cxx. olei sextarios duos. Hæc super ignem mouentur, donec cerati habeant temperaturam, post hoc adijcitur aluminis. ⚹. p̊. xlv. & decoquitur vsq; dum rufum medicamẽtũ fiat: post hęc adijcit̃ resinę colophoniæ. ⚹ p̊. xlv. cęræ. ⚹. p̊. xlv. vbi ẽplastri oĩa habuerit spissitudinẽ, deponit̃ cacabus, & tepente medicamẽto, & cũ desierit feruere, adiicitur galbanũ minutatim dilatatũ, quò facilius soluatur. ⚹. p̊. quatuor.

Rursum eiusdem. ccxiij.

ALterum rubrum medicamentũ, quo venatores vtuntur, facit ad canis morsum & omnium quadrupedũ. Idem & ad offensionẽ in stirpe, & cætera vulnera mediocria. Spumæ argenteæ pondo quinque semis, olei veteris pondo dua. Hæc coquantur donec coeant: deinde adijcitur æris squamæ pondo vncia, & coquitur donec colorem rufum sumat: postea adijcitur cęrę pondo triens, resinæ frictæ pondo duo, ammoniaci guttæ, deposito paulisper cacabo, pondo quadrans, galbani item diuisi in minimas partes, & rursus reposito ad breue tempus, atq; iterũ reposito & non feruenti, galbani pondo sextans.

Coloris incerti. ccxiiij.

EMplastrum coloris incerti facit ad omnia mediocria vulnera, quadrupedum morsus, contusa vel incisa articulamẽta (vt fit) cum ad dẽtem peruenit pugnus. Idem ad furũculos mirè facit, & strumas, omnémq; duritiem discutit, si id quis perseueranter imponat. Item cicatricem ducit diutini vlceris, & in totum ad omnia leuia, in quotidianos vsus mirificum est: tumorem non patitur fieri neque pus. Hæret vt fascia nõ sit opus. In balineo non excidet. Hoc ipsum est quod tu desiderasti: Olei veteris pondo quinque, spumæ argenteæ pondo quinque. Hæc coquuntur donec coeant, postea adijcitur his resinæ pytuinę pondo quinque. Vbi emplastri habet temperamentum, adijcitur propolis inalienatę sincerę & bonę, qualis est attica, pondo selibra, deĩde in cacabo deposito visci de quercu lecti pondo quadrans: hoc semper habeo compositum.

Emplastrum Euelpisti chirurgi. ccxv.

Emplastrum

EMplastrum luteum Euelpisti chirurgi facit ad tenera corpora mediocriter lęsa & abrasa, quæ ἀποσύρματα Græci dicunt. Spumę argenteæ pondo selibra, olei hemina, coquuntur dũ coeant: deinde adijciuntur cęræ pondo duo, resinæ pytuinæ pondo duo.

Emplastrum Epispasticum. ccxvj.

EMplastrum quod aperit & educit pus, vel si quid aliud subest, ἐπισπαστικὸν dicitur, cæræ põdo libra, resinæ terebinthinæ pondo libra, nitri rubri pondo libra: hoc teritur ex cinere lixiua, donec leue factum habeat mellis spissitudinem, postea supradicta cum olei cyathis sex liquefiunt ad ignẽ, quibus adijcitur thuris pollinis selibra, & ita quę in cacabo sunt, mortario superfunduntur & commiscentur. ccxvij.

¶Emplastrum albũ ex sale, δι' ἁλῶν Græci dicũt, facit ad omnem duritiem & diutinũ dolorem, & ducit sudores, idẽ vlcera vetera & callosa renouat, & facilius alijs medicamentis quæ hoc pollicentur, cogit cicatricẽ ducere. Salis marini, cerussæ, olei veteris paria pondera. Coquitur cũ oleo cerussa donec coeant, & postea sal admiscetur. ccxviij.

¶Emplastrum aliud ex sale nigrum efficacius, idem ad omnia facit, sed recipit singulorũ. p. librã similiter, olei autẽ veteris triplex adijcitur. ccxix.

¶Emplastrum album ad combusta & perniones, cerussæ pondo libram, olei myrtei pondo libram, spumæ argenteæ. ⚹. p. xxiiij. cęræ pontice pondo libram. Cerussa & spuma argentea coquuntur cũ oleo donec coeãt: postea adijcitur cera.

Emplastrum album Pacchij Antiochi. ccxx.

EMplastrum albũ Pacchij Antiochi, quo vti oportet cũ in mammis mulierum, alio' ve quouis loco duritia fuerit, quæ ad omne medicamentũ exasperatur, quam Græci κηδίνωμα aut κακοῦθεις vocant. Facit autem ad combusta & vetera omnia, quę nõ facilè cicatricem ducũt. Itẽ ad vlcera ex frigore, vel per se facta. Pręcipuè verò ad ani vitia difficilia & vetera, rosa dilutũ: cadmiæ botryitis. ⚹. p. viij. põpholygos cyprię. ⚹. p. vij. molybdenæ lotæ. ⚹. p. v. thuris masculi. ⚹. p. iiii. cerussæ. ⚹. p. septuaginta, spumæ argenteæ quinquaginta, cęræ pontice. ⚹. p. viij. resinę terebinthinæ. ⚹. p. vij. olei murtei. ⚹. p. centũ. Quæ sunt dura terũtur ex vini veteris sextario vno, in quo die & nocte macerent̃. Alterci albi, iridis, fertulæ campanę, terræ mali, papaueris syluatici capitũ corticis, singulorum. ⚹. p. vj. Cum leuia facta fuerint, & mellis spissitudiuem habuerint, tunc murteũ oleum minutatim in mortario adijciatur, & cum fuerit temperaturę liparæ, medicamentum conijciatur in nouo fictili cacabo, & coquatur pruna non nimis acri, moueatur' q; sine requie ne aduratur: cũ emplastri temperaturam habuerit, resinę cera adijciatur. ccxxj.

¶Emplastrum ad combustum mirificè facit: cum multis vsus sim, nullũ

magis probo, protinus enim impositum mitigat, postea tollit dolorem, statimque infinita celeritate persanat. Spumæ argenteæ pondo selibram, adipis suilli purgati pondo selibram, cæræ ponticæ pondo selibram, ouorum assorum vitellos sex, quos terere oportet, & miscere spumæ argenteæ & tritæ, cæram cum adipe lequefacere, deinde pati coire, postea in vnum miscere.

Lipara ad intertrigines & exasperationem. ccxxij.

Lipara ad intertrigines & exasperationem, tumorem ani mirifica. Spumæ argenteæ pondo triens, cerussæ pondo triens, thuris pollinis pondo triens, aluminis fissi pondo quadrans, adipis suilli curati pondo quadrans, vini austeri veteris heminę tres, rosæ sesquilibra, olei acerbi selibra. Teruntur spuma, cerussa, alumen ex vino, deinde adijcitur thus minutum & cretum, & cum primùm hæc leuia paruerint, cum olamentis ex vino adipem liquefactum cum rosæ pondo quadrante miscere in vnum oportet.

Lipara rufa. ccxxiij.

Lipara rufa facit ad fissuras ani diutinas, quas ῥάγαδας dicūt, eadē & eiusdem partis exulcerationes, & vitia diutina benefacit. Spumæ argēteę. ⚹. p̊. xxxvj. cerussæ. ⚹. p̊. vj. chalcitidis vstę. ⚹. p̊. vj. mysios. ⚹. p̊. vj. resinę terebinthinę. ⚹. p̊. xij. cęræ. ⚹. p̊. vj. olei murtei sextarios. S. ij. aquę pondo sextans. Cum aqua teruntur quę prima posita sunt & olei pondo dimidio, cum reliquo oleo cęra & terebinthina liquefacto mortario superfunduntur

Ad condylomata. ccxxiiii.

Ad cōdylomata facit bene elaterium siue cera: quod est succus cucumeris syluatici, compositus, ratione'q; in pastillos redactus, ex aceto dilutum & perūctum. Item propolis per se subacta & moreemplastri imposita. ccxxv.

¶Facit bene & resinæ terebinthinę. ⚹. p̊. vi. cęrę idem in vinū cocta igni, quantum possunt gagatis lapidis triti recipere. Multis & iris contusa & ex vino mixta, cocta & posita velut farina ordeacea profuit. Facit & andronium medicamentum, quod initiò posuimus, ad condylomata vino dilutum bene. ccxxvi.

¶Hoc medicamentum mirificè prodest. Aluminis melini. ⚹. p̊. centum. chalcitidis. ⚹. p̊. quīquaginta. fęculæ. ⚹. p̊. quinquaginta. Teritur aceto, cum opus est vino aut aceto diluitur

Ad Hemorrhoidas. ccxxvii.

Hæmorrhoidas sic curare oportet medicamento. Perungantur cētaurij succo pōdo duū, hæc herba latinè fel terræ dicitur, & vbiq; in agris nascitur. Est autem tenuis multorū ramorum in rectum surgentiū, florem habet exiguū purpureū. Absynthij succi. ⚹. p̊. duū, aluminis

glutinis liquidi. ⚹.p.duum,herbæ pedicularis.⚹.p.duum,misyis. ⚹.p.vnius,mellis quantum ad comprendēda ea satis erit. Hoc perunctō interius ano, aut lana tincta & interius trusa, cum desederint ad sellam,& apparuerint totæ , medicamento rursus bene tangendæ sunt vndique , & præcipuè radices earum carbasis ducunt, specilli latitudine, subinde haurientę, medico cumulāte medicamentum, & adstruēte, imprimēteq; donec cōbibant, totū enī in ea est, vt ab omni parte saturētur. Est autem hoc medicamētum:chalcitidis vstę.⚹.p. quatuor, ęris floris vsti.⚹.p.quatuor, misyis vsti.⚹.p.triū,ęris squamę.⚹.p.duū, disphrygis.⚹.pondo duū, soreos vsti.⚹.pondo duum,auripigmenti.⚹.pondo duum. Hæc omnia teruntur,& sicca (vt dixi) hęmorrhoidib⁹ īprimunt vndiq;, post hoc tenue, simplex,rarū linteolū īponere oportet, & sup hoc panē autopyron ex aqua maceratū & tritum,rosaceo oleo adiecto.Hoc medicamētum sine magno labore circa septimū diem cadere cogit hæmorrhoidas.Oportet autem bis die panem imponere, nōnūq̄ in nocte si circùm tensionem senserint aquario, die auriscalpio auerso, quam partem κυαθίσκον Græci vocant , sensim tentare, mouere abalienatam oportet, quò celerius excidāt hęmorrhoides. Hoc medicamentum omnem carnem,& omni parte corporis exulceratā, & excrescentem,& eminentem, sine magno morsu tollit. ccxxviii.

¶Si quādo non exulceratas eminētias tollere sine ferro voluerimus, vt verrucas, neuos, alia've eius generis, hoc medicamento vtimur , Calcis viuæ. ⚹.p.sex, feculę.⚹.p.trium, vitri vsti.⚹.p.triū. Hæc terere oportet ex cinere lixiua, ex caprifico vel sarmentis , donec leuia passi habeant temperamentum, deinde adiicere rubricę, aut atramēti quod possit colorare ea: deinde patella fictili coquere ad mellis spissitudinem, atque puxide nigri plūbi reponere. Melius autem recens facit, cuius vsus est talis , quod destinatū erit tollere , id ipsum specillo oblinetur crassius , ex interuallo penicillo abstergetur,& cū satis nigrum quasi perunctum visum fuerit, desinere oportebit imponere res,& abstergere,& panem ex aqua imponere & rosa . Hoc & strumas sanat antequam suppurent . Oportet autem, cum hoc medicamentum causam fecerit in strumis, nullum aliud medicamentum adhibere, sane enim ita fiunt. ccxxix.

¶Cum verò aliqua pars suppurauerit , & timidus fuerit ad sectionem cui id acciderit, viscum quàm plurimum colligere oportebit: eumque cum cinere lixiui diutius terere ,& aluta inductum imponere, ita formata,& in tantum spacium circunsecta, quantum & quale volumus vlcus, id est, emissarium vomicæ fieri,& ea parte scilicet imponemus, quantum necesse erit aperire . Hoc eodem medicamento sæpe dolores diutinos pectoris, lateris, lumborum sustuli, cum ad nullū malagma aut auxilium cedebant: exulcerata enim minima parte cuiusq; dolentis loci, humoribus postea vitium ve=

luti eijciebatur. Ad eadem vitia. ccxxx.

Melior triphera, hoc enim nomen superius positum, medicamētum appellatur: facit ad omnia quæ ferro debēt tolli sine magno dolore. Idem hæmorrhoidas productas medicamēto, quod suprà positum est, tollit. Vuā nimis iacentem sine periculo per aurīscalpium lana inuolutū perūctā, ex parte qua tollēda est, amputat. Oportebit aūt postea aqua mulsa gargarizare, & lentis atq; rosę aridę aqua decoctę. Eadē res & palpebrā pilosam remediat, si quis radices aduersus naturam pilorum natas oblinierit, donec locus earū niger fiat. Recipit hæc: æris floris. ✠. p̄. trium, calcis viuæ. ✠. p̄. sex, tapsiæ radicis. ✠. p̄. sex, ferulæ. ✠. p̄. trium, nitri. ✠. p̄. duum, auripigmenti. ✠. p̄. duum, fellis taurini. ✠. p̄. sex. Teruntur ex cinere lixiua qua culinarij vtūtur, donē habeat mellis liquidi temperamentum. Reponitur puxide nigri plumbi. Hæc puxis in ampliorem stagneam mittitur, habentē cinerem lixiuā vsq; ad operculū minoris. Oportet autem & hoc medicamētū colorare rubrica vel atramēto. Huic medicamēto si a tis sanguinis quasi duæ ligulæ adiūctę fuerint, minus mordebit. ccxxxj.

¶Quatenus acrium & exulcerantium medicamentorum habita est mentio, ponemus qua stygmata tollūtur in dignis, & in multis. Hęc calamitas ex transuerso accidit, vt dispēsatori Sabini Calui naufragio in ergastulo deprehēso, quem Triphon multis delusum, & ne casu quidem literas cōfusas vllo medicamento habentem, liberauit, allij candidi spicæ capitis tritæ, cū cantaridibus viginti alexandrinis (sunt autem variæ & oblongæ) sulphuris viui. ✠. p̄. j. & victoriati, chalcitis. ✠. p̄. as femis, cæræ pōdo triens, olei pondo triens, cærā cum tritis cæteris admiscuit & imposuit.

Intestini extremi prolapsio. ccxxxij.

Intestinum extremū quibus prolabitur & excidit, quoties prodierit, toties vino calido, vel verbenis, vel cinere lixiua lauari oportet & reponere. Prodest & pice liquida perungere & cedria. Interdum vel Andronio perungere, & siccare ponere. Facit & cinis ex sarmentis cribrata aspersa, alumen fissum tritum bene, & eodē modo aspersum, atq; intestino reposito. ccxxxiij.

¶Ad testiculi tumorem cupressus baccę ex vino coctæ conueniunt, ex faba quasi cōcha multo cum cumino cocta. Item vua passa cum cumino cōtusa in modum malagmatis, melle quantum satis est admixto. Idem vua passa, nucleata, contusa ac mixta eiusdem mensuræ vel ponderis.

Ad veretri tumorem & dolorem. ccxxxiiij.

Ad veretri tumorē lens ex aqua cocta, & trita, rosaceo oleo mixta prodest. Si maior tumor erit, mali granati corium ex aqua coctū & tritum, lenticulæ pari pondere admiscere oportet. ccxxxv.

¶Si vlcus sordidum erit, aut cācer tētauit, aut iam occupauit, Andronios

ex

ex vino benefacit. ccxxxvj.

¶Si cicatrix ducenda. *Desideratur.* ccxxxvij.

¶Omne vlcus in omni parte corporis sordidum (id autem est cũ cãdicat, & quasi crustã perductam albã habet) purgat mel per se, iris arida cõtusa, vel cum melle. Eadẽ ratione & terrę mali, & panacis radix purgat sordida vlcera. Mirificè & hoc medicamentum purgat, & iam si cancer tentat: est autem leue, auripigmenti quod Græci ἀρσενικὸν dicũt. ✳. p̃. sex, æris sqiumæ. ✳. p̃. triũ, elaterij. ✳. p̃. j. chartæ combustæ cinis. ✳. p̃. iij. cum opus est cochlearia tria rosæ cyatho permiscentur, inde linteola carpta cõtinguntur, atque ita vlceri superponuntur. Hoc medicamentum citò, & sine vllo morsu expurgat sordidissima vlcera. ccxxxviij.

¶Omne purũ vlcus & cõcauũ replet Basilice rosa diluta, vt superius dixi. propè aũt hoc medicamentũ. Medullæ vitulinæ. ✳. p̃. iiij. adipis anserini. ✳. p̃. duũ, butyri. ✳. p̃. duũ, medullæ ceruinæ. ✳. p̃. duũ, cęrę. ✳. p̃. iiij. terebithinę. ✳. p̃. duũ, mellis. ✳. p̃. sescũcia, rosę. ✳. p̃. sescũcia, resina cũ rosa liquescit, cui miscentur calenti mel & cęra, cũ cęra præcalfacta in feruenti aqua contunduntur, atq; ita superioribus miscentur. ccxxxix.

¶Omne vlcus luxuriãs & crescẽs carne compescit chalcitis per se trita, vel æris flos vstus. Bene autem & propriè hoc medicamentũ facit, quo Meges vtebatur: Calcis viuæ. ✳. p̃. duũ, thuris. ✳. p̃. vnius, æris squamę. ✳. p̃. vnius.

Triphonis medicamentum ccxl.

TRiphon chirurgus carnem eminentem hoc medicamẽto cõpescebat, æris floris vsti. ✳. p̃. vj. chalcitis vstę. ✳. p̃. iiii. mysis vsti. ✳. p̃. iiii. æris vsti. ✳. p̃. iiii. Hoc acre est, & quasi cauteriũ crustam altam facit: quamobrem cancer non patitur impositũ serpere, omnẽ eruptionem sanguinis veluti cauteriũ sistit. Et hoc autem, & quę diximus imminuit. Cicatricem quoq; ducit, si quis tincto, extracto'q; specillo, quod ei quasi puluis adhęserit, exiguo oras vlceris tetigerit. Sed propriè cicatricẽ medicamenta hæc ducunt:

Triphonis ad cacatricem. ccxli.

EMplastrum efficax ad cicatricem ducendam: Spumæ argenteæ. ✳. p̃. quinquaginta, mysii vsti, chalcitis vstę, aluminis fissi, cerussę, singulorũ. ✳. p̃. iiii. resinæ terebinthinæ. ✳. p̃. xii. cęræ. ✳. p̃. v. Cæra & resina liquefiũt, deinde cum refrixerunt, raduntur, sicca & bene trita adiiciuntur & commiscentur.

Emplastrum diacadmias. ccxlij.

EMplasttum δὶα καδμίας Græci dicunt, quod cicatricẽ ducit; cadmæ pondo libra, chalcitidis vstę pondo libra. Hęc teruntur ex vini falerni heminis tribus, donec liquefacta mellis habeant spissitudinem, postea fit ceratum ex cęræ pondo quatuor, resinæ fri-

cte pondo quatuor, olei murtei .p̄. quatuor. Cum refrigeratũ est raditur & miscetur his quę in mortario sunt. Sũt qui liquefacta hæc ipsa dum calent, mortario supefundunt, & ita subigunt.

Ad papulas & porriginem. ccxliij.

D papulas in capite efferuescentes, vel qualibet parte corporis totius porriginem staphisagria trita, & nitrum decoctum tritũ pari mẽsura, in mixto oleo & vino austero, ante desudationem corporis ac postea. Item alumen liquidũ ex aceto staphide agria adiecta. Ad epiphoram verò toto corpore efferuescẽtẽ medicamẽtũ prodest.

¶Ad ignem sacrum benefacit hoc medicamentũ, rutę viridis pōdo triens, spumæ argenti pondo bes, aceti sextarius vnus, olei viridis sextarius. Cum aceti parte in spuma & ruta terũtur donec leuia fiant, postea quod superest aceti, vicibus cum oleo adiicitur.

Ad ignem sacrum. ccxliiii.

D ignem sacrum coriandrum per se tritum benefacit, est enim res virosa: vel cum pane eodem modo & menta prodest, & cinis de filice facta, aqua conspersa, oblinita. Item cimolia creta succo solani diluta. Et per se solanum, vel cum pane prodest. ccxlv.

¶Facit & ad hoc medicamentum bene, sulphuris viui, opij, singulorũ pondo semuncia, spumę argenteę pondo vncia passo miscentur. Item hoc satis prodest, cerussę. ⚹. p̄. viii. aluminis fissi. ⚹. p̄. triũ, thuris. ⚹. p̄. trium, croci. ⚹. p̄. duũ, sulphuris viui. ⚹. p̄. duum. Teruntur hæc solani succo, cum opus est vino diluuntur.

Ad zonam ccxlvj.

D zonam, quam Greci ἕρπητα. dicũt, faciunt quidem vt supradicta omnia, precipuè cicuta viridis bene trita & ĩposita. Item hoc medicamentum, cerussæ. ⚹. p̄. xxxviii. aluminis fissi. ⚹. p̄. duodecim, croci. ⚹. p̄. j. thuris. ⚹. p̄. duũ, acaciæ. ⚹. p̄. viii. dyphrygis. ⚹. p̄. duũ, opii. ⚹. pondo duum. Ex aqua teritur, & cum opus est ex eadem dilutum perungetur. ccxlvii.

¶Ad idem melius facit gallę, aluminis rotũdi, chalcitidis, cretę sutorię, singulorum. ⚹. p̄. duum, mysus, corticis malorũ, acaciæ, singulorum. ⚹. p̄. quatuor, calcis viuę. ⚹. p̄. sedecim. Mali cortex in aceti sextario vno decoquitur donec madida fiat: deinde teritur acacia aceto eodem, macerata nocte & die admiscetur & vnà teritur. Postea cętera adiiciuntur, & fiunt pastilli: cum opus est diluuntur aqua. ccxlviii.

¶Ad vtrunque autem genus vitii, mirificè medicamentum Andronicum facit.

Ad Impetigines. ccxlix.

D impetigines vua aminea, quæ sic dicitur, bene facit. Est autem ruberrima, & in vepribus nascitur, qua fricari oportet impetiginẽ, quoad cureẽ & non appareat: hoc autẽ diebus fit paucis. ccl.

Ad ſuggillationes.

BEnefacit huius radicis recentis ſuccus, ad ſuggillationes & liuo/res perunctus. Scabiem tollit ſulphur nigrum oleo mixtum communi, atq; in cerati ſpiſſitudinẽ redactum. Hoc etiam lepram, & quam Elephantiam dicunt, ſanat: & omnia quæ efferueſcunt per ſe cum inueterauerint. Ad ſcabiem. cclj.

AD ſcabiẽ halica ex aceto macerata, & trita, benefacit: exiguo thure adiecto. Item picis liquidę libra, cęræ pondo ſemis, ſulphuris viui pondo ſextans, aluminis ſiſſi. ⚹. p. vnius. cclij.

¶Benefacit oliuæ æthiopicæ commi, quod græcè ἐλάιας αἰθιοπικῆς δάκρυον vocant, aceto dilutum. Item ſalicis libri ex aceto cocti, atque ita triti & impoſiti tollũt ſcabiem. Facit & eiuſdem cinis ex aceto ad ſcabiem. Prodeſt & farina ordeacea cocta ex poſca, ſi tenerum corpus erit: vel ex aceto, ſi durũ, per dies quatuor aut quinque: deinde ceratũ ex roſa, adiecta ceruſſa, imponere oportet donec cicatrix ducatur. ccliij.

¶Facit bene & hæc cõpoſitio, Thuris maſculi pondo triens, ſulphuris pondo vncia, cæparum pondo ſextans, rumicis erraticæ radices aceto quoque tritæ. p. ∸. Omnia terũtur: miſcetur aceto quod ſatis erit, id eſt, dum mellis craſſi habeat ſpiſſitudinẽ. Cum opus eſt, ſcabiei nitro ex aceto locus fricatur diutius & preſſius, deinde hoc medicamentum ſuperlinitur. ccliiij.

¶Alia copoſitio ad idem. Scammoniæ. ⚹ p. trium, myrrhę. ⚹. p. vnius, æris floris. ⚹. p. vnius, aſtulę regię, quã ἀσφόδελον Gręci dicũt, radicis. ⚹. p. duũ, glutinis taurini. ⚹. p. duum, nitri. ⚹. p. vnius & victoriati. Teruntur omnia aceto præter gluten, hoc enim pridie maceratum cæteris iam tritis miſcet. Cũ opus aũt eſt, antè nitro & aceto locus exaſperatur, deinde hoc oblinitur¶. Vt conſummetur liber malagmata & acopa adijciemus.

Genera malagmatorum ad omnem corporis valetudinem. cclv.

MAlagma ad ὀπισθότονον, id eſt cũ ceruix reflexa eſt in poſteriorẽ partem, aut rigida cum intenſione oculorũ & maxillarum. Facit & ad κυνικὸν σπασμὸν, cum in vtramlibet partem deprauata eſt facies. Idẽ ad omnẽ tẽſionẽ, & cõtractionẽ neruorũ & ligationẽ, ἀγκύλην quod Gręci vocant. Itẽ ad dolorem omnis partis quamuis veterem: Bdellij. ⚹. p. xvj. opopanacis. ⚹. p. octo, galbani. ⚹. p. octo, adipis vitulini. ⚹. p. ſedecim, piperis grana numero clx. ammoniaci guttæ. ⚹. p. octo, cachryos. ⚹. p. octo, iris. ⚹. p. ſedecim, cæræ. ⚹. p. quiquagintaquinq; terebithinæ. ⚹. p. quinquaginta. Arida quæ ſunt contunduntur, cribrantur: ſuccũ habentia cum reſina ſubinde admixta contunduntur, cæra in fruſta conciſa aqua feruenti dimittitur, & ſubacta manibus miſcetur cæteris in pilam. Oportet autem pilum ligneum frequenter cypreo oleo perũgere. Hoc malagma cypreo oleo liquefactum acopi vſum præſtat. cclvj.

Malagma

¶Malagma alterum, stomachum, aluum, intestina soluta habentibus & cholericis prodest. Confirmat omnem partem & adstringit, quæ hæc desiderat: Aluminis fissi. ⚹. pondo sex, rus syriaci. ⚹. pondo sex, gallæ. ⚹. pondo sex, acaciæ. ⚹. pondo sex, cæræ. ⚹. p̊. quadraginta, picis spanæ. ⚹. p̊. quadraginta, olei melini aut rosę pondo triẽtem. Acacia vino exiguo macerata teritur: cætera & pix oleo alterutro mixta inferuescũt, quibus tẽperatis adijciuntur cribrata sicca: ijs acacia miscetur, atque in vnum omnia subiguntur. cclvij.

¶Malagma pectoris & lateris dolorem, & quicquid ex perfrictione est benè calfacit. Idem ad omnem dolorẽ prodest. Sansuci cõtusi sextarius vnus, iris contusæ sextarij. xv. cyperi contusi sextarius vnus, resinę terebinthinæ pondo bes, cæræ pondo quadrans, olei cyperi pondo selibra, vini aminiæi sextarius vnus. In vino arida contusa macerantur vna nocte & die: oleo, cęra, & resina liquefiunt: deinde superfunduntur vino, miscentur manibus. Hoc medicamentum efficacius est secundo. post dies triginta efficacius ꝑdest: initiò enim humidũ valde est, & vix inlitũ remanet. cclviij.

¶Malagma ad omnem dolorem, præcipuè iocineris. Spicæ nardi. ⚹. p̊. v. celticæ, id est, saliuncę. ⚹. p̊. x. iris. ⚹. p̊. viij. melliloti, quod à nobis sertula campana dicitur. ⚹. p̊. xxv. cyperi. ⚹. p̊. viij. ammoniaci thymiamatis. ⚹. p̊. viij. cardamomi. ⚹. p̊. vij. croci. ⚹. p̊. duũ, vini falerni sextarius vnus. In hoc omnia suprà scripta contusa vno die & nocte macerantur, prę ter ammoniacum: hoc enim aceto diluere oportet, & quasi cęratum facere: postea cæræ pondo dua bes, & resinæ frictæ pondo quatuor, rosæ pondo libra, leuia sunt & refrigerata, quę rosę & cæteris miscẽtur. Hoc & ad prę cordiorum tensionem benefacit, & vesicæ dolorem. cclix.

¶Malagma ad lienosos & ad iocineris dolorem. Ammoniaci guttæ pondo. j. cæræ pondo. j. & sextans. Ammoniacum ex aceto teritur, admixto crocomagmate quantum colorare possit, ammoniacum quod teritur vsque dum leuefactum mellis crassi habeat spissitudinẽ: postea cęra liquefacta, rosa adijcitur mortario, & bene pastillo mixta, manibus vtraq; subiguntur. Facit hoc malagma ad luxum, & ad capitis dolorem fronti superpositum. cclx.

¶Malagma ad præcordiorum tensionem, ventris, stomachi duritiem cũ dolore. Idem ad iecur & lienem prodest. Cæræ. ⚹. p̊. quinquaginta, ammoniaci guttæ. ⚹. p̊. quinquaginta, iris. ⚹. p̊. vigintiquinq;, panacis. ⚹. p̊. viginti, anesi. ⚹. p̊. vigintiquinq;, nitri. ⚹. p̊. vigintiquinq;, adipis taurini. ⚹. p̊. vigintiquinq;, fœni græci seminis. ⚹. p̊. vigintiquinq;, resinæ terebinthinę. ⚹. p̊. quinquaginta, aceti acris sextarius vnus, mellis pondo triens. Mel aceto diluendum est, atque arida omnia his maceranda die ac nocte, cęram, terebinthinam, adipem liquefactam in vnum cęteris misce-

re oportet, & manibus subigere.

Malagma ad lienosos. cclxj.

Myrobalani. ⚹.p̊. quiquaginta, aphronitri. ⚹.p̊. triginta, capparis radicis. ⚹.p̊. viginti, cardamomi. ⚹.p̊. vigintiquinq;, ammoniaci guttæ. ⚹.p̊. triginta, cæræ pondo selibra, irini olei pōdo selibra. Cæra irino soluitur, quibus ammoniacum aceto dilutum miscetur, & postea arida quæ sunt commiscentur. cclxij.

¶Malagma ad omnē dolorē veterē, & qualibet causa factum, pręcipuè ad lumborū dolorem, qui antè leniter scarifiant. Recipit hęc: bdellij pōdo trientem, styracis pondo trientem, hyssopi pōdo trientem, ammoniaci pōdo trientem, piperis albi. p̊. trientem, thuris. p̊. trientem, baccę lauri aridę. p̊. dua, terebinthinæ. p̊. trientē, opopanacis. p̊. trientē, adipis taurini. p̊. trientem, medullæ ceruinæ pondo trientem, propolis pondo selibram, olei veteris pondo libram, cęræ pondo duo, thuris pollinis pondo libram. Oleū, cæra, resina, propolis liquefiūt: deinde thuris pollinis pondo superius dictum adijcitur, & cætera minutatim, vel in vnum contusa, opopanacem oleo diluere oportet. cclxiij.

¶Malagma quod discutit strumas, parotidas, panū, quod Græci φυγεθλον vocant. Idem omnem futuram suppurationem dissipat, factam aperit. Facit & ad dolorem articulamentorum, vel cuiuslibet partis: præcipuè ad lūborum dolorem, atq; īflationē stomachi vel coli. Picis hispanæ, aphronitri, resinæ pytuinę, cęræ, laurus baccarū, singulorum. ⚹.p̊. xxxv. adipis taurini. ⚹.p̊. xv. ammoniaci guttæ. ⚹.p̊. iris illyricæ. ⚹.p̊. xv. galbani. ⚹.p̊. xij. piperis albi. ⚹.p̊. xv. Quæ debent liquefieri soluūtur igne & oleo, cætera contusa temperatis asperguntur: vltimo loco tepente medicamento laurus baccę miscētur. cclxiiij.

¶Malagma ad omnem dolorē corporis articulorum. Facit & ad podagrā. Idē discutit vomicas, aut aperit: pręcipuè in pectore & interaneis. Prodest & lūborꝝ doloribus. Cęrę. ⚹.p̊. viij. āmoniaci. ⚹.p̊. x. bdellij. ⚹.p̊. x. iris. ⚹.p̊. vj. galbani. ⚹.p̊. iij. terebinthinę. ⚹.p̊. v. Cōtundūtur ordine quo scripta sunt, pilo ligneo cyprino oleo, quod ī vino subsidit, perūcto: cęra in aquā feruentem in minimas partes concisa dimittitur, & subacta manibus in pilam conijcitur. cclxv.

¶Malagma itē ad cōtusionē lateris. Idē facit ad suspectas vomicas aut iā factas. Pręterea ad iecinoris, pręcordiorum duritiam vel dolorē benefacit. Proderit & in omni loco dolēti impositum. Cyperi, ammoniaci guttæ, cardamomi, bdelij, thuris, resinæ terebinthinæ, singulorum pondo bes: thus & bdelliū macerantur pridie vini hemina vna: cætera contunduntur, cæra. p̊. libra & triēs, & olei cyprini sextarius vnus cū terebīthina liquefiūt, cæterisq; commiscentur. Quidam adijciunt myrrhæ partem, croci partem sextantem, cinnamomi partem sextantem. ccxlvj.

¶Malagma ad luxum, contusum, canis morsum, parotidas, strumas, podagrã. Cerae pondo dua, resinę frictae pondo dua, picis hispanae pondo tria, ammoniaci pondo librã, thuris pollinis pondo semis, galbani pondo semis, aceti sextarios duos. Ammoniacum tritum cum aceto soluitur igne: deide resina, caera pondo nouẽ adijcitur, & coquitur vsque dum spissetur: postea thus admiscetur. Vbi emplastri habuerit temperamentum, medicamentũ tepenti galbano adijcitur. cclxvij.

¶Malagma ad podagram, & omnem dolorem, & tensionem neruorum, recipit haec: ãmoniaci guttae pondo. j. caerae. pondo. j. axungiae veteris selibram, olei veteris pondo trientem, olei cedrini pondo vnciam, rosae pondo sextantem, cyprini pondo sextantem, croci pondo sextãtem, asij lapidis põdo vnciam, myrrhae pondo vnciam, aphronitri pondo semunciam. Patella noua liquefit axungia, caera cum oleo vetere: quibus adijcitur ammoniacum tritum, & mouetur vsque dum soluatur: postea oleum cyprinum, rosa, & cedria in vnum miscentur, & tunc subducitur flamma, ne ferueścat medicamentum: secundum quae adijcitur crocum tritum ex aceto: deinde myrrha trita per se aspergitur: vltimũ nitrũ, & asius lapis foenicio iducitur.

Acopi genera & compositiones. cclxviij.

Copum ad perfrictionem, lassitudinem, tensionem neruorum. Idem hyeme non patitur perfrigescere artus: hoc Augusta vtebatur. Samsuci floris sextariũ vnũ, foenigraeci sextariũ vnum, rosmarini foliorum sextariũ vnum, vini falerni cõgium, olei veriafri sextarios quinque. Praeter oleum omnia in vnum triduo macerare oportebit, quarto die oleum adijcere, & coquere in pruna non acri medicamentum, donec vinum consumatur: postea recolare per linteum duplex oleum, cui adhuc calenti cerae ponticae bessem miscere. Reponitur medicamentum fictili vel stagneo vase. cclxix.

ACopum quod per vindemiam componitur, antequam mustum deferuescit, musti recentis congij quinq;, in hoc & olei veriafri pondo quinquaginta macerantur, res quę infrà scriptae sunt cõtusae, & per cribratae grandioribus foraminibus cribri. Iris illyricae. ⚹. pondo quadraginta, cyperi. ⚹. põdo quadraginta, foenigręci. ⚹. pondo quadraginta, piperis nigri pondo quadraginta, xylobalsami. ⚹. pondo quadraginta, calami odorati quo vnguentarij vtuntur. ⚹. p°. lxxx. spathę qua vnguentarij vtuntur. ⚹. p°. lxxx. schoeni. ⚹. p°. lxxx. saliuncae. ⚹. p°. lxxx. casiae nigrę ⚹. p°. xxiiij. cardamomi. ⚹. p°. xxviij. styracis. ⚹. p°. xxviij. costi. ⚹. põdo xxviij. myrrhę ãmineę. ⚹. p°. xxij. casię daphnitidis. ⚹. p°. xxiiii. sertulęcãpanę. ⚹. p°. xiii. aspalathi. ⚹. p°. xl. Haec cũ musto & oleo macerantur vase stagneo aut fictili per dies triginta. Oportet autem vas bene clausum & alligatum diebus his soluere, inuisere omnia: deinde rursus operire & signare

ne

ne vires euanescāt: post dies triginta cōijciūtur macerata: deide oleū purū excipietur, quod reponitur fictili vaso: cuius oleaminis vires ad omnē cōtractionem neruorum tantę sunt, vt sit vix credibile. cclxx.

¶Acopum ad perfrictionem, lassitudinem, neruorum dolorem, grauioris odoris (superiores enī boni sunt odoris) Ammoniaci guttæ. ✕.p̄.xv. galbani. ✕.p̄.iiij. resinæ terebinthinæ. ✕.p̄. quinquagintasex. cæræ. ✕.p̄. xxviij. mellis. ✕.p̄. triēs, olei veteris sextarius vnus, hyssopi pondo vncia, medullę ceruinæ pōdo vncia, opopanacis. ✕.p̄.vj. Sunt qui hunc nō adijciunt. Cerā, oleum, terebinthinam liquefacere oportet, deinde cętera adijcere, nouissimum ammoniacum tritum curiose. Hoc qui perunctus erit, etiam à serpente tutus erit. cclxxj.

¶Acopum, quo ferè Augusta & Antonia vsæ sunt, facit ad perfrictiones & neruorum dolorem. Idem perunctum nō patitur perfrigescere artus, & refrigeratos calfacit. Componitur hyeme hoc modo: Sumere oportet adipis porcinę sterilis trepondo, vel anseris adipis idem pondus: deinde aqua frigida bene lauare, atque in nouo vase adijcere vini veteris congium vnū, aut sextarios tres, non nimis contusa ponderis huius. Xylocinnami pondo quadrantem, cardamomi pondo quadrantem, cyperi pondo quadrantem, schœni pondo quadrantem, rosæ aridæ foliorum pondo vnciam, sertulæ campanæ coronas decem. Hęc omnia inferuescunt super carbones, deinde perfrigerata eodem cacabo reponūtur: postero'q; & tertio die cum inferuesiūt, recondūtur, quę eodem modo die rursus recalfiunt, & colātur per linteū, vel ex iunco factū de industria colum: vinum atque adeps quę superest in nouo vaso conijcitur: deinde cum gelauerit se adeps, oportebit fundum cacabi perforare, & vinum omne emittere, atque in priorem cacabum adipem eādem conijcere, & vini eiusdem recentis eandem mensuram adijcere, resque non nimis contusas nec cribratas. Nardi syriaci spicę pondo sextantem, saliuncæ pondo sextantem, amomi pondo quadrantem, casiæ pondo quadrantem, myrrhæ pondo trientem, cumami pondo trientem, rosę aridæ foliorum pondo sextātem. Deinde semel manè, & in nocte semel inferuefacere oportet: idem in postero die cum inferuefacta fuerint, percolanda erūt, in cacabum priorem perfusum: sed antè diligenter & spisse obturatū, atq; vbi se congelauerit adeps, extrahendum erit spissamentum, quod cum vinum omne fluxerit, quod superest adijce. Vase stagneo vno, vel pluribus, diligenter operto & adplumbato reponitur.

PERORATIO OPERIS.

Harum compositionum (si qua fides est) ipse composui plurimas, & ad ea quæ scripta sunt facienti scio paucas: sed valde paucas ab amicis, quibus æquè ac mihi credo, acceptas adieci: quas cum iu/ reiurando adfirmauerunt sese ipsos expertos esse, vt benefacientes scire ad vitia quæ scripta sunt. Illud autē te meminisse oportet, mi Calliste, quod initiò dixi, eadem medicamēta in iisdem vitijs interim melius, deterius'ue respondere: propter corporum va= rietatem, differentiam'que ætatum, temporum, aut locorum. Eædem enim res non dissimi liter dispositis corporibus nō pos= sunt eosdē effectus exhibere. Sed adfirmo ex magna parte prosperos euentus (si quādo opus fuerit) has cōposi= tiones ha bitu= ras.

FINIS.

VINDICIANVS COMES ARCHIATRORUM *Valentiniano Imperatori S.*

Vm sæpe, sacratissime Imperator, humani generis fragilitas falsò de natura sua queratur, aliquando tamen potuimus redditis causis ostēsisq; remedijs, vanas & innumeras querimonias refrenare. Nā sicut rudis gubernator turbatum mare sulcans, incertus periculorum, dubius salutis, cuncta rimatur, ita & mortaliū natura, quę perpetua sanitate optat frui, placita quæque desiderat. Sed quia nec mare semper potest esse tranquillum, nec vnus in diem ventis spiritus durat, nec securus nauta ratem potest scandere, cum æquor mole fluctuum tollitur: sicneq; mortales possunt semper esse validi, aut viuentes: sed pro ætatis & tēporis varietate, diuersis morborū agūtur incōmodis. Quæ quū ita sint, clemētissime Imperator, magna laus, veterum instituta scrutari: maior vero gloria, inuenta seruare. Siquidem illi viam laboris suis virtutibus aperuerunt, nobisque iter intellegentiæ sua sapientia reliquerunt: vnde cum quidam febribus teneretur, & diu vētris duritia strangulatus, die duodecimo iam morti proximus videretur, adhibitis ad curam multis & magnis medicis, vt remedium consequeretur, hoc illis summum periclitanti præsidiū visum est, vt per intestinum clysterio ei curatio pararetur. Cum ille imminenti periculo æstuaret, & veluti morti proximus, curationis etiam extremа deposceret, ego pudoris & reuerentiæ modum seruans, quem cunctis semper exhibui, prospexi ad tempus ne veluti turpis cura forti viro adplicaretur. Cum ergo vidissem febrem eius, quā de colore collegi, & siccitate viscerum fatigari eum penitus aduertissem, ilico infuso sale aquā frigidissimam obtuli eius ardori, qui cum desiderio recētis qua cruciabatur, totum quod ei oblatū fuerat ebibisset, autores medicinæ magni qui id spectabāt, exclamarūt occidisti hominem: necdū vox eorum ab ore manauerat, è vestigio eū somnus occupauit sudorque perfudit. Quibus ego pręsentibus, clementissime Imperator, tātis sudoris eius abstersionibus laboraui, vt (si dici fas sit) Nilus ex eius corpore videretur effluere. Verùm cum ęger expergefactus recreatum se extinctis febribus, & ab infirmitate leuiorem esse sensisset, vētris etiā cœpit desiderio vehementer vrgeri: adlato itaque vasculo, omne alui onus quo grauabatur exposuit, ad tam dirū fœtorem, vt omnes qui illic aderant fugarentur: dicentibus egregijs medicis quòd omnia eius interna putruissent. Post hæc à me æger ad balnea mittit̄, vt lauachro eius siccitas humigetur: qui perunctus vnguentis remedialibus, cū post balneū vestimenta accepisset, sitire se dixit, statim eum absynthio in quo lybisticū fuerat decoctum, progressum à balneo potaui, ne quid causationis in corpusculo eius maneret, quo vesica scybalis vel lapidib9 per vicina loca meātibus

tibus premeretur. Præcepi etiam & escam fieri de minutalibus porcinis, id est, podicylijs & ventriculo, in quem ventriculum acetum cyminatũ, modico adiecto lasere, mitti mandaui: vt omnino excocta caro etiam ossorum duritiam emolliret, vt soluta eorũ medulla cum iure ipso absorberetur. Nõ dubiũ est autem, optime Imperator, quòd ex indigestione externarum, cruddissimarũmque crapularum, vel superfusa diuersi nimietate vini repletis, & pœne tumentibus venis, potus in visceribus amarescunt, aufertur somnus, subsequitur calor, atque occultarum febrium pestis, & quædam phrenesis pulsu cerebrum inquietat, venter durescit qui iamdudum crudus repletus fuerat, exuberantibus cibis, qui dum excoquũtur consumptis quæ humida sunt, inflammationes importunissimas faciunt, quæ a dicta calida aqua amplius necesse est excitentur. Inde ergo vẽter durescit, inflatur pulmo, splen distenditur, pennæ etiam iecoris porriguntur, quibus coangustatum & coartatum fel exprimitur, quo infuso tingitur corpus & fit ictheũ. Cum ergo peruenerit ad ea loca venarũ, in quæ pocula hausta descendũt, duo mala iũcta, id est, res acris ac dulcis citò auferunt animam. Sicuti petrarũ humidarum sudor igni subiectus citò absorbetur ab igne: petra aũt ipsa exucta & cõcremata, spongia efficitur, vnde calx vel gypsum efficitur: ita calore febrium excoquitur vitium cruditatis, ciborum'que congestio, quibus consumptis & exhaustis, frigida sine dubio superfundenda est, ne penitus arescant. Nam nimirum æstimas, ò bone Imperator, calidã & frigidam mortalibus inclusam esse corporibus, cum singulæ res propriam habeant naturam, ignis ignem, aquam aqua desiderat: sed ad horum iungendam societatem siue temperantiam procurandã, syluarũ materies lignũ'q; deposcitur, quod & nutrit ac suscitat, & rapit ignem, & frigidam vertit in calidam: sed non ita in nobis est coęquandũ. Accipe igitur, serenissime Imperator, quod conueniẽs in nobis putetur exemplũ: thermarũ scilicet, absque calidarum mixtio temperata, vbi nec ignis videtur, nec lignũ suggeritur, nisi vapor solus sponte conficitur, & aer calidus sine labore sentitur. Nonne duo vnum sunt, & diuersa atq; contraria inuicem prosunt, diuina prouidentia salubri permixtione ac temperie procurata? Num multam corporibus abluendis sanitatem præstant, competentémq; medicinam præbentes, varios languores à corporibus mortalium pellũt? Hæc cũ ita sint, nihil aliud reor mortalibus præbendum, nisi id quod cũ infirmi essent desiderauerũt, & oblatũ sibi ꝓfuisse senserũt. His ergo vtamur quibus sumus bene expti, & quorũ beneficio consequuti sumus optabilem sanitatem. Nam similiter quidam cum oculorum rheumate carere non posset, productus est in medium conuentum multorum spectãtium medicorum, qui cum inspectus ab his fuisset, dixerunt ei palpebras incidi debere, comburi etiam hemicraniũ, & raso capite venas secari, quod Gręci ἀρτηριοτομὴν dicunt: imponi etiam

escas.

escas, & cum iam omnibus locis debilitatũ & cauteritatum caput haberet, nihilque ei tormēta, quæ desiderio sanitatis patienter tulerat, profuissent, deflebat omnibus infelicitatem suam. In vltimum hac ab egregijs medicis inuenta curatione, vt cum dexter oculus lachrymam funderet, vena ei dextri brachij laxaretur: quũ sinister, similiter in sinistro brachio fieret: quod cũ pati cœpisset infirmus, flens & gemēs illud Catonis sæpe dicebat: Corporis exigua medico committe fideli. Ego autem & perito restiti. Igitur his nec venam permisi laxari, magno'q; silētio facto, autores nostros in mediũ protuli ac recitaui, dixiq; ad eos: si ex multifario tormentorum genere, miserandus iste vel vnam medelam fuisset adeptus, meritò vos pateretur: sed cum neq; inunctione, neq; incisione, neq; combustione inundatione lachrymarum reprimere potueritis, cur indoctè venas ei laxari præcepistis? cum hic iam semianimis, visionem ferri perhorrescat. Vnde reddite mihi, sapientissimi viri, hodiernæ causas curationis, cur fuerit de super oculus incisus, cur rasum caput, cur meacula exusta venarum. Meatus inrigatio si ve/nerit ad ea loca, in quibus habebat receptaculum collectionis suę: quo impetu exinde descendebat deorsum, recurrens rursus ad fontem cerebri, ibique coangustatus cum feruere cœperit, verendum ne perforans cutem ac perscindens cratem capitis, generet in eo vitia aduersa, aut ne iterum per aliquã venarum erumpat ad aures, faciat que hominem surdum totum oppilans auditũ, aut vermes in auribus generet, vel naribus polypos nutriat, aut oculis egylopia excitet, aut dentibus sit molestus, & faciat hominē oris fœtidi, atq; corrupti: vel (quod maximè cauendum est) ne per vuæ distillantis aut exulceratæ vitium, ipsa musice hominis corrupta, lãguescat, pulmonique & stomacho plagam inferat, lũbos'q; renésq; dissoluat: & incipiat humor noxius per inguina & coxas & crura decurrens, facere contractiones talorum atq; neruorum, paulatimque auferat gressus, toto'q; organo tabescente, videamini potius consumpsisse hominem, quàm curasse: cum verè violenta morte videatur de hac luce migrare. Nam si cæparum acritudo aliquoties nobis non manducantibus, nostris tamen oculis molesta est, aut sinapi vbi & mel mittitur, leniri penitus non potest, sed calore eius commodum cerebrum ita desudat vt oculos & nares acer humor infestet: quid putamus illi patiuntur, quibus circa oculos cura rursus aut igni adhibetur aut ferro? Quare, Imperator, fidem nostris autoribus adhibentes, nō credamus qui/buscunq; medicinis: nec vulneri vulnus superponendũ putemus: sed ægris remedium porrigendum esse credamus, vt neq; grauibus tormentis, neq; intolerabili medicinæ curatione cruciētur. Plura ergo de obseruatione medicinæ pietati tuæ, ac posteris tuis, digna memoria tradidi, quæ homines docti de expertis remedijs prodiderunt: quæ tua diuina serenitas oro suscipiat, & ad memoriam cæteris relinquat. Vale.

Vod natum Phœbus docuit, quod Chiron Achillem,
Quod didicere olim Podalyrius atque Machaon
A genitore suo: qui quondam versus in anguem,
Templa palatinæ subijt sublimia Romæ:
Quod Cous docuit senior, quod'que Abdera suasit,
Quod Logos aut Methodos, simpléxque Empirica pangit,
Hoc liber iste tenet, diuerso è dogmate sumptum:
Nanque salutiferas disponit pagina curas:
Isthic repperies per nomina, pérque medelas,
Descriptas species, & pondera mensurarum
Congrua: quæ sæpe accipies, moderamine certo,
Ne fallare vide, neu quæ sunt parta saluti,
Vertat in exitium non solers cura medentis:
Sume igitur medicos, pro tempore, pro'que labore,
Aetate, atque habitu, summa ratione paratus,
Gramine seu malis ægro præstare medelam,
Carmine seu potius: nanque est res certa saluti
Carmen, ab occultis ædens miracula verbis.
Quæ curis hominum, physicorum inuenta pararint,
Quot'que suis natura bonis, terræ'que marique,
Aedidit illa suis, altrix, simul atque creatrix
Fœtibus omnigenis, quos parturit: ergo salubres,
Suggerit impensas, ponto & tellure creatas:
Angue, fera, pecude, & fruge, alite, murice, pisce,
Lacte, mero, pomis, lymphis, sale, melle, & oliuo,
Succis, vnguinibus, thædis, pice, sulphure, cera,
Polline, farre, scobis, lino, scobe, vellere, cornu,
Baccis, & balanis, lignis, carbone, fauilla,
Floribus, & varijs herbis, holere, atq; metallis,
Sandice, cũ creta, psymmytho, pumice, gypso,
Cadmia, chalcitide, chalcanto, calce, camino,
Cassitero molli, lepido, cypro, atq; atramento,
Prome etiam seu tunde prius, seu contere gyro,
Quod viride Ortus habet, vel quod Carnaria siccum:
Allia serpyllúmque herbas, tymbram'q; salubrem,
Brassica'que & raphanos, ac longis intyba fibris:
Et mentam, & sinapi, coriandrum, prototomúmq;,
Erucam, atq; apium, maluam, betam'q; salubrem
Rutas, & nasturtia, amara absynthia misce,

Pulegiúmq; potens, necnon & vile cymínum,
Palmula, nec desint Dymes, nec poma Damasci,
Quæ cum multiplici contriueris orbe terendo,
In patinis excocta dabis, aut grandibus ollis.
Verùm adoperta coques, ne fumida iura saporem
Correptum reddant, quæ mox fastidiat æger.
Adde & aromaticas species, quas mittit Eous,
Vel quę iudaicis flagrant bene condita capsis:
Thus, costum, folium, myrrham, styracen, crocomagma,
Asphaltum albúmque helleborum, nigrúmque bytumen,
Et nardum & casias, & amoma, & cinnama rara,
Balsama, peucedanum, spicam, crocum, atque bedellam,
Irim, castoreum, scillam, opium, panaceam,
Resinam, lepidum, euphorbum, git, atque pyretrum,
Zingiber & calidum, mordax piper, & laser algens,
Agaricum, asarúmque potens, aloen, aconitum,
Galbana, sandaracam, sampsucum, sporon, alumen,
Acaciam, propolen, adarchen, cicnon, acanthum,
Andrachnen, acorum, opopanaca, pompholygímque,
Cypirum, ladanum, sagapenon, & tragacanthum,
Scammoniam, cæpam, malabathron, ammoniacum:
Denique reperies isthic, quod lucis in ortu,
Indus, Arabs, Syrus, Persis, diuésq; Sabęus
Vicino sub Sole legunt, quod prębet Orontis,
Eximium ignoto mittit quod Nilus ab ortu
Decerptum folijs, ramo, cute, cortice, virga:
Quod'que ab Edymis vectum Seplasia vēdunt,
Et quicquid confert medicis Lalagea cataplus.
Hęc quicunque leges poteris discernere tecum,
Agnoscenda magis, siue exercenda rearis,
At nostrum studium quisquis dignabere, quæso
Pręstes iudicium purum, mentémque benignam:
Sic tua perpetuo vegetentur membra vigore,
Et peragas placidam per multa decennia vitam:
Sic non incuses validam, placidam'que senectam,
Nec tibi sit medicis opus vnquam, nec tibi casus,
Aut morbus, pariant vllum quandoque dolorem.
Sed procul à curis, & sano corpore viuas,
Quot'que hic sunt versus, tot agant tua tempora Ianos.

FINIS.

HIPPOCRATIS EPISTOLA *ad Mœcenatem è græco tranſlata.*

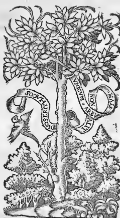
QVem roganti tibi libellum promiſi, omni cura adhibita deſcriptum miſi, ordinatiſſimum tuæ ſalutis cuſtodē, quem debebis tam diligenter intueri quàm ſcriptus eſt: ad curationem corporis tui omnia explorata ſunt, quæ cum rerum effectu comperi celeritérque complexus ſum. Intueri ergo omnem medicinæ rationem debebis: nanq; ego diligēti cura, licet ſumma breuitate, comprehendi ſingula curationum genera, ſicut proximè in eo libello, quem Cæſari noſtro coram te tradidi. Quas curationes per temetipſum æſtimare poteris: ſapientibus enim ratio venire in conſilium adſueuit. Omne itaque corpus hominum, pecudum, alitumq; ex quatuor generibus conſtat, ſed præcipuè hominum: calido, frigido, ſicco & humido. Frigido enim continentur viſcera vnde ſpiramus: calore cōtinetur anima qua viuimus, id eſt, qua vita ſentimus. Sicca ſunt oſſa quæ vires faciunt ad ſuſtinendū laborē: humidus eſt ſanguis quo alitur vita: per oſſa & viſcera venę currunt, quę ſanguinem regunt: ſanguis animam: anima vitam ſuſtinet: ſpiritus autem aeris eſt: oſſa neruis munita virtutem corpori præſtant. Sanguis cum abundat, valetudinem vitiat: ex eo naſcitur ſanies, quem in vulneribus ſectis vidimus. Naſcitur & pituita quæ nauſeam facit: naſcitur etiam bilis acuta & amara, quæ dicitur mater morborum: bilis enim cū eſt, cōcitat calores: de pituita perfrictio naſcitur, quæ facit dolorem inteſtinorum: tortus etiam inflationem, quæq; corpus extenuat: ſanguis autem animi cibo nimiaq; potione incipit abūdare, & cruditate corrumpere, qui cum euacuatur extra curſum naturæ, infert aliqua corpori vitia, & in quamcunque partem corruptus incubuit fatigat & lædit. Nam ſanguis animā quoq; vitiat, & inde os hominis incipit fœtere. Cū eſt ergo integer ſanguis animam ſine dubio confirmat, vt poſſit frigus caloremq; fortius ſuſtinere. At cum abūdat, cūq; calorem animi corrumpit, fit ſanies: cum & bilem atram concitauerit, & calorem interdum ac frigus faciet, corporique vniuerſo languorem, animæque malum odorem vel anhelitum faciet. Quò facilius igitur commodis valetudinis fruamur, & incommoda vitemus, prognoſtica, id eſt, præcurrētia vitia ſignis naturalibus cognoſcamus, cognitaque emendemus, ne mortifera fiāt. Quatuor igitur diſponūtur corporis partes, cuius origo in capite eſt, & thorace: deinde venter ſequitur & veſica. Ita ergo locorum iſtorum ſinceras notas cognoſcimus: hominis ſani vrina manè alba erit, ante prandium rufa, pranſi rurſus candida. Item ante cœnam rufea: neç ego tamen neceſſitatem prandendi impoſui, ſed magis vrinam, & tempora naturalia oſtendi. Cādida enim vrina debet eſſe, vbi cruditas non eſt manè quieto corpore: deinde motus ipſe &

deambulatio vrinã turbat, excitat'q; vesicã, ideo'q; colotatior fit. Quòd si manè mutauerit vrina colorem, ostendit subesse vitium infirmitatis, quod tamẽ proprijs iudicijs intellegimus. Cum enim à capite morbus oritur, solet capitis dolor temperare, tunc & supercilia grauantur, tempora saliunt, aures sonant, oculi lachrymant, nares repletę odorem non sentiunt. Cum ex his ergo aliquid accidit, caput purgari oportet hac ratione: hyssopi aut cunillæ bubulæ fasciculum cum aqua deferuefacies, inde aquam ore conti nebis, sed caput calidè tractabis vt fluat pituita: quod si quis neglegit, capiet epiphoras oculorum, aut dentium, vel aurium dolorem. Interdum etiam strumæ parotidésq; nascuntur, & alia vitia quæ circa fauces, ceruicésq; oriri solent. Item distillatio aut grauedo narium erit, & interdum vlcera in ca pite nascuntur, aut etiam capilli defluunt. Cum autem à thorace morbus nascitur, incipit caput sudare, linguaq; fit crassior, aut os amarum, aut tunsillę dolent, oscitatio erit freques sine somno & quiete, torpor membrorũ, animi dolor, prurigo corporis, brachia manusq; assiduè intremiscent, sub insq; tussis arida & inquieta nascitur. Ex his ergo cũ aliquid acciderit, vitabis vitium graue si vomueris, siue ieiunus, siue post cœnam, vel in balneo: plus autem prodest, si ieiunus bilem eieceris, eam enim dicimus matrẽ mor borum. Sed qui vomere nolunt, vel non possunt, quia stomacho laborant, decimoquoque die ieiunando, omni cibo se abstineant: quo facto, vitiũ grã de vitabunt. Nam frequenter vomendo, solet stomachus corrumpi: quòd si à vẽtre morbus orietur, hęc erũt signa: venter vertitur, atque turbabitur, & sentiet crebros dolores, cibus & potio amara videbũtur, genua succidẽt, lumbi grauabuntur, interscalpium contrahetur, totũq; corpus particulati grauabitur, tardabuntur pedes, pigra fient crura, renes indolescent, & post hæc febriculę incurrent. His itaque cognitis, prima est abstinentię vtilitas: tum etiam medicamentis aluum purgari oportebit, vt graue corpus leuamentis adiuuetur. Quòd si morbus maior premere videbitur, adijcies alterum diem abstinentiæ, si tamen vires patientur: sin minus, q̃leuissime sumes cibum, vt ouum sorbile tantum, aut aliquid ouo simile accipias. Hoc qui neglegũt fiunt cœliaci, torminosi, dysenterici: etiam ex eo nascũtur ter tianæ & quartanæ, fiunt podagrici, chiragricíq;: morbus etiam articularis hinc accidere solet: quidam etiam fiunt amentes: quibusdam etiam sanguis erumpere è naribus solet. Oportet ergo occurri tam grauibus malis curatione prædicta. A vesica qui nascuntur morbi hæc dabunt signa: pleni videbuntur & citò saturari, quos grauabit: sequẽtur inflationes ventris, & crepitus cerebri, videbuntur oscitare, nec oscitabunt, sed tantum os diducent: sequitur totius cotporis stupor, somnusq; grauis quasi marcor, fiet vrina liuida & vix erumpens: tumescent etiam veretra, inde & calculosi fient. Hęc vitia sic emendãtur: fœniculum & apium vino austero madefacito, vel etiã

earum

earum herbarũ radices cõtere, & ex vini cyathis duobus, & tatũdem aquę
calidę accipe adſiduè, vel dauci ſemen & murtum ex aqua calida ſume, vel
cicer album, non arietinũ, madefactũ vino vt ſuprà ſcripſi, ebibe: vel radi/
cem aſparagi, vel eruum erraticũ, vel ſerpullum decoque, eiusq; aquã vino
mixtam bibe. Quæ qui negligunt fiunt hydropici. ſequitur hæc iocineris
& renium, & veſicæ dolor: fient quoque calculoſi, ſtranguriam ſuſtinebũt
& vẽtris tumorem. Intueri autem oportet ægri vires, quo modo poſſit ſu=
ſtinere medicinam, vt ita febri & cruditati eius adhibeatur. Fiunt ergo ca/
taplaſmata, adhibentúrq; quæ apta ſint capiti, ventri, veſicæ, cruditati, fri=
gori, calori: prout tempus exegerit. Vti autem ad hæc oportet aqua, roſa,
aceto, vino, oleo, irino: linguam quoque ægri aſperam melle perfricari, vel
mentę folio. Reliqua diligenti medico permittenda ſunt: quia iuxta mor/
bum debet adhibere medicinam. Quoniam oſtendi corporis ſani & imbe=
cilli notas per vrinam denunciari, & adieci curationum conſilia, nunc & cõ
poſitiones medicamentorum adijciam: vnum, ne naſcantur corpori vitia:
alterum, vt emẽdatio ſanitatem reducat. Aduerſus autem omneis impetus
morborum, duo ſunt remedia certiſſima. Primũ eſt, decimoquoque die vt
te abſtineas à cibo & potione: deinde poſtero die laueris, cibóque firmo vta
ris. Qua re & obſeruatione efficies, ne quid omnino vitij corpori tuo acci=
dat, & perpetua ſanitate ſis tutus. Eſt & potio ſalubris, quæ omne corporis
vitium eliminat, & valetudinẽ cõfirmat. Eius potionis iam tecum ad hæc
compoſitio eſt, per annos enim complures, amiciſſime Mœcenas, cum Cę
ſare noſtro pariter nos morari meminiſti: quo tempore hæc obſeruando,
nunquam in vllum corporis langorem incidiſti: quo tempore nec noſtrum
Auguſtum quicquam moleſtioris incommodi paſſum eſſe noſti. Ita enim
me tecum habebis, ſi libellum meum legendo ſępius tractaris, qui plenius
tibi me abſente pręſtare conſilium in omnibus poterit. Terenti Euelpiſti in
vltimo libello legis dynameis herbarum, quas vt creſcentibus numeris Lu=
næ obſerues, dum tollis & componis, curato: ſi ita non feceris, & ad dimi=
nutionem Lunę ſuſtuleris, minus valebunt. Ipſum etiam mare per Lunam
augeri & minui ſcitis: cerebra etiam hominum augẽtur creſcẽte Luna. Cũ
autem minuitur Luna, vnaquęq; res diminutionem ſentit: quod licet reco=
gnoſcas ex his quibus quotidie vteris, tamẽ & per me admonitus ſcies, om
nibus & minui augmentum & augeri per Lunam. Quod ſi ita eſt, in herbis
quoque legendis, componendiſque medicamentis, vim eius, & poteſtatem
nos obſeruare debere ne dubites. Vale.

Excudebat PARISIIS *Simon Siluius Anno Domini.*M. D. XXVIII. *menſe Octobri.*

VNICVM • ARBV
NON ALIT
DVOS ERITHACOS